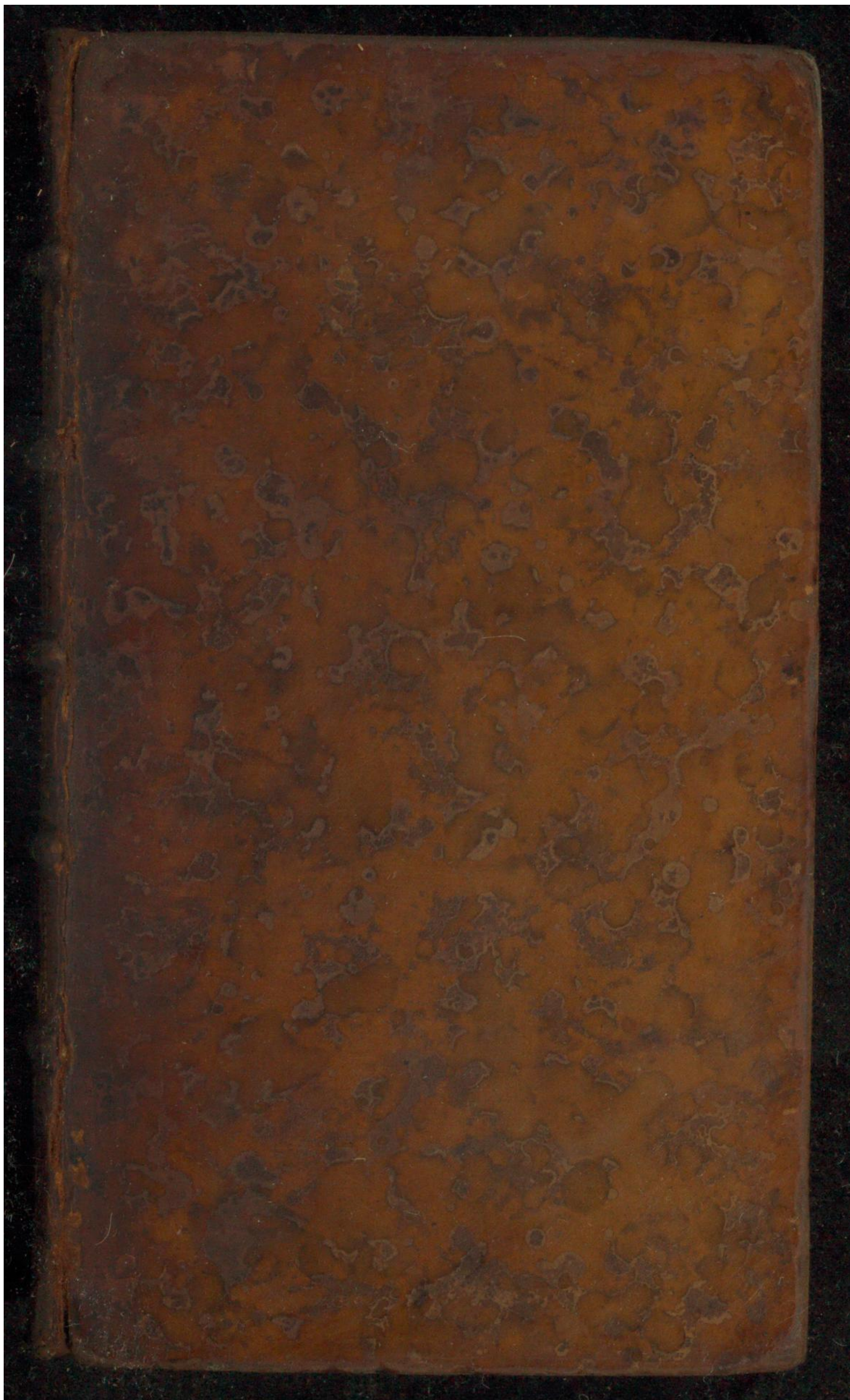

Ex. Libris
De Beost

JOAN. LUDOVICI GANSII D. MEDICI FRANCO-FURTENSIS

CORALLORUM HISTORIA,

QUA MIRABILIS EORUM ORTUS, LOCUS NATALIS, varia genera, præparationes Chymicæ quàmplurimæ, viresque eximiæ proponuntur.

FRANCOFURTI,
Sumptibus LUCÆ JENNISI.
ANNO
M. DC. XXX.

In Malevolum.

Crine ruber librum fertur mihi carpere, quis sit
Nescio: si sciero, væ tibi crine ruber.

NOBILISSIMO, ET ANTIQVA GENERIS PROSAPIA incluto,

DOMINO

JOANNI JOACHIMO

Edlinger zum Gleinhofen / equiti Carinthio, Patrono meo officiosè colendo S.P.

DVAS *ob caussas*, NOBILISSIME ET STRENVE DOMINE, *corallium mihi videtur supra cæteros Naturæ partus eminere, & sui admirationem nobis excitare, nempè ortum eius & vires. Ortum si spectemus, mirabile memoratu est, quòd illud in imo maris in modum fruticis aut herbæ abiectissimæ natum in ramulos diffundatur, & ubi maturitatem assequutum est, ex aquis emersum, aeris temperiei expositum, & cælesti lumine perfusum, subitò lapidis duritie fir-*

metur & in gemmam nobilissimam euadat. Quod igitur sub aquâ vilissimum fuit, in superas auras euectum pristinâ conditione mutatâ in summo habetur precio. Huius similis est generis humani conditio. Etenim divinâ providentiâ sæpius fit, ut homines infimæ sortis, &, ut Catullus *loquitur, quibus*

----neq; servus est, neq; arca,
Nec cimex, neque araneus, neque ignis,
Et qui vel silicẽ comesse possunt,

in amplissimo statu collocentur. Historiarum monumentis proditum est, Abdolonymum *, ob inopiam hortum exiguâ stipe colentem, & steriles eligentem herbas (cui paupertatis caussa, ut plerisq; probitas fuerat) ab* Alexandro Magno *hortum fortè intrante subitò Regem salutatum, & indutum veste purpurâ auroq; distinctâ in regali solio collocatum fuisse. Idem scilicet* Abdolonymo *accidit, quod corallis euenire solet. Quod si plura à me exempla postulentur,* Agathoclem *patre ordidissimæ conditionis natum regios honores consequutum esse constat. Corallium quoq; statum uniuersi cœtus Christiani re-*

fert

fert, qui in his terris humi repens demiſſusq́, tandem in cœlum ſublatus æternâ beatitudine fruitur, ærumnarum ſuarum dulci ſolatio. Si vires coralij intueamur, divinæ ſunt: & quas Natura ſexcentis herbis dedit, in hoc uno exiſtunt. Nam ut cæteras eius poteſtates ſilentio prætercam, phthiſi, podagræ, hydropi, peſti mederi, & agros fœcundos reddere, incantationes & fulmina propulſare dicitur. Quinetiam fixum eſt, ut Chymici loquuntur, id eſt, ignibus maximè repugnat. Spiritus quoq́ ex illo deſtillando elicitur, qui aurum & argentum ſolvit. Eâ re quidam ſecretioris philoſophiæ cultores permoti, id pro materiâ habere non dubitant, unde lapis philoſophorũ & univerſalis omnium morborum medicina conficiatur. Valeant illi cum ſuâ materiâ. Ego verò coralliorum eſſentiæ & tincturæ intentus, non unam eorum libram Vulcano commiſi, neq́ tamen lapidem philoſophicum, aut illi quidquam ſimile inveni, quanquam talia quærere animum nunquam induxi, gnarus plurimos lapidem quærentes patrimonia ſua dilapidâſſe, & aurum ipſorum in auras vanuiſſe. Ob id arcanis & obſcuris illis

Hermeticorum ſcriptis cautius incumbendum putavi, quòd compertum habeam complures, qui animum ad illud ſtudium adiecerunt, in eo tanquam apud Sirenum ſcopulos hærentes conſeneſcere. Hos cum enunchis comparandos cenſeo, qui amatores maximi eſſe, ſed nihil valere dicuntur. Verum qui ſtudium chymicum ſic exercet, ut omnem laborem remedijs optimis & probatiſſimis conficiendis impendat, is haud dubiè ſine adminiculo lapidis, ſi non auri acervos accumulare, tamen rem familiarem augere poterit. Hoc ipſum ego animo volvens, inter alia negotia hactenus in coralijs operam ponendam duxi. Dum ex illis remedia quædam paravi, ſimul autores varios percurrere, quicunq; ex uſu fuere, mihi libitum fuit. Itaque operæ precium me facturum putavi, ſi omnibus quæ de coralijs paſſim tradita ſunt, quæq; oculis meis vidi & manibus effeci, in hunc libellum congeſtis rem gratam atq; utilem mihi & quibus natus ſum, amicis facerem. Horum cum Te principem eſſe, Nobiliſſime Domine, *& ſummâ me benevolentiâ proſequi certus ſim, nefas habeam, niſi illum nomini Tuo conſecratum eam. Et*

quidem

quidem amicorum & fautorum ſat habeo, qui ad promittenda officia, ut mos eſt huius ſeculi, promtiſſimi ſunt, ſed ubi operâ ipſorum mihi opus eſt, frigent: Te verò inprimis patronum huius libelli conſtituere auſus ſum, quòd inter alias virtutes tuas maximè candorem animi & germanam fidem perſpexerim, tum quod medicamentis arte Chymicâ paratis uti conſueveris, præcipuè ex corallijs, quorum incredibilem efficaciam jamdudum expertus es. Accipe igitur quicquid hoc muneris eſt, & eius proſpero uſu valetudinem tuam diligenter cura, meq; ſolitâ benevolentiâ complecti perge. Dabam Francofurti ad Mœnum menſe Septembri. A. O. R. 1630.

Tuæ Nobiliſſ. A. obſervantiſſimus

JOANNES LUDOVICUS Gans Med. D.

IN CORALLIORUM ET UNIONUM *historiam*

CL. V. D. IOH. LUDOVICI GANSII, MEDICI ET Poëtæ incluti.

L*ittore Erythræo baccam quæ intermicat algas*
Nunc-gemmam &, pelago quæ modò vimen erat,
Gansiades *gemino seductus Apolline, vulgo*
Dum promis tenebris eloquioq; polis,
Atq; ea Phœbéis & Hygeiæ *munera templis*
Infers, & vires ingeniumq; doces:
Adfuit ipsa tibi auxilio Natura, & Hygeia,
Et Venus, Oceanusque, *&, puto,* trina Charis,
Inspirare tuis certantes numina chartis,
Quisq; sua, invidiam & sæcula quîs superent.
Limine & hæc primo, procul esto profane, *libelli*,
Edicit, sacer est, *Phœbus Apollo tuus.*

Mente & corpore juxta æger amicus amico negare tamen nequivi

SUFFRIDUS SIXTINUS
ICtus, Amsterdamensis.

Ad

Ad Virum CL.

Dn. IOANNEM LVDOVICVM Ganß / *Medicinæ Doctorem, Tractatum de Coralliis edentem.*

SIc eſt quidem, nil ſcribitur, nil dicitur,
Scriptum priùs, dictumque quod non ſit prius.
Cur ergo, *Ludovice*, de Coralliis
In publicum miſſo libello differis?
An eſt futurus hic labor fruſtraneus?
Abſit: quod olim eſt omnibus laudi datum
Quotcunq; literariam auſi ſunt ſuis
Rem promovere ſeriò laboribus,
Idem tibi auſo, quæſo, quî non ſit quoque
Laudi? laboris non niſi laus præmium eſt.
Audacter ergo literariæ rei
Prodeſſe ſcriptis perge poſthac pluribus.
Pro publicatis quid meres Coralliis?
Famæ corollâ ſempiternæ dignus es.

Ad eundem.

Cento Virgilianus.

Æn. 4. *Quid ſtruis, aut quâ ſpe, rebus ſervate ſecundis,*
Æn 4. *Fundamenta locas? moliris laude laborem?* Æn. 1.
Æn. 10. *Extulit ardentem tantarum gloria rerum* Æn. 4.
Æn. 10. *Irritatq; virum? tua ſi (mihi certa) voluntas,* Æn. 4.
Æn. 4. *Mens immota manet, rebus jam ritè paratis,* Æn. 4.
Æn. 4. *Perficere eſt animus, factum fortuna ſequatur.* Æn. 4.
Æn. 1. *Perge modò, invidiâ rumpantur ut ilia Codro.* Æn. 4.
Æn. 12. *Autor ego audendi tantarum in munere laudũ.* Eclo. 7.
Æn. 1. *Perge modò, inceptumq; unà decurre laborem.* Æn. 8.
Æn. 12. *Perge, decet, ſunt hîc etiam ſua præmia laudi,* Geor. 2.
Æn. 4. *Diis equidem auſpicibus: nec te labor iſte gravabit,* Æn. 1.
Æn. 3. *Ne dubita, feret hac aliquam tibi fama ſalutem,* Æn. 2.
Æn. 1.

Ecl.2. *Nec te pœniteat, olim meminisse juvabit.* Æn.1.
Æn.4. *Nam quid dissimulo, semper celebrabere donis,* Æn.8.
Æn 1. *In freta dum fluvii current, dum piscis amabit* Ecl.5.
Æn.12. *Fontesq; fluviosq;, polus dum sidera pascet,* Æn.1.
Ecl.5. *Dumq; thymo pascentur apes, sol duplicat umbras,* Ecl. 2.
Æn.1. *Semper honos, nomenq; tuum, laudesq; manebunt.* Ecl. 5.

GEORGIVS SCHILE.

IN CL. V. JOH. LUDOVICI Gansij de Corallis librum.

QVæ patria, unde genus, nitido vis quanta corallo,
Et quæ sit pulchri gratia, Iane, doces.
Ipsa suas arctæ dotes Natura papyro
Occulit, ipsa tibi tam graue dictat opus.
Vilius hinc aurum est, hinc gemmæ rarior usus,
Et lapides mavult pulcra puella tuos.
Illius hunc labijs Mater dedit alma colorem,
Provocat hoc unum basia nostra decus.
Quare quicquid erit gemmarum auriq; nitentis,
His tuus includi debet, amice, liber.

Francofurti ad Mœnum
præscripsi in transitu

MARTINVS OPITIVS.

INDEX

INDEX AVTORVM, quorum operâ usus est autor.

A.

ALbertus Magnus.
Andreas Matthiolus.
Antonius Mizaldus.
Auicenna.
Alexander Trallianus.
Alexius Pedemontanus.
Angelus Sala.
Antonius Zimara.
Ausonius.
Andreas Libauius.
Arnoldus de Villa noua.
Andreas Baccius.
Andreas Tentzelius.
Anselmus Boëtius.
Autor libri de arte falconaria.

B.

Basilius Valentinus.
Beguinus.

C.

Cato.
Claudianus.
Cornelius Agrippa.
Conradus Cunradi.
Cornelius Celſus.
Camillus Leonardus.

D.

Daniel Sennertus.
Dioſcorides.
Diodorus Siculus.

E.

Encelius.

F.

Franciſcus Calceolarius.

G.

Galenus.
Gorræus.
Georgius Phædro.
Guintherius Andernacus.

H.

Hippocrates.
Hartmannus.
Hieronymus Rubeus.
Hieronymus Cardanus.
Hieronymus Mercurialis.

I.

Iohannes Langius.
Iohannes Poppius.
Iohannes Platearius.
Ioubertus.
Iſiodorus.
Iulius Solinus.
Iacobus Zuingerus.
Ioſephus Quercetanus.
Iacobus Weckerus.

L.

Levinus Lemnius.
Leonhardus Fioravante.

M.

Marbodeus.
Metrodorus
Muſæum Calceolarianum.

N.

Natalis Comes.

O.

Ovidius.
Orpheus.
Oſwaldus Crollius.

P.

Philippus Müllerus.
Proſper Alpinus.
Plinius.

Petrus Laurembergius.
Paracelſus.
Penotus.
Petrus Foreſtus.

R.

Rulandus.

S.

Sidonius.
Serapio.

T.

Theophraſtus.
Theatrum Chemicum.
Tibullus.

V.

Vincentius Bruno.

Z.

Zacharias à puteo.
Zoroaſtes.

ELENCHUS CAPITUM.

CAP. I. *Præmissa Coralliorum laude carmen Orphei de iisdem exponitur.* pag. 1

II. *De Coraliorum nomine, derivatione, ortu, loco natali, figurâ, magnitudine, precio.* 22

III. *De variis Coraliorum generibus.* 41

IV. *De aqua, spiritu, liquore, Coraliorum.* 47

V. *De solutione Coraliorum, & eorum menstruis.* 51

VI. *De sale, magisterio, extracto, & butyro Corallorum.* 57

VII. *De oleo Coraliorum.* 61

VIII. *De Tinctura Coraliorum.* 63

IX. *De quinta essentia Coraliorum.* 93

X. *De Coralliorum floribus, Crystallis, syrupo: de coraliis præparatis, confectione corallatâ, coraliis factitiis, & conservando illorum rubore.* 100

XI. *De viribus coraliorum.* 115

Nobilis emergit moriendo gemma Corallus,
Qui sub aquis vivens vilis, ut alga, fuit:
Sic pia gens hominum, licet abjectissima vivat
In terris, felix post sua fata manet.

CORAL-

CORALLIORVM HISTORIA.

Capvt I.

PRAEMISSA CORALLIORUM laude carmen Orphei de iisdem exponitur.

INgentes gratias debemus priſcis Medicinæ ſcriptoribus, qui æterna nobis monumenta reliquerunt. Inter illos Hippocrates præcipuus Medicinæ fons, Galenus flumen habetur: cæteros medendi proceres riuulos eſſe cenſemus, omnes ex unâ origine manantes, unde ſcientiam noſtram combibere ſolemus, quicunque Æſculapij ſub regno ſumus. Quanquam admiranda ſunt, quæ ab antiquis tradita accepimus: Attamen ſi ſeculi noſtri felicitatem cum antiquitate compares, plurima re-

mediorum genera inventa videas, quibus ſua Galenus ac Hippocrates poſthaberent etiam ex orco reducti. Nam ut innumerabiles penè medicaminum formandorũ modos Chymicis tantùm cognitos prætercam, unum Coralium veteres quàm plurima neſciviſſe fidem faciet, quippe elegantiores ejus præparationes noſtrum ſeculũ invenit. Rurſum, quod nos jam latet, diligens poſterorum inveſtigatio in lucem proferet. Cæterum Hippocrates, quòd ſciam, de Coralio verbum nullum fecit: & Galenus negligenter ejus meminit, qui alioqui medicamentorum vires accuratè & copiosè memoravit. Arabes quidem ſcriptores ob eximiam illius poteſtatem magnam ei laudem tribuunt, ſed veram ejus præparationem, quàm Chymici profitentur, vel celavêre, vel ignorarunt. Verùm Paracelſus Chymicorum agmen ducens, Coralium, inquit, à perito artifice elaboratum, medicinam eſſe omnibus mundi theſauris potiorem. Idem ſui temporis Medicos dixit

xit ignaros Medicinæ, quòd vim Coralij neſcirent, ratus magnam ſcientiæ partem illis defuiſſe, qui Coralij naturam non haberent compertam. Itaque recentiores hoc priſcos antecedunt, quòd de Coralio ſpiritum, liquorem, oleum, ſal, magiſterium, tincturam, quintam eſſentiam & alia multa conficere nôrunt, ſumma graviſſimis morbis remedia. Quæ ad plenam Coralij cognitionem & ejus multiplicem ad uſus medicos elaborationem pertinent, non ab uno ſcripta auctore, ſed ſparſim apud diverſos extant. Quanquam Angelus Sala, homo inter rara Chymicorum exempla libro de Antimonio editurum ſe anatomiam Coraliorum promittens, haud exiguam Chymiæ cultoribus ſpem injecit: tamen mutato forſan conſilio editionem adhuc ſuppreſſit, aut vulgatam oculis uſurpare mihi non contigit. Hanc ob cauſam coraliorum hiſtoriam ſcribere aggreſſus, quæ ab univerſis autoribus de illis tradita ſunt, & quæ uſu ac operâ mea vera eſſe comperi, hoc li-

bro cuncta complectar. Hæc molienti mihi venit in mentem Orpheus Philosophorum & Poetarum vetustissimus, qui Coralium inter lapidum preciosissimos collocatum insigni carmine prosequutus, in rem meam futurus videbatur. Is auctor, cum nec mihi suppeteret, & omnes bibliopolarum tabernas perreptanti mihi nuspiam se videndum offerret, tandem desiderio & optatis meis satisfecit vir Clarissimus & Iuris Consultissimus Suffridus Sixtinus meus Patronus & amicus summus, qui mihi Orphea, de bibliothecâ sua quàm nobilisima depromtũ non denegavit. Itaque ejus carmen, quo coralium inclytum est, hujus libri initiũ mihi erit. Versio latina ei adjecta Renati Perdrierii est, non mea. Quæ verò carmen Orphei sequuntur, cũcta Commentarij loco erunt, unde locis ejus obscurioribus lucem haud exiguam accessuram spero.

Orphei Carmen de Coralio.

Ἰᾶσθαι δ' ἀμαλδύνειν σκορπήϊα κέντρα δύνασθαι,
καί περ σπίδαιο μένος μέγα κουραλίοιο
ἠδὲ παλαμναίην ἀνεμώλιον ἀσπίδα θεῖναι.
τοῦδε δέ μοι πάντων περιώσιον ὅσσα φύονται
Φοῖβος ἀκειρεκόμης φύσιν ἔμμεναι ἐξ ἑτέροιο
μυθεῖτ' εἰς ἕτερον στρωφώμενος εἶδος, ὅπως τοι
ψεῦδος κεν φαίη, τὸ δ' ἐτήτυμον ἄρα τέτυκται.
χλωρὴ γὰρ βοτάνη πρῶτον φύει, οὐδενὶ γαίη
ἣν γεφυτῶν ἴσμεν στερεὴν τροφὸν, ἀλλ' ἐνὶ πόντῳ
ἀτρυγέτῳ, ἵνα φύκ', ἵνα βρύα γίνετ' ἐλαφρά.
αὐτὰρ ἐπεί κ' ἔλθησι μαραινομένη ποτὶ γῆρας
ἤτοι μὲν ὁ φύλλα περιφθινύθουσιν ἀφ' ἅλμης
αὐτὴ δ' ἐν βένθεσιν ὑπὸ φλοίσβοιο θαλάσσης
νήχεται, ὄφρα κύματ' ἀποπτύσσοι αἰγιαλόν δε.
ἔνθα δ' ἄρ ἐξαπίνης μιν ἀναπνύσσασαν ὑπ' αἴθρην
βάζουσ', οἵ περ ἴδοντο κρατυνομένην ὁρόωντες.
δηρὸν δ' οὐ μετέπειτα πάγῳ περιπαχνωθεῖσα
πετροῦται. καὶ χερσὶν ἐνοκριθέντα τεῇσι
ἀμφαφάεις λίθον ὃ πρὶν ἔχων ὑγρὸν δέμας ἦεν.
σχῆμα μὲν οἷον βοτάνης ἔτι οἱ μένει οἷον ἔην περ
οἵτε κλάδοι, ὅσσατε σφιν ἀκρόδρυα προσπεφύασι
ἢ οἱ τ' ἐβλάστησε καὶ ἐτράφη εἰν ἁλὶ ῥίζα.
φλοιός θ' ὅς περ ἔην φλοιός κεν λάϊνος ἐστί.
τερπωλὴ δήδια θεωμένου ἐς φρένα σεῖο
βήσεται, ἐγὼ δ' οὐκ οἶδ' ὅτι μοι θελγήτρον ἰδόντι
αἰὲν ἐπὶ πραπίδας καταλείβεται, οὐδὲ δύνανται
ὄσσε κορεσθῆναι θεωμένου, ἀλλά με θάμβος
στεύηται στέρνοισιν οἰομένου τέρας εἶναι
καὶ οἱ πιστεύων περ ἔολπα μιν εἶναι ἄπιστον
ἀλλά τε γοργείην μὲν ἐτώσιον ἀνθρώποισι
σμερδαλέην κεφαλὴν φάτις ἔμμεναι. οὐδ' ἄρα περ σοῦς
ὠκυπέτης πέλεται, ψευδὲς τέρας ἡγήσασθαι,
γοργόνα γὰρ περσηΐδος δρακοντοέθειραν ἀκούεις
ἄτλαντος νεάτοισιν ὑπὸ κρημνοῖσι δαμῆναι
παρθένον ἀργαλέην ἐρεβώπιδα κῆρα μέλαιναν

ἀνθρώπων οἷσιν κεν ἐπ' ἀνδροφόνω βάλεν ὄσσε
οἱ μὲν δεῖμα πέλωρον ἀτάσχετον ἀθρέσαντες
αἴσῃ λαΐνοι τεθνειότες ἑστήκασιν
τὴν δ' οὔτ' εὐρύστερνος ἐναντίον ἀτρυτώνη
δέρκεσθαι μενέαινεν ἀδείμαντός περ ἐοῦσα
χρυσαύρῳ Περσῆι φονευομένην περ ἰδέσθαι
οὔτε κασιγνήτῳ κέκλετο κρατερόφρονι φωτί.
ἀλλὰ δόλῳ θήρειον, ἀφάρπασεν αὐχένα κούρης
ἦκα μάλ' ἐξόπιθε γαμψώνυχον οὐ περὶ δούσης
ἀμφιβαλὼν ἅρπην κυλληνίδα λευκανίησι.
τῆς δ' ἄρα καὶ φθιμένης περ ὀλέθριος ἔσκεν ὀπωπὴ
καὶ στυγεροῦ κρονίδαο μολεῖν ὑπὸ δῶμα κελαινὸν
πολλοῖς αἴσιμον ἔπλετ' ἐναιρομένης ὑπὸ νεκρῆς.
ἀλλὰ τότ' αἰγιαλόνδε φόνῳ πεπαλαγμένος ἥρως
ἐλθὼν εἰσκάκε λύτρον ἀποπλώσειε θαλάσσης
θερμὴν ἐξ ὁμάδου κεφαλὴν ἔτι καὶ τρομέουσαν
γοργείην κατέθηκεν ἐπὶ χλοεραῖς βοτάνεσσι.
ὄφρα δ' ὅγε δίνῃσιν ἀνεψύχεσκε θαλάσσης,
στείχων ἐκτ' ὀλοοῖο πόνου δολιχῆς τε κελεύθου.
τόφρα δὲ πορφυρέοιο διαινόμενοι κορέσαντο
αἵματος, οἳ ῥὰ κέχυντο χαμαὶ ὑπὸ κρᾶατι θάμνοι.
ἀμφὶ δ' ἄρα σφιν αἶψα θοαὶ πόντοιο θύγατρες
λύθρον ἐπεσσύμεναι θάμνοις περιπήγνυον ὥραι.
πήγνυον δ' ὥς τε σε παγχυλίθον στερεὴν οἴσασθαι.
οὐδέ τ' ἔην οἴσασθαι, ἐπεὶ στερεὴ λίθος ἦεν.
ἐκ δ' ὄλεσεν βοτάνης ὑγρὸν δέμας, ἀλλὰ καὶ ἔμπης
οὐλομένης πάμπαν βοτάνης οὐκ ὤλεσεν εἶδος.
τὴν μὲν ἄρα χρονίην ἐξ αἵματος ἔσχεν ἐρυθρὴν
ἀμφασίη δ' ἥρωα λάβε θρασὺν, ὡς ἐνόησε
ἐξαπίνης μέγα θαῦμα, τὸ καὶ πέλας αἶψα κιοῦσα
διογενὴς πολύμητις ἐθαύμασεν ὀβριμοπάτρη.
θῆκε δ' ἀδελφειοῦ κλέος ἄφθιτον, ὥς κε πέλοιτο
αἰεὶ κουραλίου προτέρην φύσιν ἀλλάσσεσθαι
ἐν δὲ βίην οἱ δῶκεν ἀπειρεσίην ἀγελλή,
φῦλλα φυλασσέμεναι κρυερὴν εἰς φύσιν ἰόντα.
ἣν δολιχὴν ἕρπων ἐς ἀταρπιτὸν εἴ μιν ἔχοι οὔτις
ἢ περάαν ἅλα δῖαν ἐϋσσέλμῳ ἐνὶ νηὶ

καὶ γὰρ ἐνυαλίοιο θοὸν δόρυ μαινομένοιο,
καὶ χόλον ἀνδροφόνον φεύγειν ἀπὸ ληιστήρων,
καὶ πολιὸν νηρῆα κυκώμενον ἐξυπαλύξαι
ἐσθλὴ κουραλίοιο βίη θνητοῖσιν ὀπάσσαι.
γλυκιὼ δ' ἐξεκύδημεν ἀτέρβεα τριτογένειαν
σφωϊτέρων καμάτων ἐπαμύντορα κικλήσκουσιν.
φάρμακα δ' ὅσσα πέλονται ἀΐδηλα, καὶ καταδέσμοι
δραῖτ' ἀγνάμπτοισιν ἐριννύσι πάγχυ μέλουσαι
εἴτε μίσος κεύθων οἰκοφθόρον ἐκ ἐνόησεν
ἀνὴρ, εἴθ' ὅσσα λύματ' ἐπὶ σφίσιν, ἠδ' ἐπαοιδὰς
σχέτλιοι ἀλλήλοισιν μεγαίροντες τελέθουσι
πάντων ἀντίλυτον δήοις κρατεράζατον εἶναι.
κόψας δὲ σπεῖρον ξανθῇ δη μήτερι μίσγων
καί τοι λοιγὸν ἅπαντα τεῆς ἀπάνερθεν ἀρούρης
αὐχμούς τ' ἐξελάσει, σταχύων γλάγος ἐκ πίνοντας.
ἀτηρήν τε χάλαζαν ἀπειρεσίοισι βελέμνοις
ἀγρῷ τραῦμα φέρουσαν ἀμήχανον ἐξακέσασθαι.
βρωτήρων τ' ἐπὶ τοῖσι γένος πάντων ἀιαπάζει.
εὐλάς τε, κάμπας τε καὶ ἐθειρίην ἐρυσίβην.
ἥ τε κατ' οὐρανόθεν πταμένη ποτὶ καρπὸν ἐρυθρὴ
ἀμφὶ περὶ σταχύεσσι περισμώχουσα κάθηται
ἔκ τε μυῶν ἀγέλας, ἔκ τ' ἀκρίδος ἄπλετον ἔθνος
ῥαίσει, καὶ κρονίδαο παραΐσσουσι κεραυνοί.
παιδὸς ἐοῦ κλέος οὔτι ἐτέσιον ἀζομένοιο.
κεῖνο πολὺ πρώτιστον ἀνερχομένοις περάτηθεν
κουράλιον θνητοῖσι φέρων πόρεν ἀργειφόντης
τῷ νῦν δ' ἀκρήτοιο μετ' οἴνου πινέμεν αἰεὶ
μέμνεο. πευκεδανοῦ ἕνεκ' ἀσπίδος ὥσπερ ἔειπον.

Scias verò molliri ſcorpionis aculeos poſſe,
Etenim robur magnum coralli,
Et Palamneum ventoſum Clypeum ponere,
Illiusq; mihi omnium ſuperfluum quæcunque generantur,
Phœbus intonſus naturam eſſe ex alio,
Loquiturq; in aliam verſus formã, quod aliquis tibi

Mendacium oſtenderet: illud verò verum jam paratum eſt.
Viridis enim herba primùm generatur nulli terræ,
Quam ſanè herbis ſcimus ſterilem nutricem, ſed in Ponto
Infructuoſo, vt algæ, vt muſci fiunt lenes,
Sed poſtea venit tabeſcens ad ſenectutem,
Etenim folia corrumpuntur à mari,
Ipſa verò in profunditatibus ſub ſpuma maris
Natat, vt fluctus expuant ad littus.
Huc jam è veſtigio ipſam reſpirantem ſub æthera
Dicunt; qui quidem videbant fortificatam viſam fuiſſe.
Diu verò non poſteà rupi fixa
Indureſcit, & alligata manibus tuis
Attrectas lapidem, qui prius habens humidum, corpus erat.
Forma quidem igitur herbæ adhuc ipſi manet, qualis erat,
Ramiq;, & quicunq; ipſis fructus adnati ſunt.
Et quæ ipſi germinavit, & nutrita eſt in mari radix,
Corteхq; qui quidem erat cortex, lapideus eſt.
Delectatio verò jucunda ſpectante in mentes te
Aſcendet. Ego vero neſcio quòd mihi mulcimentum videnti,
Semper ad præcordia reſoluitur, neque poſſunt
Oculi ſatiari ſpectantis. Sed me ſtupor
Movet pectoribus exiſtimantis monſtrum eſſe.
Et ipſi credens ſanè ſperaui ipſum eſſe infidum.
Sed ſanè gorgoneum quidem ſtolidum hominibus
Horrendum caput fama eſſe. neq; jam Perſeus
Cele-

Celeriter volans eſt mendax monſtrum exiſtimari.
Gorgonem enim Perſeida draconis comam habentem audis,
Atlantis vltimis ſub præcipitiis domaſſe
Virginem moleſtam, Erebi faciem habentem, parcam nigram
Hominum quos quidem ſuper cruentos jecit oculos,
Qui ipſum timorem immenſum tolerauerunt videntes,
Fato lapidei mortui ſteterunt.
Illam verò neq; lato pectore contra Atrytone
Videri cupiuit: informidabilis quidem exiſtens,
Auro abundante Perſeo occiſam ſane videri,
Neq; fratrem juſſerat fortem mentem habentem hominem,
Sed dolo variam ſurripuit ceruicem puellæ,
Quiete valdè retro curuos vngues habentem non prævidente,
Circumponens harpam Cyllenidem gutturi.
Illa verò jam & perdita pernicioſa erat facies,
Et odioſi Saturni venire ſub domum nigram,
Multis fatalem, erat occiſa ſubmortua:
Sed tunc ad littus cæde pollutus heros
Veniens tabem lavit mari,
Calidum ex congregatione caput adhuc, & prædatum,
Gorgoneum repoſuit in viridibus herbis.
Donec verò ille gurgitibus reſpiravit maris,
Incedens ex pernicioſo labore, longaq; viâ.
Tamdiu verò purpureo madefacti ſatiati fuerant
Sanguine, qui ſanè fuſi erãt humi ſub capite frutices:

Cir-

Circaq; jam ipsos statim celeres Ponti filiæ
Cruorem impellentes, fruticibus concretæ sunt oræ:
Concretæ sunt, ut lapideam omninò carinam existimasses.
Neq; suam existimasses, quoniam carina lapis erat.
Perdiditq; ex herba humidum corpus: sed tamen
Perdita omninò herba, non perdidit formam.
Illum quidem diuturnum habuit ex sanguine ruborem,
Taciturnitas verò heroa cœpit audacem, ut cognovit
Repentè magnum miraculum, quod & propè statim accedens,
A Iove genita prudens, admirata est fortem habens patrem:
Posuitq; fratris gloriam incorruptam, ut esset
Semper coralii priorem naturam mutari.
Inde vim ipsi dedit magnam ἀγέλη,
Folia custodire in frigidam naturam euntia:
Vel longam repens in viam, si ipsum habeat aliquis:
Vel transire mare divum, rudentibus bene instructa in navi:
Etenim Martis fortem hastam insanientis,
Et iram cruentam fugere à piratis,
Et canum Nerea lugentem effugere,
Bona coralii vis mortalibus præbet.
Dulcemq; verò ad gloriam incitantem intrepidam Tritogeniam,
Suorum laborum adjutricem vocant.
Pharmaca verò quæcunq; sunt impia, & vincula,
Exe-

Execrationesq; inflexibilibus Furiis omninò curæ existentes,
Sive odium latens domi perniciosum non cognovit
Vir, & quod sordes in ipsis & incantationes,
Quæ inter miseros invicem invidentes fiunt,
Omnium coralium invenires fortissimum esse.
Contundens verò semen flavæ Cereri miscens,
Et tibi pestem omnem tua ex terra
Siccitatemq; terræ efferet, ex spicis lac bibentem,
Insuperabilemq; grandinem innumeris jaculis
Agro vulnus ferentem incurabile.
Vermium præterea genus omnium populatur,
Vermesq;, erucasq;, & pruinam,
Quæq; infra ex cœlo volans ad fructum rubra
Circumspicis circumfusa sedet,
Et mures innumeros, & locustarum innumeram multitudinem
Perdet, & Saturni præteribunt fulmina,
Filiæ suæ gloriam annuam venerantis,
Quod prius venientibus à finibus,
Coralium mortalibus ferens præbuit Archicida.
Tu verò mero cum vino bibere semper
Recordare, lethalis causa aspidis, ut dixi.

IDEM

IDEM CARMEN LATINVM

Hannardus Gamerius fecit, quod eorum gratia, qui vtramque Phœbi artem colunt, adjiciendum putaui.

Vlnera quæ fecit per acumina Scorpio caudæ,
Lethalesq; notas serpentum dente paratas
Coralii virtus sacro medicamine tollit.
Rettulit ipse mihi præsenti Phœbus Apollo,
Coralii vires aliis excellere rebus,
Quas Natura suo nascentes more creavit:
Vtpote cui solito veterem deponere formam
Primæ dißimiles tribuit Deus ipse figuras:
Quæ res falsa queat, vel saltem fabula dici,
Nî monumenta rei certæ pius vsus haberet.
Provenit è viridi, cum primùm nascitur, herba,
Quæ non fixa solo, sed tanquam muscus & algæ,
Invenit in medio naturæ semina Ponto:
Pòst senium patiens in læso frondis honore,
Amißis foliis mediæ maris innatat undæ,
Dum spumante salo fluctus ad littora volvant,
In quibus (ut dicunt, qui se vidisse loquuntur)
AEthere sub nudo positum firmatur, & inde,
Quod manibus poterat tractatum molle videri,
Fit subitò molli durum de vimine saxum.
Forma priùs consueta manet, sed ramus in ipsis
Frondibus, & fructus, & qui radicibus olim
Truncus erat natus, cum toto cortice saxum est.
Si fortasse tibi contingeret ista videre,
Ilicò mille tuum pertentent gaudia pectus,

,velut iſtarum rerum tangebar amore,
ui magis atq; magis cupidusq́; avidusq́; videndi
tentis oculis miracula viſa notabam,
onſtra locuturo vix auſus credere Phœbo:
c eadem ſpectans ſatiari velle recuſes.
ma fuit veras non Gorgonis eſſe figuras:
t modo: cum fieri re comperiamus & iſtud:
uis neget implicitas capiti pro crinibus angues?
rſea quis dubitet velociter eſſe volantem?
vacuum celeres jactare per aera pennas?
is equidem domitam gelido ſub Atlante Meduſam,
citium multis & noxia damna parantem
pplicium Perſi victori morte dediſſe:
am quos ipſa ſuis oculis horrenda notârat,
durum ſilicem converſi protinus ibant:
de nec armipotens bellatrix Gorgona vidit,
ec tulit à caro ſuperatam fratre videri,
nec ei Perſeus à tergo fortiter ictæ
rvicem variam falcato frangeret enſe,
caput anguiferum clypeato conderet ære:
æ capitis facies quamvis occiſa fuiſſet,
rnicioſa tamen fuit: & crudelis imago
nſpectos Erebi nigras tranſmiſit ad umbras.
de madens Heros Perſeus ad littora venit,
llutasq́; manus victrices abluit unda,
rgoneumq́; caput (quod adhuc ſentire putabat)
e ſuper virides deponit ſedulus herbas,
nec in æquoreis poſt bella viæq; labores
ſpiraſſet aquis, & vis nervoſa rediſſet.
erea capiti ſubſtratæ molliter herbæ

Sa-

Sanguine purpureo sibi contraxere rigorem,
Quas pelagi Nymphæ concretas esse videntes
In solidum lapidem mox condensantur & ipsæ,
Ac in purpureo perstat mansura colore
Forma vetus plantæ, sed formæ deficit humor.
Dum videt atq; stupet factum mirabile Perseus,
Venit consilii dives Tritonia virgo,
Et propè consistens nimis admirata, quid esset,
Munera germani probat immortalia fratris,
Vt, qui Coraliis mutari posse dedisset,
Aut oblivisci naturæ semina primæ:
Frigida vis foliis naturæ temperat usum:
Coraliis verò Deus hos afflavit honores,
Vt, quicunq; gerunt, & habent præsentia secum,
Per mare, per terras post mille pericula tuti,
Piratas fugiant, & canum Nerea vitent,
Prosint Palladiæ miscenda laboribus arti,
Atq; venenatos pellant è corpore potus,
Subveniant homini ferratâ compede vincto,
Impediantq; malas præclaris viribus artes,
Atq; latens odium, tacitæq; domestica pugnæ
Prælia per miseram passim grassantia plebem
Invidiamq; doment, seu sordibus illa notetur,
Seu dictis magicis & carmine vindicet iram.
Semina frumento si sint permixta serendo:
Protinus excultis pestes vertentur ab agris,
Et spicæ steriles non conspicientur in illis,
Sed nocitura satis grando cessabit ab imbre,
Et populabundi non pergent lædere vermes.
Erucas etenim locustas atq; pruinas,
Et mures varios ea semina trita necabunt,

Aver-

Avertentq; suis ab agris genus omne malorum,
Ut nec obesse queat Cerealia dona foventis
Fulmen triste Iovis, quod in ignibus accipit ignes.
Mercurius vigilis mactator providus Argi,
Has in Coralio mortalibus obtulit artes,
Et vires docuit: quibus ut confidere possis,
Disce quòd à vino soleat prodesse bibenti,
Quem pupugit serpens, vel acuto vipera telo.

Ecce à meis quoq; Musis dictatum mihi carmen, quod si non tale est, quale à me expectabas, lector, scito non meum id esse, sed Orphei, hoc est, è Græcia in Latium difficili viâ deductum.

Disce, venenatus quem Scorpio læsit & Aspis,
Coralio melius non medicamen habet.
Sic retulit Phœbus; Vis huic est maxima rerum,
Quas natura suo protulit alma sinu.
Hoc aliam sumit speciem, cedente priori.
Vera loquor, quamvis non habitura fidem.
Namq; sub æquoreis hoc primum nascitur undis
Herba virens: pingui surgere nescit humo.
Non secus ac rerum vilissima nascitur alga:
Haud aliter, musci quàm genus omne maris.
Ac ubi jam languens senio marcescere cœpit,
Hanc spoliat foliis æquoris unda suis.
Hæc levibus tandem spumis vectata profundi,
Littoris ad terram, fluctibus acta, venit.
Aëre durari, simul ac emerserit undis,
Pòst fixam in durâ rupe manere ferunt.

Rupibus hærentem si cui contingere detur,
Iam lapidem dicet, quæ prius herba fuit.
Effigiem plantæ retinet, ramosq; priores,
Et pariter fructus gestat, ut ante, suos.
Quin etiam radix, à quâ summittitur orta,
Cortice cum duro conspicienda manet.
Hoc tibi spectandi fieret si fortè potestas,
Lætitiæ posses non habuisse modum.
Hoc ego cùm fixis primum mirabar ocellis,
Non animus potuit se satiare meus.
Obstupui, monstri speciem ratus esse marini,
Nec potui dictis credere, Phœbe, tuis.
Fama per immensum dilapsa volaverat orbem,
Horrendum visu Gorgonis esse caput.
Fabula nec vana est, toto notissima mundo,
Quæ fertur monstri Perseus esse genus.
Persea nam memorant, imitantem crine draconem
Gorgona, in Atlantis perdomuisse jugo.
Hæc vbi in adversos crudelia lumina torsit,
In lapides versos fecit adesse viros.
Cujus terribilem Tritonis cernere frontem
Horruit, Inachides cùm superasset eam.
Ille sed insidiis raptâ cervice puellæ,
Huic non præviso confodit ense gulam.
Nam caput anguiferum, quamvis sit cæde peremptum,
At stygias multos præcipitavit aquas.
Tunc pelagi properans ad littus Abantius Heros,
Sanguineo sparsus membra cruore lavat.
Tum caput exanimum virides abjecit in herbas,
Donec fessa viâ membra refecta forent.

Interea frutices ſatiavit ſanguinis humor,
Qui poſitum monſtri ſuſtinuêre caput.
His viſis cæpère Deæ dureſcere ponti,
Hisq; velut lapidis forma rubentis erat.
Nec minus hæc cernens Danaes miracula proles
Narratur miris obſtupuiſſe modis.
Præterea patrio Tritonia vertice nata,
Heic ſe mirandum cernere dixit opus.
Vnde ſuum voluit Cœleſtibus addere fratrem,
Coralio ſpeciem quòd daret vsq; novam.
Hinc quoq; coralio venit miranda poteſtas,
Hujus & acceßit frigida vis foliis.
Quisquis iter tentat, terraq; mariq; viator,
Coralii durum nîl patietur ope.
Si bellatricis Numen venerabile Divæ
Poſcet, opem cæpti, ne ſibi ferre negêt.
Vincula nec metuet, nec pocula tetra veneniṡ,
Quodq; dat Eumenidum turba ſevera mali:
Coralium nullis odium ſuccedere tectis,
Nec magicas artes pondus habere ſinit.
Si miſtum Cereri ſemen committitur agris,
Frumento peſtis nulla nocere poteſt.
Nec deerit flavis humor fœcundus ariſtis,
Nec poterit grando frugibus eſſe gravis.
Præterea vermes inimici frugibus omnes,
Effugient pinguis jugera culta ſoli.
Erucæ fugiunt agros: nec in ulcere vermes
Naſcuntur: vermes nec putre corpus alit.
Non ſegetem mures lædunt, non cana pruina:
Et locuſtarum pellitur omne genus.

Non ferit ætherio Saturnus fulmine campos,
Natæ quippe colens annua dona suæ.
Præstitit hæc primum victor mortalibus Argi,
A quo Coralium credimus esse datum.
Coralium quisquis cum vini sumserit haustu,
Aspidis à diro vulnere tutus erit.

NOTAE AD CARMEN *Orphei de coralio.*

AD vers. 1.) solemni Poetarum elegantiâ in fine carminis repetitur, quod principium ejusdem erat. Hūc morem secutus (vel potius auspicatus) noster vates, præcipuam coralii vim aspidis & scorpii veneno resistentem initio & fine carminis sui commendat.

Ad vers. 10.) Orpheus noster Coralium, ait, nasci & crescere instar algæ & musci, non alio argumento, opinor, quàm quòd ubi aquis exemptum est, musco implicitum atq; tectum conspiciatur. Inde factum esse puto, ut Coralium herbam viridem esse dixerint antiqui, muscum adhærentem ad ipsius substantiam pertinere rati, quem sanè illius partem nemo intelligens dixerit, uti neq; il-

lum

lum, qui arborem ambit, arboris partem appellaverit. Itaque muſcus coralium implicans ab eo diverſus eſt, ut paulò pòſt explicabitur.

Verſ.16.17.) id veriſimile mihi haud videtur, Coralium ubi in lapidem firmatum eſt, tum demum rupibus affigi. Etenim cùm primùm aquis emerſum aëris afflatur temperie, ſponte naturæ ſuæ protinus dureſcit, & lapidis aſſumit formam. Eâ de causâ fieri non poteſt, ut aquâ exemptum, & in lapidem verſum tum demum rupibus adhęreſcat. Hærēt quidē Coralia rupibus affixa, non quòd alibi nata, ac in lapidem durata illis tãdem jungantur, ſed quod à ſucco ſaxis adhærente orta, in illis augeſcant, ac maturitatem aſſequantur. Non enim alio loco naſcuntur, alio creſcunt.

Verſ.30.) Totam de Gorgone fabulam narrat Ovid. lib.4.metam.

Verſ.34.) Hic Atlas pro monte Lybiæ ſumitur: Eſtq; Atlas Rex Lybiæ, filius Iapeti.

Verſ.50.) Hunc locum deſumpſit Ovid. lib.4.metamorph.

Ipse manus haustâ victrices abluit undâ:
Anguiferumq; caput durâ ne lædat arenâ,
Mollit humum foliis, natasq; sub æquore virgas
Sternit, & imponit Phorcynidos ora Medusæ:
Virga recens, bibulaq; etiam nunc viva medulla,
Vim rapuit monstri, tactuq; induruit hujus:
Percepitq; novum ramis & fronde rigorem.
At pelagi Nymphæ factum mirabile tentant
Pluribus in virgis, & idem contingere gaudent:
Seminaq; ex illis iterant jactata per undas.
Nunc quoq; Coraliis eadem natura remansit:
Duritiem tacto capiant ut ab aere, quodq;
Vimen in æquore erat, fiat super æquora saxum.

Vers. 70.) Autor incipit admirandas Coralii facultates commemorare, quarum explanatio commodius infra fiet; ubi singillatim de universis illius viribus agetur.

MARBODEI ANGLI, POETÆ antiqui carmen de Corallis.

Corallus lapis est, dum vivit in æquore vimen,
Retibus avulsus vel cæsus acumine ferri,
Aere contactus fit durior, & lapidescit,
Quiq; color viridis fuerat modò, puniceus fit.
Hic velut arbusti ramusculus esse videtur,
Circà semipedem, vix longior inveniendus,
Ex quo finguntur gestamina commoda multis,
Quiq; salutaris gestantibus esse probatur.
Illius est (ut ait Zoroastes) mira potestas,

Et ſicut ſcribit Metrodorus maximus auctor,
Fulmina, typhonas, tempeſtatesq; repellit,
A rate vel tecto, vel agro quocunq; geratur,
Aut in vinetis, aſperſus & inter olivas,
Aut à ruriculis cum ſemine jactus in agros,
Grandinis avertit calamis contraria tela,
Multiplicans fructus, ut fertilitate redundent.
Vmbras dæmonicas, ac theſſala monſtra repellit,
Introitus præſtat faciles, fineſq; ſecundas.
Collo ſuſpenſus pellit de ventre dolorem.

Hoc carmen adnotationibus illuſtravit Vincentius Bruno, Medicus quondam Neapolitanus, quem videat lector. Cæterum auctor hujus carminis eaſdem Coralio vires tribuit cum Orpheo, quippe ab ejus carmine hoc nihil diverſum eſt. Quicquid etiam Albertus Magnus & Paracelſus, atq; alii recentiores de Coralii viribus literis prodidêre, id ab Orpheo primo Gemmarum ſcriptore velut à fonte manavit. Nihil enim jam dicitur, quod non dictum ſit prius. Illud hoc loco monendum eſt, quoſdam eſſe in eâ opinione, Zoroaſtem cujus meminit Marbodeus Filium Noæ fuiſſe, quem ſacræ literæ Ham vocarunt.

CAP. II.

De Coraliorum nomine, derivatione, ortu, loco natali, figurâ, magnitudine, precio.

NOn uno Coralium appellatur nomine, ſed ab aliis Corallus, ut eſt apud Sidonium:

Lactea puniceo ſinuantur colla coralle.

ab aliis Corallium. Claudian. de nuptiis Honorii:

Mergit ſe ſubitò vellitq; Corallia Doto.

Ovid. lib. 4. metam. communi utitur vocabulo

Sic & Coralium quo primùm contigit auras
Tempore dureſcit, mollis fuit herba ſub undis.

A quibusdam Gorgonia nominatur, teſte Plinio lib. 37. c. 10. qui Gorgonia, inquit, nihil aliud eſt, quam Coralium, nominis causâ, quòd in duritiem lapidis mutetur. Et hæc, meo judicio, præcipua eſt cauſſa nominis, quòd coralium è virgis cruore Gorgonis Meduſæ perfuſis ortum

Vim rapuit monſtri, tactuq; induruit hujus,
Percepitq; novum ramis & fronde rigorem.

Plinius author eſt, derivari ex Græco κουρεῖσθαι. Sic enim lib. 32. Ajunt coralium tactu protinus lapideſcere, ſi vivat.

vat. Itaque occupari, evellique retibus, aut acri ferramento præcidi. Hâc de caussâ curalium vocitatum interpretantur. Unde & Theophrastus curalium dici ait, quasi τῇ κουρᾷ ἅλοτον, id est, tonsurâ & presectione captum. Cæterum Plinio coralium modò Pyrites, modò Dendritis appellatur. Græcis λιθόδενδρον, κοράλλιος, κοράλλιον, κωράλιον, κουράλιον dicitur. At nigrum coralium peculiari nomine Antipathes vocatur. Arabibus bassad, besed. Paracelsicis interdum azuc. Dionysius Alexandr. coralium nomen accepisse censet, à græco κόρη, quod puellam significat, eadem de caussa, quâ Gorgonia vocatur. Quidam putant, nomen ei inditum esse à corallis Ponti accolis, quorum meminit Ovidius:

Hîc mea cui recitem, nisi flavis scripta Corallis?

Rectè mihi sentire videntur, qui coralium dici putant, quasi cor alens, quippe haud postremum est remediorum cordi robur addentium.

Quæritur, unde suum sint nacta corallia nomen?
Nempe quòd his hominis cor aluisse datum.

Est & fluvius Thessaliæ, qui Alcæo

autore coralius vocatur. Cujus meminit Callimachus, hymno in Palladis lavacra. Et Solinus, in ora Pontica, ait, post Bosphori fauces, & Rhæsum amnem, portumque Calpas Sagaris fluvium ortum in Phrygia, dictumque à plerisque Coralium esse. Tantum de nomine & derivatione. Veterum medendi procerum, & omnium qui naturam rerum, & abditas earum causas diligentius perscrutati sunt una est opinio, coralium esse lapidē perciosum, fruticis aut herbæ specie, ex succo lapidescente, insitâ vi cōcretum, vel esse succum rubrū lapidescentem, congelatū lapidis duritie, in imo maris. Quercetano dicitur esse arbuscula metallica, ex saxis marinis exurgens, vitamq; ex spiritu salis vegetantis accipiens. Dioscorides, Coralium, inquit, quod aliqui lithodendron appellarunt, marinum esse fruticem constat, qui alto extractus, duratur statim atq; emergit, tanquam offuso aëre protinus concrescat. Laudatissimum rubens, colore antherici aut sandycis saturatæ, nec secus te-

renti facilè cedens, æquabili usquequaq; concremento, rursus algæ aut fuci marini odore, quàm ramosissimum, formâ fruticis, cinnamomi æmulum. Quod autem in lapidis duritiem coit scrupulosum, inane, & lacunosum, vitiosum existimatur. Cum quo ferè consentiens Plinius, Quantum, ait, apud nos Indicis margaritis precium est, tantum apud Indos in coralio. Namque ista persuasione gentium constant. Forma est ei fruticis, color viridis. Ajunt tactu protinus lapidescere si vivat. At mirum videtur veritatis amanti, Coralium à Dioscoride & aliis vocari fruticem, cum à nobilissimis authorum inter gemmas referatur, quæ certè à naturâ fruticum arborumq; multum abhorrent. Itaque non propria significatione, sed ob similitudinem frutex esse dicitur. Non enim continuò frutex est, quod ejus speciem gerit, cùm & interdum silices, aliiq; lapides ramis insignes & arbuscularum speciem præbentes reperiantur, quales se vidisse ad Albim propè ostium Tangræ

memorat Encelius lib. de re metall. Si igitur ſilicibus lapidum duriſſimis formam quandam fruticis natura tribuit, non mirum facit in corallis. Quamvis Orpheus noſter & Ovidius coralium plantæ, aut herbæ aut viminis nomine notent, facilè veniam impetrare poſſunt, cum Poëtæ ſint, hoc eſt, fabularum authores, quibus

Quælibet audendi ſemper fuit æqua poteſtas.

Quare vocabulum fruticis, plantæ, herbę, viminis hoc loco amplâ ſignificatione accipiendum. Orpheus dum ſibi perſuaſit, coralium eſſe fruticem, conjecturam cepit, id etiã foliis ornatum eſſe. Quod commentitium eſt, & inter fabulas habendum, ut & illud, quod de fructibus ejuſdem prodidit. Etenim folia coraliis eſſe, ſupra fidem eſt, quia poſt hominũ memoriam non ſunt viſa, nec cerni poſſunt etiamſi dentur, cum à mari corrupta, ſub viſum non cadãt, quippe profundo æquoris abdita. Si ſenio marcida, & à mari conſumpta contabeſcunt, ut auctor eſt noſter poëta, teſtis oculatus hujus rei dari non poteſt. Itaque

in imo

in imo maris folia nunquam visa sunt, multò minus in littore, quòd aquâ marinâ contabefacta eò haud perveniant. Fructus sive baccas è coralio nasci affirmantis Orphei sententiæ subscribit Plinius, qui alioqui Maximus Naturæ consultus. Baccę, inquit, coralii candidæ sub aquâ molles, exemptæ, confestim durantur, & rubescunt, quasi corna sativa, specie atquè magnitudine. Verum Matthiolus comment. in Dioscorid. mirum esse ait, diligentissimum rerum naturalium scriptorem tanto errore ductum, ut crederet baccas è Coraliis proferri. Nam baccę, quas fœminę ac infantes collis brachiisq; adalligant, & aliqui religione quadam perculsi precum numerandarum caussa gestant, non illorum fructus, sed ex trūcis ipsorum torno & lima derasis, deinde Sinyridis lapidis pulvere & terra quâdam ex Tripoli Africæ advecta perpolitis, teretes lævesquè redduntur & splendorem capiunt. Adhæc multo undiquaq; obitum è mari eximitur corallium, adeò ut rubicundo

non

non eluceat colore priusquam cortice exutum, artificis manu in nitorem detur. Hinc non mirũ eſt, illud virentis ſtirpis ſpecie apparere intuẽtibus. Sunt qui corallinam herbam coralio quandoq́ue adhæreſcere, & hâc de cauſsâ ſic nominatam eſſe tradunt. Credibile ſanè eſt illam coralio affinitate quadam eſſe junctam, quòd dura ſit, & lapidis magis, quàm herbæ ſubſtantiam referat, ſubinde etiam nonnihil rubeat. Sed expendamus quoq́ue, quid alii autores de coraliorum ortu decreverint. Julius Solinus, liguſticum mare, inquit, frutices procreat, qui, quantiſper fuerint in aquarum profundis, fluxi ſunt, tactu propè carnulento. Deindè, ubi in ſupera attolluntur, natalibus derogatis, lapides fiunt. Nec ſolùm qualitas illis, ſed & color vertitur. Nam puniceo protinus rubeſcunt, ramuli ſunt, quales arborum viſimus ad ſemipedem frequentius longi. Paracelſus, tractatu de glutine Elementi aquæ: coralia, ait, oriuntur ex tenaci reſina ſive glutine, quod ipſorum proprium

eſt.

eſt. Et prima ipſorum materia eſt quaſi forma & liquor alicujus reſinæ, quę lapideam in ſe proprietatem habet; unde aliquid generatur, gemmis & aliis lapidibus ſimile, quamvis non ſit de ipſorum materia. Idem coralia, refert, originem ſumunt ex reſinis priorum trium, ita, ut ex ſulphure emergat rubedo, & natura quædã alba eaq; fixa, quæ ſeparatim producitur per Archeũ inſtar ſeminis aut grani quod projicitur in Iliadum, ꝙ plurimũ eſt in mari. Hoc loco naſcitur corallium. Ubi verò aliàs in globulo manet, exareſcit & nihil inde producitur. At ubi in Iliadum venit, ibi incrementum ſumit, & ex granulo arbore naſcitur, quemadmodum ex ſemine: Ubi verò ad juſtam magnitudinem pervenit, inſito ſpiritu ſalis, & ætate induratur, id quod accidit vi ipſius propriâ. Naturam autem ſuæ eſſentiæ ſumit ex Archeo elementi aquæ, quæ in omnibus fructibus peculiare ſuum incrementum præbet, & quandoque argentum, quandoque aurum mirabiliter hâc forma producit. Ita

ludit natura in ſuo opificio, gaudetq́; opifice & virtute ſua.

Sicut etiam alumen plumoſum & alia creſcunt, ita coraliorum ſingularis generatio eſt ex ſemine, quòd ex primis tribus, ſcilicet ex rubeo, albo & flavo ortum eſt. Hoc ultimum eſt, quod natura ex primis tribus reſinis per elementum aquæ producit, eſtq; unum ex opificiis ipſius nobiliſſimis. Idem author corallus, ait, lapis eſt albus vel rubeus non pellucidus, qui in mari naſcitur ex natura tempeſtatis & aëris in ligni formam aut fruticis, ac in aere dureſcit in lapidem, lapidum precioſorum infimus. Hæc Paracelſus. Quidam Italus ſcriptor Franciſcus Calceolarius, coralia, ait, nata ſunt ex ſucco lapideſcēte, quem planta mollis & viridis, tactuquè probè carnulento, quamdiu ſub undis mãſit, proprietate quadam pro ſui incremento attraxit. Mollitie poſt relictâ in lapidis ſoliditatem aëri expoſitâ ſtatim abeunt. Joannes Platearius Medicus Salernitanus: coralium eſt ſubſtãtia terrea, quę reperitur in locis mariti-

maritimis & maximè in cavernosis montibus in mari existentibus. Ubi quædã humiditas glutinosa lapidib. adhærens ex siccitate propria & maris calore sic condensata in substantiam lapideam trãsmutatur. Qui majorem partẽ ignis habet, fit rubeus: Qui majorem humiditatẽ aquosam, fit albus. Sextus Philosophus: Eadem res locis diversis diversa est & ovum in ave quidem molle, in aëre a. durum, & lyncurium in lynce quidẽ humidum, in aëre a. durũ: sic coraliũ in mari quidem molle in aëre a. durũ est. Cardanus: Quod coraliũ è mari exẽptum confestim durescit, caussa est aër tenue illius humidũ siccans & frigus partes cogẽs. Refrigeratur a. æstate media, q̃a pars aëris intrò penetrãs frigida evadit. Serapio: Corallus fit nodosus ab aqua maris & dicitur planta marina, nata in fundo maris. Reperitur quoq; in quibusdam montibus. Andreas Baccius, libr. de gemmis: Corallus, quamdiu aquis tegitur, lignum est, statim verò alto mari extractus, dum aërem tangit in lapidem induratur. Ansh. Boet. corallium fit dum succus

lapideſcens corpus ligni ſubit idquê alterat, & in ſuam naturam convertit, dum in eo congelatur. Ex his colligitur veriſimile non eſſe, ſub aquis, ut aliqui referunt, plantam planè ligneam eſſe & mollem, ſtatimq; è mari extractam congelaſcere. Si enim hoc verum eſſet, nulla planta coralli ex parte lignoſa ex parte lapidea eſſe poſſet. Quævis enim extracta ſubitò lapideſceret. Paulatim itaque ut in aliis aquis lapideſcentibus contingit, ſuccus penetrat, ligni corpus ad formam vel ſubſtantiam acrimoniâ aliâve qualitate mutat, atque in ipſius locum lapideum id, quod in ſe continet, ſubſtituit, quòd concreſcens in coralli formam abit. An autem corallium ex lapideo ſucco creſcat, aut generatum aliarum plantarum inſtar, demum ſucco dicto alteretur, dubitare poſſet. Ego plantam ipſam, ut coralinam algam cęteraſque herbas, quæ in mari ipſo naſcuntur, creſcere non abſque ſucco lapidifico autumo. Non tamen lapideſcere, priuſquam moriatur, emori autem

ordinariò naturæ motu vel agente in plantam nimis vehementer ſucco, qui eam necat, ac ſubiẽs & penetrans intimas illius partes facilè tranſmutat. quod autem ſuccus lapideſcens ad plantæ formam à naturâ adhibeatur, experientia multorum, qui plerumq; obſervârunt è coctilib. lapidib. naſci coralium, id comprobatur: Cur aũt Coralium lapideſcat, aliæ plantæ nequaquam, hoc tum propter ſingularem ipſius diſpoſitionem contingit, tum, quia ſuccus lapideſcens à natura ipſius ſubſtantiæ ineſt, qui facilè lapideam formam plantam recipere cogit, ac in aliis non ita copiosè reperitur, antequam rubeſcat, ac quodammodo maturus ſit coralii frutex, videtur variis coloribus tingi. Quotquot enim plantas vidi, nondum exactè in lapidem converſas, omnes vel fuſco vel viridi aliove colore, quo arborum rami tinguntur colorati erant. Soliq; illi, in quibus ligneum vix aliquid apparebat, jam rubeſcere incipiebat, non ſecus ac in pomis & piris rubens color poſtremus ac maturitatis index

 eſt.

est. Hactenus Boetius. Quanquam à doctissimis ingeniis illa sunt prodita, quoniam tamen diversæ sunt authorum sententiæ, de ortu coraliorum, meam quoque opinionem cuivis rerum naturalium perito æquâ æstimatione pensandam relinquo. Paracelsus & Platearius mihi omnium verissimè dixisse videntur, ex succo tenaci seu materia glutinosa coralium oriri atq; augescere etiam sine adminiculo plantæ ipsum attrahentis, neq; necessum esse puto, ut frutices siue lignum semper ad se rapiat ejusmodi succum, unde corallus evadit: sed ille sponte suâ lapidescẽs in formam fruticis surgere potest vi naturali, quæ in sale ipsius delitescit. Namq; salis beneficio fit, ut in ramos se diffundant plantæ. Quod exemplo urticæ Quercetanus demonstrat, ex cujus cinere lixivium extractum, & frigore hiberno congelatum veram herbæ speciem præbuit. Idem auctor, corallos, ait, vitam habere à spiritu salis vegetantis, ut qui etiam toti in sal redigi possint. Cæterum concretionem & cõgelationem

cor-

corporum ſali ipſorum acceptam ferri, Philoſophi oẽs fatentur, & oſtendi poteſt exẽplo lyncurii, quod eſt lyncum urina, (nihil autem aliud eſt urina, quam ſal aquâ dilutum) quæ, ubi reddita eſt, glaciatur areſcitque in gemmas, carbunculis ſimiles, & igneo colore fulgentes, de qua Ovidius:

Victa racemifero Lyncas dedit India Baccho,
E quibus ut memorant, quicquid veſica remiſit,
Vertitur in lapides & congelat aëre tacto.

Itaq; ſi tanta vis eſt ſucco lapideſcenti, ut coralia ramis decorare, & ad juſtam magnitudinem diducere valeat, vanum eſt quod aliqui dicunt, ea primum eſſe ligna ſive frutices ac demũ evadere lapides. Quamvis enim in quibusdam aquis ligna in lapides durentur, non putandum ideò coralii quoque lapidem aliquando fuiſſe lignum. Cujus rei argumentum eſt, quòd ex lapide coctili quandoq; naſcantur, unde frutex aut herba naſci haud poteſt ob ſolidã firmamq; ejus ſubſtantiã. Præthereà teſtis eſt Leonh. Fioravan. Ital. Doctor, qui coralia refert ut plurimũ naſci è lapide coctili.

Addit eſſe Inſulam in Barbarica dictam, Tabaccam, multis olim populis habitatam, ſed magnâ Inſulæ parte mari ſubmerſâ, lateres lapidesque coctiles in fundo illius hinc inde disjectos eſſe, Coraliorum feraciſſimas. Unde Genuenſes hodie mercatores ingentem eorum vim capiunt. Idem auctor, Memoriâ, inquit, reputo, piſcatorem cùm anno 1549. in urbe celebri Siciliæ Meſſana eſſem, piſcibus capiendis intentum intrà portum, juxtà turrim, quam Salvatoris appellant, fruticem coralii rubei cepiſſe, natum ſuper lapide coctili, tãtæ magnitudinis, quantum ducentis annis in illâ orâ non viſum eſſe conſtat. Eſt & aliud, quod ſententiam meam confirmare videtur, quòd coralium, ſub aqua exiſtens tangentibus molle deprehenditur, hâc de cauſsâ liquidum à Priſciano dictum, atqui ligno nulla mollities eſt.

Deinde ſilices aliiq; lapides interdum dantur, ramis elegantibus conſpicui, & frut icem imitantes, ludente & quaſi aliud agente naturâ. Quinetiam

iam non pauca viſuntur coralia, quæ nihil minus quàm fruticis aut plantæ ſpeciem gerunt, ſed pro naturâ ſucci lapideſcentis formam adſciſcunt, ut paulò pòſt demonſtrabitur, ubi de differentiis. Quòd interdum plantis adhæreſcunt, easque ſuâ naturâ communicant, id accidit vicinitate, quâ familiaritas mutua cõtrahitur. Haud aliter Bryonia, Smilax, atque Hedera proximam ſibi arborem, aut parietem muri complexu tenent. At ſi fingamus omnes è frutice corallos exiſtere, velim mihi oſtendi, qualis ille ſit, & quo nomine appelletur, quippe ejuſmodi fruticem vidit nemo, nec ullus herbarum ſcriptor ejus mentionem fecit. Hactenus de generatione coralii. Nunc de loco natali agendũ. Plinius, Gignitur quidem, ait, in rubro mari coralium, ſed nigrius. Item in Perſico vocatur Iace. Laudatiſſimum in Gallico ſinu circa Stœchades inſulas, & in Siculo circa Helian ac Drepanum. Naſcitur & apud Graviſcas, & ante Neapolim Campaniæ: maximeq; rubens ſed molle, & ideo

viliſſimum Erythris. Hoc loco quidam non Stœchades, ſed Orchades legendum putant, quæ Inſulæ ſunt in ma i Britannico, quod Caledonium à nonnullis, à Ptolomæo Deucaledonium vocatur. Auſonius in Moſellâ

-----diſtinguit glarea muſcum,
Nota Caledoniis talis pictura Britannis,
Cum virides algas, & rubra corallia nudat
AEſtus, & albentes concharum germina baccas.

Dioſcorides refert, plurimum inveniri ad Syracuſas in promontorio, cui Pachyno nomen eſt. Serapio, reperiri quoq; in quibusdam montibus memorat.

Quod equidem non de ſummo montium vertice accipiendum puto, ſed de eâ parte, quam maris unda alluit. Non enim niſi in loco humido, & ſucci marini lapideſcentis participe ſurgere poteſt. Boëtius coralium, inquit, hodiè paſſim in mari Tyrrheno invenitur, unde Neapolim adfertur, ac ibi expolitur. Avicenna id in Africæ maribus copiosè naſci tradit. Dionyſius Alexandr. in deſcriptione

Per-

Persiæ memorat Arianos populos isti regno subditos, iisque vicinos, non aliam habere viam parandi divitias, quàm summam rubri coralii ibi nascentis abundantiam. Meminit hujus & Priscianus lib. de situ orbis, ubi de populis loquitur qui vocantur

------ Atieni
Nomine communi, qui terras ubere nullo
Florentes habitant, (squallent nam sentib. aspris)
Coralii lapidem qui rubrum littore carpunt.

Ibidem de Indis:

Effodiunt alii terras, auriq; metallum,
Ast alii texunt tenuissima tegmina lini,
Atq; aurâ viridi legitur, quæ splendet Iaspis,
Coraliiq; decus liquidi, gratiq; Topazi.

Ex Julio Solino patet, Ligusticum mare coraliorum esse ferax, cum quo sentiens Claudianus in eodem mari, inquit,

Mergit se subitò, vellitq; coralia Doto,
Vimen erat, dum stagna subit, processerat undis,
Gemma fuit.

Andreas Baccius de thermis lib. 4. Sardinia, ait, insula est, quam alteram Siciliam quidam vocârunt. In hâc aliquot locis fontes calidi ac salubres fervescunt, qui aut ossa fracta

consolidant (hic effectus ferro vulgò tribuitur) aut oculorū morbis (quod nitro, æri, & auro convenit) medentur: vel corallorum nobilitati id tribuendum est, quorum divite admodum propagine ac succo hujus insulę littora abundant, siccæ ac adstringentis qualitatis. Pertinet autem hæc nobilis propagatio usque ad Siculum fretum. Nam & sub Lilybæo promontorio non longè à Drepano integras hodiè arbores piscātur purpureas multas, aliquas candidas. Infrà autem mons præruptus est, qui Gaditanum respicit, salis nativi ferax ruboris cōspicui, nec inutilis in condimentis. Hæc ille. Ex his conjecturam aliquis capere posset, sal illud rubicūdum esse materiam coraliorum, quòd in eodem tractu largus arborum proventus sit.

Plurimum enim salis inesse coraliis, testatur eorum resolutio, quâ penè omnia in sal rediguntur.

Cæterum inter gemmas & lapides preciosos coralium refertur à probatissimis authorum, inprimis Orpheo nostro,

noſtro, & Plinio, qui quantum, inquit, apud nos Indicis margaritis precium eſt, tantum apud Indos in coralio. Authoritas baccarum ejus non minus Indorum viris quoque precioſa eſt, quàm fœminis noſtris uniones Indici. Quamquam coralia apud nos tolerabili precio emuntur, non ideò negandum eſt cum Cardano, gemmas eſſe, niſi credamus margaritas quoq; apud Indos non eſſe gemmas, quòd illis in parvo habeantur precio. Eodem enim precio coralia & margaritas eſſe, jam ex Plinio notum eſt, licet pro diverſo terrarum orbe non par eorum precium ſit.

CAP. III.

De variis Coraliorum generibus.

CORALIA differunt colore, ſubſtantiâ, ſpecie ramorum, magnitudine & viribus. Colore alia ſunt albo, rubro alia, alia nigro. Quamvis *Boetius* & *Baccius* plures recenſeant colores, tamen omnes ad hæc genera referri

posse existimo. Ex albis quædam æquali lævore nitent, ramis destituta: Alia perquàm ramosa, quæ punctis veluti tuberculis conspersa videntur. Est præterea albi Coralii genus satis durum, & mediocriter ramosum, colore cornu simili, ob similitudinē *Cornucervinum* appellatū ab *Imperato* scriptore Neapolitano: Aliud colore subobscurum potius quàm albescens, ramis frequētibus, cujus substantia fungosa est. Tota ejus extremitas inæqualibus distincta est lineis, ut intuentib. q. canaliculi appareāt. Verucosum id non ineptè dicitur. Quoddam ex cinereo albescit, mari Hisp. exemtum, non admodum durum, sed fragile, cujus parte externâ notæ quædā elucescunt, in speciem stellarum, Naturâ mirificè ludēte, unde ab *Imperato* stellatum vocatur. Datur ēt, quod nodos velut articulos ossium humanorum præpotente Naturæ vi accepit, ob id *articulatum* dictum. Ad hunc ordinem refert *Franciscus Calceolarius* Veronensis plantam quandam elegantissimam Naturæ prolem, quæ in mari ru-

ri rubro nata, tota tophoſa, ſed facilis frangi, foris flaveſcens, parte internâ albicans, à cujus trunco craſſo minutiſſimis veluti punctis paſſim ſignato multiplices ramuli germinant, mirabili ordine diſpoſiti, qui in pyramidalem formam deſinentes hemiſphærii ſpeciem repræſentare videntur.

Coralium rubrum eſt, quod è ſucco rubro lapideſcēte natum eſt: *Nigrum*, quod ſuccum atrum ad ſui incrementum attraxit, colorē ligni ebeni referens. Hoc antiphates vocatur à *Dioſcoride*, qui refert, ramoſum magis id eſſe cæteris, quod idem ſentit *Serapio*. *Franciſcus Calceolarius* contra dicit, rubrum nempe coralium ramoſius eſſe nigro. Laudatiſſimum eſt, teſte *Dioſcoride*, rubens, colore antherici aut ſandycis ſaturatæ, nec ſecus terenti facilè cedens, æquabili usquequaque concremento, rurſus algæ aut fuci marini odore, quàm ramoſiſſimum, formâ fruticis, cinnamomi æmulum. A quo nihil diverſum eſt illud *Plinii*: Probatiſſimum, quàm

quàm maximè rubens, & quàm ramosissimum, non scabrosum aut lapideum, vel rursus inane aut concavum. *Serapio:* optimus corallorum est rubeus, qui similis est cinabrio, citò fragilis, & odorem spirans lenticulæ marinæ, ac speciem gerens arboris cassiæ ligneæ, & quàm ramosissimus. *Ioannes Platearius medicus Salernitanus* auctor est, Coralio rubro ab elementorum permistione majorem ignis partem accessisse, quàm albo, huic verò plus aquæ quàm ignis, ideóque illo frigidius hoc esse. Idem ait, album eligendum, quod crassum & læve, idque tantò melius esse, quantò magis accedit ad candorem, foraminib. haud pertusum: Rubrum verò ramorum multitudine insigne eligendum esse. *Quercetanus* censet, coralium album ideò vilius esse rubro, quòd ultimum perfectionis & coctionis gradum non sit assecutum, ut rubrum.

Hoc si verum est, falsa erit auctorum sententia statuentium, pro varietate succi varia produci coraliorum gene-

genera, ſcilicet è ſucco rubro rubra, ex albo alba, è nigro nigra naſci. Quo argumento oſtenditur, coralia alba ęquè ad maturitatẽ & ſummam perfectionẽ venire poſſe ac cætera genera, quia dantur coralia alba quàm maxima, eaq́; annoſiſſima, ideò maturitatem aſſecuta, & longo tẽpore cocta. Itaque unumquodq́; coraliorum genus ad deſtinatam ſibi perfectionem venire poteſt, quamvis unum nobilitate alterum antecellat. *Paracelſus* rubrum vocat rutilans, nigrum verò caliginoſum. Hæc duo ait contrariâ naturâ diſſidere, ita ut rutilans coralium geſtantibus lætitiam ac delectationem adferat, nigrum autem triſtitiæ ſit cauſſa. Qui igitur lætitiæ excitandæ cauſſa coralia expetit, caliginoſis rubra præferat. Quantum enim gaudio diſtat mæror, tantum hęc duo coraliorum genera. Hæc ille. Quanquam veriſimilis hæc opinio videtur, tamen nec aliorum ſcriptorum authoritate, nec rationibus ſtabilita, ſed ex capite *Paracelſi* nata eſt.

Dio-

Dioscorides enim & *Serapio* easdem rubro nigroque coralio vires inesse tradunt.

Quædam coralia variis coloribus distincta sunt, & ramulos ex parte rubros, ex parte albos, tùm & nigros gerunt. Id accidit, diversis succis sese trunco ipsorum admoventibus.

A substantiâ coralium dicitur *molle, fragile, durum, solidū, fistulosum, scabrum.*

Corallus nimium durus, inquit *Serapio*, non est bonus, sed qui cito frangitur, & partium æqualitate constat.

Sunt & coraliorum frutices visi, qui non ad plenam perfectamq; maturitatem pervenerunt, colorem minio similem nacti. Hi ramulis quibusdam partim ligneis, partim saxeis, & iis modicè rubentib. ornati sunt, in quibus tubuli testacei marini instar in gyrum ducti hærent, ut autor est *Calceolarius.*

Non eadem illorum magnitudo est. Quędam ad pedis altitudinem extolluntur, quædam suprà eam. *Anshel. Boëtius* eorum fruticem ad hominis ferè longitudinem excrescere affirmat.

mat. Ajunt in quodam templo urbis Genuæ imaginem Christi cruci affixi ex coralio factam haberi, duos cubitos longi.

Omnia coraliorum genera, colore, substantiâ, & ramositate inter se differentia jam recensui, inposterum quoque traditurus, quemadmodum divina potestas illis plurimas easque admirandas vires aspiraverit.

CAP. IV.

De aqua, spiritu, liquore, Coraliorum.

EXpositis, quæ de ortu & variis coraliorum generibus ab authoribus traduntur, jam multiplices eorum præparationes, ad usum medicum idoneas ostendere aggrediar.

Coralia in pulverē redacta si vasi vitreo retorto in arenâ posito indātur, inde destillādo aqua proveniet pauca & saporis expe. s. Si exemptum è vase pulverem magis conteras, & ei in vas rursus immisso affundas aquam ipsius antè destillatam, & simul in Bal-

Balneo vaporante aliquandiu relinquas, deſtillando majorem aquæ copiam prolicies, quàm anteà. Hunc laborem ſi ter quatervè ſuſtinueris, magna aquæ copia parata erit.

Spiritus coraliorum hoc modo præparatur: Coralia aceto diſſoluta, & exſiccata immittuntur in retortam luto probo munitam, & blando igne primùm phlegma, deinde aucto igne & mutato receptaculo ſpiritus inflammabilis elicitur, ultimò exigua veri olei portio, ambo ſuaviſſimi odoris, & rubicũda. Crederes hoc oleum veram eſſe tincturam. Spiritus verò flammam ideò concipit, quòd *Quercetani* judicio, coralia multum ſalis nitroſi, vel nitro-ſulphurei contineant. Nihil enim inflammabile eſt, quod non ſulphuris aut bituminis ſit particeps. Id argumentum eſt, coraliis multum ineſſe ſulphuris. Spiritus ille tantæ eſt efficaciæ, ut non modò coraliorum corpus, ſed & firmiſſimam Solis & Lunæ compagem ſolvere dicatur.

Liquorem appellamus, cùm tota

rei

rei ſubſtantia arte Chymicâ in liquorem reſolvitur, ut *Paracelſus* docet. Liquor Coraliorum hunc in modum conficitur: Coralia aceto radicato ſoluta, ſepone digerenda menſtruo ſpatio in loco calido, donec tinctum ſit acetum. Effunde, & alio affuſo fac rurſus digeri, donec acetum non amplius tingatur. Id filtratum fac exhalare, acredinem ſepara, exſicca, & addito vini ſpiritu circula, deinde illum deſtillando ſecerne. Reliquum ſuprà marmor in loco frigido humidóque collocatum evadet in liquorem dulcem, admirandæ facultatis, qui non immeritò *coralium potabile* & quinta coraliorum eſſentia appellari poteſt. Promptè in liquorem abit ſal coraliorum in albumine ovi indurati. Vel hoc modo liquorem effectum dabis: Coralia trita oleo ſalis, vel aceto radicato diſſolve. Deſtillando iterum abſtrahe ad ſiccitatem. Relicti pulveris accipe uncias duas, his affunde uncias quatuor menſtrui vegetabilis magni. Pone in putrefactione per menſem. Tunc menſtruum de-

ſtillatione abſtrahe. Affunde rurſus, & deſtillatione decies iteratâ, materiam in imo remanentem in cellâ aut loco frigido humidoq; pone, & ſolvetur in ſuavem liquorem.

Anatomia Coraliorum.

Poſtquam aqua coraliorum deſtillata eſt, relicta ipſorum materia rurſus minutiſſimè cõteratur, & in phialam injecta aqua propriâ perfundatur. Vas illud probè occluſum in Balneo vaporante colloca, donec totam coraliorum ſubſtantiam digeſtione diſſolutam eſſe ſentias. Id quod bimeſtri ferè ſpatio evenire ſolet. Exemptam poſteà materiam in cucurbitam vel retortam funde, & ex eâ deſtilla primò aquam, deinde ſulphur, ſive ſpiritum ardentem. Quod in fundo remanet, in eo ſal tertium naturæ principium deliteſcit. Id igne reverberante in calcem redigendum eſt, unde affusâ aquâ ſal elici poteſt.

Hoc ordine tria coraliorum principia ex ipſis depromuntur.

CAP.

CAP. V.

De solutione coraliorum, & eorum menstruis.

VArias & multas aquas dissolvendis corallis destinârunt Chymici, quarum præcipuæ sunt, acetum destillatum & radicatum, succus berberum, limonum, malorum citriorum, ros majalis, liquor betulæ: Spiritus mellis, terebinthinæ, ligni sancti, buxi, juniperi, quercus, Spiritus salis, vitrioli, tartari, spiritus vini, & is qui coraliorum est. Penotus illa solvit sequenti liquore. Vitriolum ad rubedinem calcinatum conspergitur urinâ hominis sani, & exsiccatur. Rursus cônspersum siccatur, idque ter vel quater. Hinc destillatur oleũ, separato phlegmate coralia solvens, quod præsentissimum podagricorum remedium esse dicitur. Alii solvendis Coraliis talem aquam præparant: Accipe aceti mensuras duas, salis manipulos duos, tartari trientem, & destilla igne lento primùm, dein vehementi, Ea quidem citò solvit

compagem corallorum, ſed acrimonia ejus non ſine magno negotio tollitur. Sunt qui acetum à cineribus herbæ Kali deſtillent. Aceto autem ſenſim illis affuſo, ob metum efferueſcẽtiæ hanc deſtillationem bis vel ter repetunt. Unde dulce fit quodammodo neque valdè mordax, quamvis eximiâ ſit efficaciâ. In hunc quoque modum fit aqua ſolvens: Viride æris ſolve aceto deſtillato. Effuſo, quod ſolutum eſt, fæces rejice. Abſtrahe deſtillando aceti dimidiã partem vel plus, prout artifici videbitur. Reliquum ſepone in loco frigido, ut lapilli congelaſcant, & vitriolum fiat. Hoc inde novo vitro, & addito ſpiritu vini puriſſimo ſolve. Fecibus iterum ſeparatis, ſpiritum vini deſtilla ad juſtam conſiſtentiam. Quod reliquum in fundo manet, loco frigido, ut anteà, committe, ut Cryſtalli congelẽt. Has in vas retortum conjectas deſtilla primum leni calore, ut phlegma tantùm prodeat. Poſtea mutato receptaculo & igne validiori adhibito, fac acetum ſuaviſſimi odoris & ſapo-
ris

ris profluere, quod ſingulare coraliorum menſtruum eſt. Acetum quoq; terebinthinatum, quod radicatum dicitur, in coraliis ſolvendis non exiguam vim habet, cujus deſcriptio talis eſt: Accipe terebinthinæ libras duas, aceti ſtillatitii tantundem, deſtilla in arenâ primò lento igne, donec acetum cum ſpiritu terebinthinæ effluxerit. Pòſt aucto calore ignis proſiliet oleum flavum, & aqua rubicunda acerrima. Tunc ceſſandum. Separetur acetum ab oleo, & repetitâ deſtillatione corrigatur, ut fiat puriſſimum. Si coralia cum ſulphure calcinantur, ſolvi poſſunt aqua ſimplici. Nonnulli ex ſummitatibus & comis alni deſtillant menſtruum ſolvendis corallis aptum. *Ioannes Tholdenius* in Haligraphia ſuâ talem aquæ ſolventis preparationem tradit. Mercurius ſublimatus tenuiſſimè contritus in cellâ ponitur, donec in aquam reſolutus liqueſcat, quæ filtro defæcanda eſt. Hujus aquæ libram unam, vitrioli in pulverem contriti libras duas, nitri pulveriſati libram unam in

vitrum retortum injice, & destillatione propelle instar aquæ fortis. Vbi omnia refrixerunt, aquam exemptam receptaculo, ex cucurbitâ denuò vehemēti destillatione provoca. Quod profluxit, iterum destilla ex cineribus, quodq; in fundo reliquum est oleum, coraliis dissolvendis adhibeatur. Id celeriter effectum dat, quod alii liquores longo tempore. Acrimonia quam oleum in coraliis maximam reliquit, iteratis destillationibus cū aquâ destillatâ auferri debet.

Andr. Libavius censet, aquas corrodentes non temere solvendis coraliis adhibendas esse, quippe totam eorum substantiam vi noxiâ corrumpentes. At si ille spiritum vitrioli, & salis eorumq; similes in corrodentium numero ponit, in ipsius sentētiam ire non possum. Ille enim humano corpori admodum salutares, nō perniciosæ facultatis participes sunt, si quidem probè ac diligenter præparentur. Sed si ob id suspecti videntur, quod nimis repentinâ ac vehementi dissolutione coraliorum substantiam ever-

tant, nihil intereſſe arbitror, quacunque vi ſolvant, dum modò ſolutione nihil de viribus illorum evaneſcat vel ſubtrahatur.

Verum ſi quis ab uſu acrium ejuſmodi ſpirituum abhorret, modum aperiam, quo vis mordax ſpiritus ſalis, aliorumq; ſimilium infringitur & gratum acquirit ſaporem, neque tamen penetrãdi aut diſſolvendi vim amittit. Spiritus ſalis purus, & ab aqueo phlegmate ſeparatus, vitro firmiſſimè clauſo exceptus conſiſtat trimeſtri ſpatio in cineribus continuo atq; æquali calore tepentibus, qualis eſt Solis calor, fructib. maturitatẽ adferens. Hoc modo ſpiritus ille vi corrodente exutâ, ſummam præſtantiam conſequutus matureſcit uvarũ & pomorum acerborum ritu, quæ caloris æſtivi temperie cocta dulceſcunt. Hic porrò ſpiritu vini permiſtus deſtillatione per alembicũ propellitur. Id menſtruum eſt, admirandæ poteſtatis. Etenim non coralia ſolùm, ſed & Solẽ arctiſſimâ ejus cõpage à perito artifice deſtructa potulentũ reddit.

Quidam ſolo vini ſpiritu coralia ſolvere conantur, ſed, me judice, operam perdunt, quod ei lapidum firmitas invicta reſiſtat. At ſi ille ſuo, aut tartari ſale, aut ſpiritu ſalis communis acuatur, magnum ipſi robur accedit, quo coralia & margaritas diſſolvere valeat. Eandem vim aſſumit, modico ſalis, quod vehementi uſtione coraliorum ex ipſis per aquam extrahitur, ipſi adjecto. Id commodiſſimum ſolvendis coraliis menſtruum exiſtere puto, cùm nihil alieni ad eam ſolutionem accedat, præter ſpiritum vini.

Ros majalis verum quoq; coraliorum menſtruum fit, ſi pars ipſius ſpirituoſa deſtillatione ſecreta cùm proprio ſale jungatur. Quicquid enim coralia ſolvit, beneficio ſui ſalis maximè id efficit.

Si quis autem relictis rebus alienis, ex ipſo coraliorum corpore menſtruum ad eadem ſolvenda quærit, ſpiritu ipſorum ardēte utatur, de quo antea dictum fuit, aut aquam adhibeat coraliorum, proprio ſale acutam redditam. Id quod mihi tanquam arcanum

à quo-

à quodam Chymico non imperito commiſſum eſt. Cæterùm nonnulli ſibi perſuadent, coralia ſolvi poſſe, etiam nullius aquæ adjumento, ſi in pulverem verſa & phialâ excepta ponantur in balneo vaporante. Sic fieri putant, ut illa beneficio caloris vapidi ſemetipſa tempore in liquorem reſolvant.

Simili viâ quidam procedere in ſolvendo Talco conantur, felicem operis ſucceſſum ſperantes, ſi talcum toto ſemeſtri æquali Balnei calore foveatur. Sed qui hoc effectum dederit, neminem vidi. Quod autem probationibus oſtendi non poteſt, id Experientia optima omnium magiſtra palàm facit.

CAP. V.

De ſale, magiſterio, extracto, & butyro Corallorum.

SAl & magiſterium Coraliorum vulgò pro unâ re habentur, & illa quocunq; modo in pulverem reſoluta utroq; nomine appellantur. At ſi

accuratè rerum vocabula discernamus, haud exiguo discrimine diversa sunt. Magisterium enim est res dissolutione & exhalatione in pulverem redacta, citrà ullam principiorum separationem, remotis tantummodò impuritatibus. Salis autem nomen haud meretur, quod non sapore salis preditũ, neq; in quovis liquore, aut in loco humido resolvitur ac liquescit. Sed is hodiè mos est Paracelsicorum, ut aliena nomina suis remediis imponere gaudeant, quanquam malè

Conveniunt rebus nomina sæpe suis.

Magisterium coraliorum in hunc ferè modum parabis: Dissolve coralia trita aceto stillatitio, aut alio mẽstruo penetrabili. Digerantur per noctem unam atq; alteram. Quod dissolutum est, filtretur, & ei guttatim affundatur oleum tartari, dum instar lactis albescat. Pòst affusâ aquâ communi in loco tepido ponantur. Sic præcipitabitur pulvis candidus ad imum vasis. Aquâ separatâ alia affundatur, donec acredo omnis adempta sit. Tandem pulvis exsiccandus est ad usum.

Mul-

Multi verò acetum, omnesq; aquas nimiùm acidas coraliorum dissolutioni adhibere verentur, quòd cõstet, plerunque sal aceti post ipsius abstractionem pondus coraliorum excedere, tanta in iis acredine relictâ, quæ difficilimè tolli eluiq; possit. Verum id esse cognoscet, qui acetum, quo coralia sunt resoluta, in vapores vertet, vel destillando subtrahet. Magnum enim pondus illis accessisse comperiet.

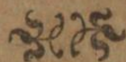
Qui magisterium purissimum & ab omni crassamento terrestri liberum quærũt, coralia primùm resolvunt aceto acerrimo destillato, resoluta filtro destillant, & coagulant. Quod coagulatum est, rursus novo aceti spiritu soluunt, filtrant, coagulant, idque opus iterant, donec nihil immundi relictum maneat. Ultimo residuam materiam iteratis destillationibus ab acrimonia liberant. Id magisterium instar salis in loco humido frigido liquescit.

Coraliorum extractum seu *Butyrum* à Chymicis sic appellatũ sic effectum

dabis

dabis: Coralia in tenuiſſimum pulverem redacta ſpiritu vitrioli perfunde ad duûm digitorum eminentiam, & efferueſcēt. Ubi ceſſat fervor, ſpiritus lacteus relinquitur, quem effunde, relictisq; fæcibus hunc deſtilla in arenâ ad ſiccitatem. Quod in fundo manet, aquâ deſtillatâ elue, ut dulce evadat, ultimò exſicca in Sole. Liqueſcit hoc in ore inſtar butyri, unde nomen accepit.

Sal coraliorum propriè ſic dictum hoc modo parari ſolet: Coralia in fornace figulorum aut igne reverberante cōbuſta, ac in cinerem albiſſimum verſa, aquâ deſtillatâ perfunduntur, donec ſal omne extractum ſit, quemadmodum ex cineribus aliis elici ſolet. Aquâ in vaporem diſcuſsâ, aut deſtillando abſtractâ in fundo vaſis ſal remanet, quod iteratâ ſolutione & coagulatione tandem inſtar Cryſtalli perlucidum evadit, & in cella poſitum liqueſcit.

CAP. VI.

De oleo coraliorum.

CHymici in ponendis rerum vocabulis, ut anteà dictum est, haud sibi similes oleum modò tincturam, modò essentiam aut liquorem, & vicissim tincturam oleum appellant: salem etiam in loco humido liquefactum oleum vocant, quanquam acutè intuentibus apparet, quanto illa discrimine dissideant. Ego verò non vocabulorum sed rerum indagator, ejus rei præparationem ostendam, quam plerique auctores oleum coraliorum nominaverunt. Coralia aceto acerrimo dissoluta, & rursus exsiccata in vas retortum immittuntur, & destillando primum spiritus, deinde aucto calore oleum rubicundum suavissimi odoris propellitur, quod arte separandum est à spiritu.

Alii magisterio corallorum purissimo affundũt spiritum vini optimum, & ea simul in vase firmissimè occluso digerenda in B. M. seponunt octo dierum spatio. Eo tempore coralia essen-

tiam

tiam suam instar olei spissi ad extremitatem spiritus vini emittunt, quæ diligenter separanda est. Posteà affuso alio spiritu elicitur oleum ut anteà. Hâc viâ penè omnis coraliorum pulvis in oleum abit.

Paracelsus libro de quinto esse talem olei conficiendi rationem aperuit: Sume corallos tenuissimè pulveratos affunde illis succum limonum in cucurbitâ sive phialâ, & pone in cinere calido, nec altiùs vas demerge, quàm materia est vitro inclusa. Relinque quadraginta dies in suâ digestione & solventur coralia in liquorem spissum. Posteà adde aceti destillati tantum, quantum succi limonum fuerat. Rursus fac illa consistere viginti dierum spatio in cineribus.

Tunc exemptis adde pauxillum moschi optimi, (hic enim producit oleum) destilla per vitrum luto probo firmatum, calore non admodum vehementi. Aquam destillatam in vitro coque usq; ad medietatem.

Rursus paulatim destilla, donec aqua profluat aurei coloris. Aquam hanc

hanc exime & deſtillare perge igne forti, tantiſper dum aqua aurea prodit. Cùm primùm autem turbidus humor profluit, vas excipiens mutandum, & deſtillatio continuanda eſt. Si omnia refrixerint, videbis oleum flavum aquæ innatans, quod cautè ſecernendum eſt.

Idem author *libro de cœleſti medic.* Accipe corallorum libram, ſalis communis manipulos tres. Conterantur ſimul in pulverem ſubtiliſſimum, & in vitrum luto firmiſſimo munitum injiciantur.

Succende primùm lentum ignem, & eum ſenſim auge, donec ſpiritus & fumi in vas ſuppoſitum demittantur. Poſteà ignem urge vehementiùs, donec nullus ampliùs humor exeat. Quod ultimum profluxit, oleum eſt.

CAP. VII.

De Tinctura Coraliorum.

TInctura in Chimicorum familiâ interdum accipitur pro lapide Philoſoph. & diſcriminis gratiâ tin-

ctura

ctura physica appellatur: interdum nihil aliud est, quàm essentia rei cum ejusdem colore per menstruum idoneum extracta, vel ut alii volunt, tincturam appellamus, cùm integrâ manente corporum compage tantum elicitur vis formalis, unà cum colore. A quibusdam vocatur anima. Id confirmans *Paracelsus libro de quinta essentia*, Tinctura coraliorum, inquit, est essentia eorundem; quâ extractâ, quod reliquum est, nihil vel pauxillum virium habet. Idem ait, posse coraliorum substantiâ integrâ atque illæsâ tincturam ipsorum extrahi. Certè essentia absq; colore tinctura non est, sicuti nec color sine essentiâ, quãquam Tinctura à tingendo derivata, si propriâ significatione accipiatur, tantummodo colorem, vel coloris inductionem notet. Tincturam non in vegetabilibus tantùm, sed etiam mineralibus summo studio multi quærunt, gnari maximam in illâ vim rerum delitescere. Cur autem tàm avidè illam expetant, non aliam causam dari puto, nisi quòd præter summam
effica-

efficaciam oculis grata & aſpectu jucunda videatur. Sed vocabulum tincturæ ſæpenumero à Cacochymicis hodiè nimis alienâ ſignificatione uſurpatur, dum illi tincturam dicunt quemvis colorem à rebus vi ignis extractum, etiam nullius eſſentiæ participem: Et cùm aliquid longâ digeſtione novum colorem accepit, tincturam ejus rei productam eſſe gloriantur, ignari coctionis beneficio evenire, ut menſtrua tempore rubeſcant.

Id affirmat *Arnoldus de Villa nova* qui ruber, inquit, color emergit perfectâ & abſolutâ digeſtione vel coctione. Etenim ſanguis humano in corpore non perficitur, niſi ingenitâ vi hepatis & caloris nativi coctus. Unde mirum videtur *Beguinum* clariſſimum Chymiæ Scriptorem tantum ſibi permiſiſſe, ut Syrupum coraliorum tincturæ nomine dignatus fuerit. Vera igitur tinctura hiſce ſignis oſtenditur. I. Si color rei proprius atque intimus, non verò alienus extrahitur. II. Si tincturâ extractâ reliquum corpus pallidum & quaſi

 exſan-

exſangue jacet, amiſſo nativo colore. III. Si corporis eſſentia cum eâ ſimul extrahitur. IV. Si ejus copia ſit exigua, quippe minima rei pars tinctura eſt. *Paracelſus* corpora è quibus tincturæ maximè produci poſſint, talia recenſet *aurum*, *mercurium*, *antimonium*, *ſal philoſophorum*, *balſamum*, *meliſſam*, *chelidoniam*, *Valerianam*, *Chamædryn*, *Hirundinariam*, *cichorium*, *mumiam*. His addit *coralia rubea*, quorũ tincturam à multis flagrantiſſimè hactenus quęſitam paucis invenire cõtigit. Etenim *Zuingerus* veram coraliorum tincturã ſemel tantum, Crollius nunquam ſe vidiſſe fatetur. Sunt qui illã è coraliis elici poſſe planè negant, credentes è longâ menſtrui digeſtione ſemper illam rubedinem emergere. Sed hoc perſpicuè falſum eſſe eâ ratione oſtendi poteſt, quòd unum idẽque menſtruum coraliis rubris deſtinatum ſi albis affundatur, non rubeſcat niſi fortè longiſſimâ digeſtionis morâ: rubris verò additum exiguo tẽporis ſpatio nativũ illis colorẽ eripiat, corpore relicto albo & exſangui. Id affir-

affirmare non auſus eſſem, niſi rem ita eſſe compertum haberem.

Cæterùm quomodo vera coraliorum tinctura ab aliis liquoribus rubicundis dignoſcatur, jam apertum eſt. Nunc ordo rerum poſtulat, ut eam inveſtigantibus viam aperiam, modósque omnes ſingillatim exponam, quibus illa comparetur. Quicquid autem à clariſſimis Chymicorum hactenus pro tincturâ coraliorum habitum eſt, id nec ego alio nomine proſequar, nec ab illorum ſententiâ diſcedere auſim. Etenim tincturæ vox interdum ampliori ſignificatu accipitur. Hujus conficiendæ modos quàmplurimos autores tradiderunt, quorum aliquos elaboratos oculis vidi, quosdam manibus meis effectos reddidi. Eorum talis eſt ſeries.

Primus modus parandi tincturam coraliorum.

Coraliis in tenuiſſimum pulverem redactis affunde ſpiritum ſalis, ut eo ſolvantur. Pòſt addito ſpiritu vini optimo fac ut in fimo equino menſis

ſpatio ſimul putreſcant. Innatabit oleum rubicundum, quod arte ſeparandum. Id habetur loco tincturæ.

II.

Ad eundem modum ſpiritus qui ex ſalibus plantarum deſtillatione elicitur, coraliorum fragmentis affuſus, magnam illa diſſolvendi poteſtatem habet. Si hæc poſt ſolutionem adjecto vini ſpiritu pauliſper in putrefactione conſiſtant, elegans tandem exorietur tinctura. Oportet autem ſpiritum adhiberi ex ſalibus ad morbum præſentem accommodatis. Si epilepſiæ remedium expetis, ſpiritum ex ſale *rutæ*, *pæoniæ*, *viſci querni*, *corylini* depromptum adhibeas. Et profectò ſi ſpiritus ſalis cōmunis coraliis junctus inſignem præbet, & ſalutarem tincturam multò utiliorem, magisque fructuoſum laborem ponimus in extrahendâ illâ, quæ per ſpiritum ſalis convenientis perficitur. Sic *ad necandos vermes*, tinctura commodè extrahitur *ſpiritu ſalis tanaceti: ad affectus lienis*, *ſpiritu ſalis tamariſci*, *fraxini*, *gentianæ*, *centauri minoris*, *fumariæ:*

Ad

Ad hepar, ex ſale eupatorii, abſinthii: ad roborandum & purgandum uterum ex ſale artemiſiæ, meliſſæ. Sic ad omnes morbos, quibus coralium medetur, ſpiritus idonei ex plantarum ſalibus depromi poſſunt. Hoc loco haud occultum habebo novum atq́ue inuſitatum nec minus facilem modum deſtillandi ſpiritum ex omni ſalium genere, qui talis eſt: Alumen igne valido comburatur, donec acres illius ſpiritus exhalatione evaneſcant, & illud inſtar ſpongiæ pertuſum perviumq́ue conſpiciatur. Hujus aluminis & ſalis par pondus accipe, & inditum in vas retortum (quod ita aptandum eſt, ut quaſi in capellâ penſile videatur) deſtilla gradibus caloris diligenter obſervatis. Hoc modo decem horarum ſpatio ſpiritum optimum propelles.

III.

Si quis Epilepſiæ graviorumq; capitis morborum remedium deſiderat, hâc tincturâ non aliud præſtantius eſſe ſciat, cujus præparatio hæc eſt: Accipe æquales coraliorum & ſa-

lis rutæ partes. Immissas in vas retortum destilla paulatim, lento primùm, deinde vehementi calore. Quod primum exit, quodque ultimum est, utrumq; seorsim pone. Hoc enim coraliorum & salis rutæ mixtum oleum est. Spiritum salis qui primò effluxit, coraliis recentibus contusis & confractis affusum aliquādiu digere. Extractum destillando secerne, & quod relictum est, cum oleo seorsim servato permisce, & aliquantulum digestioni committe. Ita vis maxima coraliorum cum spiritu salis rutæ communicatur, & elegantissima rubedo ostenditur. Si cui sal rutę non arridet, ejus loco sumere licet aliud cujusvis plantæ sal, affectui præsenti accommodatum.

IV.

Quidam spiritum coraliorum ardentem pulveri ipsorum affundūt, & aliquandiu in digestione relinquunt. Unde tinctura provenit, quæ separata à reliquo menstruo, & cum spiritu vini juncta, ei colorem suum impertit.

V.

Nonnulli viam producendæ tincturæ commodissimam censent, cùm non corrodens menstruum, sed mite ac naturæ nostræ amicum adhibetur. Igitur coralia trium dierum spatio continuo calore, primò leni, deinde valido ad summum usque gradum verberantur, ita ut primùm albus, hinc flavus, ultimò rubeus color in illis conspiciatur. Quo apparente spiritus vini superfusus, levi digestione protinus pulcrâ rubedine tingi dicitur. At ego quanquã hæc ita esse non nego, productũ tamen colorem eundem esse, qui coraliis integris necdum ignẽ passis aderat, adduci haud possum ut credam. Etenim tàm violentâ & longâ combustione maxima coraliorum vis, quam in tincturâ latere ajunt, in auras evanescit, nec aliud ferè superest, quàm sal illud fixum, cui equidem suas quoq; vires, easque ingentes tribuo. Itaque hâc calcinatione idem accidit, quod in aliis corporibus, quæ longâ ustulatione novum colorem acquirunt.

Certè vitriolum diu uſtum, rubrum efficitur, ultimò ſubnigrum. Qui ſal tartari diu multumq; torrent, id modò citrinum, modò viride aut cæruleum, tandem rubrum aſpiciunt.

VI.

Coraliis rubris in calcem redactis additus vini ſpiritus novies deſtilletur, vel toties, donec illa ſalis inſtar diſſolvantur. Quicquid autem in imo remanet, recenti ſpiritu vini perfundatur, & toties deſtillatio iteretur, donec tinctura proveniat. *Guintherius Andernacus.*

VII.

Andr. Libavius talem tincturæ modum tradit: Coralia calcinentur tantâ induſtriâ, ne color pereat, ſcilicet in reverberio ſecundi gradus. Calcem, exactè ſuper marmore læviga. Superfunde ſpiritum vini puriſſimum ad eminentiam octo digitorum. Digere in vaſe Hermeticè clauſo.

VIII.

Obſervavit *Zuingerus* aliquando tincturam deſtillando prodire per alem-

lembicum, ſi coralia in calcem verſa unà cum ſpiritu vini probè digerantur, & novies leni deſtillatione primò, deinde vehementi calore foràs pellantur, ita ut aqua primùm flava, poſteà rubra exſiliat, quę tinctura eſſe creditur.

IX.

Coralia vehementi uſtione in cinerem verte. Affusâ aquâ deſtillatâ calidâ ſal extrahe, idq; filtratione & coagulatione ſæpiùs iteratâ fac ut puriſſimum niteſcat. Superfuſo deinde ſpiritu vini tinctura ſanguinei coloris protinus emergit.

X.

Plurimorum opinio eſt, rubedinem quam liquor coraliis affuſus cõcipit, potiùs à digeſtione profectam eſſe, quàm ab illis, cùm conſtet vel ſolos liquores, quos menſtrua appellamus perpetui caloris vi amiſſo priſtino colore, novum aſſumere, quem nemo niſi artis Chymicæ ignarus tincturam appellaverit. Omninò negat *Crollius* ſpiritu mellis tincturam no-

ſtram poſſe elici. Verùm *Petræus* maximè ſpiritu mellis veram coraliorum tincturam extrahi poſſe cenſet, eo argumēto, quod is ipſe aurum omnium rerum ſolidiſſimum diſſolvere valeat. Spiritus autem mellis hoc modo parandus eſt: Imponantur ſacculi arenâ pleni, magnitudine pugni in mel deſtillandum, ne nimia effervescentiâ alembicum aſcenſu ſuperet. Inde cinerum calore proliciatur ſpiritus. Is affuſus fragmentis coraliorum continuò erubeſcit, quod indicio eſt, non à digeſtionis morâ ruborem proficiſci. Effuſo quod tinctum eſt, rurſus aliquid ſpiritus novi ſuperfundatur, donec in coraliis nihil rubicundi relictum ſit. Liquor iſte rubeus in Balneo ita deſtillatur, ut ſubtracto aqueo humore in fundo ſpiſſus relinquatur ſuccus. Huic additus vini ſpiritus omnem rubedinem confeſtim ad ſe rapit, qui rurſus ad medietatem deſtillatione abſtractus tincturam ſalutarem præbet.

XI.

Nonnulli hāc viâ tincturam proferre

ferre conantur: Coralia trita cum ſalis nitri æquo pondere cremantur, ita ut duodecim horis continuis fuſa liquoris modo fluant. Quò fit, ut Coraliorum compage in omnium minimas particulas penitùs diſſolutâ, illa faciliùs tincturam de ſe promere valeant. His peractis, nitrum à pulvere coraliorum adjectâ aquâ calidâ ſeparatur. Pulveri ſiccato affuſus vini ſpiritus in leni calore tincturam extrahit. Relicta coraliorum materia cum recenti nitro, ut antè, calcinatur, & rubedo rurſus cum vini ſpiritu deſtillando ſubtrahitur, relicto rubicundiſſimo liquore, qui circulatione ad ſummam perfectionem deducendus eſt.

XII.

Beguinus inter alios tincturam conficiendi modos & hunc habet: Coralia cum æquali parte ſulphuris calcinantur. Hinc aceto deſtillato ſuperfuſo tinctura elicitur. Sed, meo judicio, non immeritò hunc modum damnat *Petr. Laurembergius*,

certus rubedinem istam non ex Corallis, sed à reliquiis sulphuris emergere.

XIII.

Aliis hâc ratione tincturam producere visum est: Coraliis minutissimè cõtritis additur par pondus nitri purissimi. Hæc permista in tigillo ad consumptionem nitri comburuntur, deinde duas horas candentia in igne consistunt. Hinc materia exempta, & in vitro spiritu vini superfuso digerenda seponitur, donec tinctura perspicuo eluceat rubore. Separato spiritu recens alius affunditur, donec omnem rubedinem imbibit. Effusus hic filtratur, & rursus coraliis sæpius affusus cum illis destillatur, donec magnam ipsorum partem secum traxit. Denique abstracto quod superfluum est, tinctura in fundo cucurbitæ relinquitur.

XIV.

Philippus Müllerus in miraculis Chymicis de tincturâ tale dedit præceptum: Coralia contunde in pulverem

rem ſubtilem, ſemper irrorando aquâ, ne ſubtilior pulvis avolet. His factis, iterum miſce cõtuſam materiam cum aquâ, ſimulq; omnia per linteum duplicatum tranſmitte. In colaturâ pauculo tempore repoſitâ ſubſidebit materia ſubtilius pulveriſata. Effundatur per inclinationem aqua, & ulteriùs materiæ alteri miſceatur, & progredere ut priùs. Linguæ admovebis, & ſi aſperitatem nullam ſenſeris, ſufficit opus: ſin minus, materia parùm ſiccata, iterum pulveriſabitur, ut antè, & fiet progreſſus, donec inſtar farinæ ſubtilis evadat univerſa materia. Hæc ſolutio facilis eſt, optima tamen, & non adeò multis cognita, ut opus non ſit ſpiritu vitrioli, aceto deſtillato, ſucco limonum, berberum, aut aliis, quibus ad ſolutionem alii uti conſueverunt. Qui ulterius procedere cupit, ad extractionem, nimirùm tincturæ, capiat ſpiritum vitrioli benè à phlegmate ſeparatum. Hic ſuperfundatur materiæ jam antè reſolutæ ad eminẽtiam digiti in phialâ, cujus collum longius benè clau-
ſum

ſum. Pone ſimul in arenâ calente. Relinque donec coloretur ſpiritus colore rubro. Spiritum coloratum effunde, & alium novum affunde, donec ampliùs non coloretur. In totum menſtruum coloratum infunde guttatim aquæ pluvialis deſtillatæ partem tertiam, & exigui temporis ſpatio ſubſidebit tinctura in fundo. Hujus tincturæ fiat edulcatio per aquam deſtillatam aliquoties infuſam, & per deſtillationem ſeparatam, usq; dum alienus ſapor omnis pereat. *Hæc Müllerus.*

XV.

Baſilius Valentinus hunc in modum fieri tincturam jubet. Coralia rubra in tenuiſſimum pulverem redige, & affuſo ſpiritu ſalis planè diſſolve. Deſtillando ſpiritum ſepara, & ſalſedinem arte tolle. Accipe relicti pulveris uncias octo, ſulphuris triti unciam dimidiam. Hæc mixta leniter ac paulatim cōburantur, donec cōſumtum ſit ſulphur. Quo facto contere tantillum camphoræ cum corallis, idq́ue accenſo igne abſume. Reliquum

pul-

pulverem dulcem redde, & affuso spiritu vini æthereo calori digerenti committe, & emerget tinctura. Spiritum rubore tinctum effunde, & bonam illius partem leni destillatione aufer. Sic in fundo tinctura rubea instar olei pinguis remanebit.

XVI.

Sunt qui hâc viâ procedunt: Pulvis coraliorum spiritu salis, ut anteà dictum est, calcinatur. Calx aquâ stillatitiâ eluitur, ut salsedinem exuat. Deinde addito vini spiritu fit extractio. Extractiones cũ cohobiis toties destillantur, donec tinctura prorepat ex alembico. Hinc separatur spiritus per Balneum: Heic notandum, quod extractum est, semper circulandum esse decem dierũ spatio, deinde cum cohobiis destillandum. Sexies id faciendum, semper adhibito novo spiritu. In quintâ destillatione rubeus color dicitur prodire, & in sextâ pulvis totus rubeus in fundo manere. Etenim Chymicorũ præstantissimi censent, quandiu aliquid de corpore manet,

manet, rubedinem ab albedine occultari. Quæ rubedo cùm domitâ albedine prodit, ſpiritus vini non ampliùs flavet, ut priùs, ſed rubet. Verùm niſi me opinio mea fallit, rubedo illa coraliis accedere videtur, vel à reliquiis ſpiritus ſalini, vel à menſtruo ſæpiùs affuſo, multumque digeſto.

XVII.

Haud diſſimilem ferè tincturę prę-parationem tradidit *Cunradus in medullâ deſtillatoriâ:* Coralia primùm aceto deſtillato diſſolvuntur, & abſtracto aceto aquis ſtillatitiis abluuntur. Solutio tamdiu iteratur, donec ſal coraliorum puriſſimum eſſe cognoſcas. Hæc ſpiritu vini ſincero, & aquei humoris puro perfuſa quatuor aut quinq; dierum ſpatio miti calore digeruntur, donec reſoluta colore fulvo ſpiritum impertiant. Spiritu auri colorem referente effuſo, recens alius affunditur, & in loco blandi caloris, ut anteà, ponitur. Neq; anteà finis hujus operis fit, quàm ſpiritus univerſam rubedinem ad ſe traxit. Extractum illud in cucurbitâ decem die-

bus

bus digeſtum & ut ajunt, circulatum, in Balneo ſexies deſtillatur. Cùm ad ſiccitatem reliquiarum deſtillando abſtractus eſt ſpiritus, recens additur. Sic quatuor primis deſtillationibus coralia quidem reſolvuntur, attamen particula corporis in fundo manet. A quintâ deſtillatione rubeus color ſe in conſpectum dat. A ſextâ inſtar ſucci rubri aut olei ſpiſſi coralia in fundo jacent, à corporeo craſſamento liberata.

XVIII.

Elegans hic quoq; modus eſt: Coralia in tenuem pulverẽ redacta, ſpiritu vitrioli perfunduntur, & diſſolutione factâ circulantur. Unde emergit pulcerrima tinctura, quæ tãdem poſt debitã digeſtionem acrimonię magnam partem deponit. Sed quamvis acer ille ſapor remaneat, non ideò tinctura nihili facienda eſt, cùm & ſpiritus vitrioli per ſe ſumptus nihil incommodet, quin potius ſalutaris medicina exiſtat.

XIX.

Præſtantiſſima mihi videtur illa

tincturæ præparatio, quam *Georgius Phædro* inter alia monumenta medica ſcriptam reliquit: Super coralia rubra in minutiſſimum pulverem redacta vini ſpiritum fundito, ita ut coralia ad transverſæ manus altitudinem vini ſpiritu contegantur, ac ampullâ optimè clausâ in fimo equino calente per menſem macerari ſinito. Nota ſexies & decies ex ampullâ in receptaculum impellendum eſſe. Compendioſiùs verò parari poterit, ſi quater id tantùm fiat, nempè ſi, poſtquam ſemel impulſum fuerit, diebus octo rurſus maceretur in fimo equino, ſic ut in uno menſe quater maceretur, & quater in aperto igne impellatur. Deinde in aperto igne decies & ſexies ex ampullâ ſumma arte in receptaculum ſubjectum impellito. Poſtremò vini ſpiritum per Balneum ſecernito, ſexies infuſo ſuper tincturam vel ſedimentum prolecto ſpiritu, tunc oleum coralliorum rubicundiſſimum, & clariſſimum in ampullæ fundo ſubſidebit.

XX.

Rarum neque multis cognitum modum compertum habeo, quem Bonis invidere aut occultum habere religio mihi eſt. Ex vino optimo Rhemano, aut Hūgarico, aut Cretico ſpiritus nobiliſſimus ac propè æthereus prolicitur. Phlegma quoq; deſtillatione ſeparatur. Relicta fæculenta materia omni humore deſtituta in cinerē vertitur, unde ſal proprio phlegmate extrahendus eſt. Qui exſiccatus & cryſtallorum ſpecie perlucidus, ac puriſſimè nitens cum ſpiritu ſuo iterum jungitur ac in eo diſſoluitur. Hic ſpiritus quanquam acer eſt, & ſummè penetrans, non tamen corrodentium inſtar vim nobis infert, ſed menſtruum exiſtit ſoluendis coralijs aptiſſimum, & humano corpori maximè ſalutare. Is ſuper coralia fuſus caloris digerentis beneficio tincturam brevi temporis ſpacio mirificè allicit. Cæterum à tincturâ quod nimium eſt ſpiritus, deſtillando ſecernitur.

XXI.

Quidam oleo corticum mali citrii ſtillatitio utuntur ad provocandam è coraliis tincturam. Qui id faciunt, laborem haud inanem capiunt. Illud namque oleum rubedinem coraliis exemptam adeò ad ſe rapit, ut illa alba & pallida relinquantur. Hæc tinctura Vormatienſibus uſitata inter alia nobiliſſima remedia *Domini Augusti VVeiſſii*, viri inter peritiſſimos Chymicorum eminentis, & Pharmacopœi Vormatienſis primarii extat.

XXII.

Sal ſive magiſterium coraliorum repetitis ſolutionibus, filtrationibus, & coagulationibus defæcatiſſimum ac puriſſimum, ſi cum ſpiritu vini aliquantulum circulatur in rubeum liquorem evadit.

XXIII.

Clariſſimi Viri *D. Danielis Sennerti*, Maximi Medicorum veniâ & pace mihi liceat heic inſerere modum ipſius, quo tincturam effici docuit in ſuis Inſtitutionibus: Accipe ſal coralliorum,

liorum, ex ipſis aceto diſſolutis paratum. Imprægnetur ſpiritu aceti deſtillati, donec ſal nihil iſtius ſpiritus recipiat, id quod fit hoc modo: Ad ſalis coraliorum libram unam adde aceti acerrimi uncias duas, & leniter id deſtilla. Exſtillabit phlegma tantum inſipidum. Secundâ vice affunde aceti uncias tres, iterumq́; deſtilla, atq́; ita perge ſingulis vicibus unciam plus affundendo, idq́ue continua donec acetum tàm acre à ſale coralliorum deſtillarit, quale affuſum eſt. Sal ita imprægnatum diebus triginta in B. M. digeratur, ac poſteà per retortam in reverberio clauſo deſtilletur, ita ut primò phlegma ſeorſim excipiatur, deinde ſpiritus albicantes etiam ſeorſim, donec omnes ſpiritus cum oleo rubro inſtar ſanguinis prodierint. Hic ſpiritus per alembicum deſtillando rectificandus eſt, remanetq́ue in fundo oleum rubrum. Spiritus verò recentibus coraliis infuſus extrahit tincturã inſtar laccæ rubicũdam, quæ ſi denuò ab hoc ſpiritu deſtillatione ſeparata, & cum ſpiritu vi-

ni vel aliâ aquâ cordiali conjuncta, & destillando & cohobando volatilis facta fuerit, evadit coraliorum tinctura.

XXIV.

Alia præparatio ejusdem auctoris: Accipe coraliorum partem unam, sulphuris vivi partes tres, calcinentur per gradus igne circulari per horas duas. Posteà calida & ignita adhuc in fictile Waldeburgicum ampli orificii, in quo sit acetum destillatum (ad coraliorum unciam unam aceti libram unam præterpropter,) & vas mox operculo claudatur. Hinc omnia in phialam vel cucurbitam infundantur, & vase diligenter clauso stent in loco calido per dies quatuordecim. Hinc acetum destillando separetur, & spiritu vini tinctura extrahatur. *Hæc Sennertus.*

XXV.

Meorum amicorum aliquis, qui sequens remedium in suis secretis semper habuit, tandem exorari sustinuit, ut mihi detegeret, tanquam esset res

magni

magni momenti: Coralia rubra contusa perfunde spiritu salis, ut solvantur. Detrahe spiritum, & aquis destillatis acrimoniam tolle. Deinde adde ad octo uncias pulveris dimidiam sulphuris unciam, tere & misce. Torreantur leniter donec sulphur combustum sit. Tum adjice coraliis modicũ camphoræ tritæ, & eodẽ modo combure. Edulcentur coralia, & spiritu vini sincero perfusa octo diebus digerantur, ut tinctura proveniat. Detrahe spiritus vini quod nimium est. Sic in fundo remanet rubicundus liquor instar olei. Si cui dubium est, an hæc tinctura sit vera, sciat maniacos & melancholicos hujus beneficio curatos esse. Eam ob causam sacrum hoc remedium habendum.

XXVI.

Quidam coralia unà cum pumice calcinant, rati longæ combustionis vi tincturam ab illis in istum transferri. Hujus rei authorem perhibent Clariss. *D. D. Hartmannum*, Chymicorum nostri ævi principem. Fragmẽta coraliorum cum pumice usto calcinãtur,

ita ut in fictili cæmentatorio s.s.s. cum ambobus facto pumicis pars inferiùs duorum digitorum crassitie sata, frustula coraliorum hinc inde disposita neque contigua accipiat, ac desuper eâdem altitudine pars pumicis superior superinjecto operculo claudat. Fiat autem hæc cæmentatio igne reverberii, flammâ integri tridui. Quo opere finito pumex relictis albis coralliis tincturam imbibit. Hanc igitur spiritu vini ab illo extrahe, toties repetito opere, donec nulla rubedine ampliùs prodeunte omnis color extractus sit. Extractum destillatione deminue, ad crassitiem liquoris in fundo remanentis. Qui rursus addito vini spiritu purissimo aliquandiu circulandus, & tandem ad spissitudinem destillandus est. Verùm rubedinem hanc non à coraliis profectam esse, sed longâ cõbustione pumici accedere, eumq; solum vehemẽter calcinatum, sicuti alia multa, in ruborem dari multi arbitrantur. Sunt tamen qui id negant, & eodem modo ex aliis lapidib. tincturã elici posse statuunt.

Et

XXVII.

Et hunc modum D. D. *Hartmanno* inventori adſcribunt. Coralia rubicundiſſima tenuiter pulverētur. Horum libra una cum æquali pondere nitri depuratiſſimi in marmore ſimul trita miſceatur. Deinde infurno convenienti locetur retorta terrea ſuperius tubulata, ſed ſubtus luto tenaciſſimo loricata. Admoto receptaculo ita ſubminiſtretur ignis, ut retorta paulatim candeat. Per tubulum itaq; de puluere coraliorum & nitri cochlear unum una vice immittatur, ac ſingulis vicibus obſtructo orificio hic labor tādiu iteretur, donec tota maſſa ſuperiniecta fuerit. Continuetur ignis ad horas octodecim, donec coralia probè calcinentur. Relinquātur donec penè refrigeſcāt omnia. Exēpta dum vaſa aliquantū calent, coralia nitrūq; calētia in ſpiritus vini mēſuram in vaſe capaci fruſtulatim proiecta ſtatuuntur ſimul ad calorem lētū Balnei per octo dies. Vinum ardēs tingitur luteo. Hoc per chartam emporeticam filtratum è cucurbita in B.

 deſtil-

destilletur ad siccitatem. Residuum in aquâ pluviali vel rore majali destillato solvitur, ilicò prodeunte rubedine. Coagulatur denuò, ac tertium etiam hâc operatione solutionis & coagulationis repetitâ fæcibus semper abjectis tandem quod reliquum est, in loco humido frigido in oleum seu liquorem pinguem rubeum solvitur. Super eundem porrò liquorem alkool vini fusum statim rubescit, tincturâ supernatante ac separabili, corpore verò albicante in fundo quiescente. Hæc tinctura in pelicano aliquandiu circulata mirabilis est virtutis.

XXVIII.

Quercetanus lib. de medic. spagyr. præp. ita monet: Calcina corallos rubros & electos igne reverberii, dando tamen calorem secundi gradus, ne tinctura ipsorum ignis violentia exhalet. Calcinatos pulverato super marmore tenuissimè, eosque indas in matracium vitreum, desuper infundendo menstruum cœleste, destillatum cum proprio suo saccharo, ut supernatet octo digitos. Putrefiant omnia

mnia in Balneo vaſe Hermeticè clauſo per decem dies, donec menſtruum totam tincturam ſibi adſciverit. Separato menſtruo per B. remanet precioſa tinctura in fundo. Hæc ille. Hîc notandum eſt, Quercetani menſtruum cœleſte cum ſuo ſaccharo deſtillatum nihil aliud eſſe, quàm rorem menſe Majo collectum, cum melle aëreo digeſtum ac deſtillatum.

XXIX.

Coraliorum rubrorum confuſorum libræ duæ in vas retortum Waldeburgicum immittātur, & ſuppoſito receptaculo acetū ipſorum deſtillādo foràs propellatur. Deinde coralia vehemētius urātur, donec reddātur albiſſima. Exemta in pulveré redige, & in vitrū injecta aceto deſtillato perfunde. Vitrum in lené calorem colloca, donec acetum nihil amplius ſolvere valeat. Quod ſolutum eſt, ſecernas & recenti aceto ſæpius affuſo huic operæ ne parcas, donec univerſis coraliis diſſolutis nihil præter terram inutilem remaneat. Confunde omnes ſolutiones in vitrum arenæ impoſitum, ac deſtillando phlegma ſepara. Ubi

mate-

materia in vitro exſiccata videtur, remoto receptaculo aliud applica, & adhibito igne vehementi, fac ut ſpiritus ſublimis per alembicum proferatur, qui diligenter ſervandus eſt. Poſteà relictum pulverem album ſpiritu vitrioli penitus diſſolve. Solutione factâ ſpiritum magnâ ignis vi deſtillando ſecretum etiam ſeparatim contineas, ut de aceto dictum eſt. Denique coralia relicta ingenti urenda ſunt igne, donec amiſſum vel potius, ut quibusdam placet, abſconditum colorem nativum recipiant. His infuſus proprius ipſorum ſpiritus veram tincturam producere dicitur.

XXX.

Coralia rubra cum pari pondere ſalis nitri cōtrita, commiſtaq; induntur in catinum, & ſuper igne prunarum ſinuntur per dimidiam horam colliqueſcere, interim ferreo ſtylo aliquoties verſando, & explorando nū materia ſit lævis & inſtar marmoris gliſcat ſine granis. Si nondum eſt talis, ignis diutius eſt adhibēdus, donec

ſignum dictum appareat. Tuncubi refrixit, albam maſſam invenis, quæ ex tigillo extracta teritur in pulverẽ ſubtilem, qui immiſſus in cucurbitam perfunditur vini ſpiritu bono, qui intra duas horas aſſumit tincturam. Effuſo primo & repoſito ſubmittitur alius, idq́; repetitur donec tingi deſinat. Effuſiones tinctæ filtrantur per chartam, & leni balneo ſpiritus ſeparatur usq́; ad tincturam rubeam perſpicuam, quæ valdè acris eſt, & linguam urit. Datur gutta una ex vino, vel julepo conveniente.

CAP. IX.

De quinta eſſentia coraliorum.

QUanquam apud Chymicos quinta eſsẽtia & tinctura coraliorum interdum pro unâ re habentur, eodẽq́ue ſignificatu accipiuntur: attamen ſi accuratè rerũ vocabula diſtinguamus, quinta eſſentia eſt quiddam tincturâ magis purum atq́ue æthereum, neq́ue terrenæ molis particeps. Sed hujus diſtinctionis parum memores pleri-

pleriq; Chymici, cùm puriſſimam rei partem extrahentes, à corporeo craſſamẽto liberârunt, ſive id magiſteriũ ſit, ſive oleũ, ſeu tinctura, eſſentiæ nomine notare haud verẽtur. Quintam eſſentiã, cujus præparationem *Beguinus* in tyrocinio Chymico longâ oratione proſequutus eſt, quamvis moleſta ſit, nec ſine magno labore, aut ſumtu poſſit perfici, hoc loco recẽſebo, cùm q̃ ad coraliorum elaborationem pertinet, nihil omittendũ videatur. Deſtillanda eſt magna aceti acerrimi quãtitas, novum ſingulis vicibus ſuper priores fæces deſtillãdo, donec centum circiter libras aceti per Balneum optimè rectificati habeas. Requiruntur ẽt minimum triginta libræ corallorum rubeorum in pulverem ſubtilem redactorum: materia item plurima ampla, colli prolixioris, quibus ſingulis libra una corallorum imponatur, acetum paulatim & per vices affundendo, donec ad quatuor vel quinque digitos ſupereminet: perque diem naturalem in Balneo digerendo, uſq; dum acetum dulceſcat, & co-

& colore flavo imbuatur. Tunc menstruum decantandum, novum affundendum, donec omnia penè dissoluta sint. Menstruum per Balneum ex cucurbitis altis repetatur, & ad singulas salis libras unicæ duæ aceti affundantur & destillentur: deinde unciæ quatuor addantur, postea sex, ita paulatim & per vices alendo, tandemque infusiones de uncia in unciam minuendo, donec acetum tàm acre atque infusum fuerit, destilletur. Phlegma omne insipidum destillatum asservãdum. Salia sale aceti armoniaco impregnata in vapore calentis Balnei, fermentanda ibidẽ, donec odor gravis, & color ater appareat, quæ veræ putrefactionis sunt indicia. Cumq; hæc apparuerint, sales resoluti calidè in retortas imponendi, eò quod statim in frigido congelentur, & per B. vaporosum vel cineres phlegma separandum, donec vapores sive fumi albi conspiciantur. Tunc cessandum, & destillatio per arenam in reverberio clauso continuanda usque dum omnes spiritus egressi fue-

fuerint, & oleum rubrum ſanguinis inſtar guttatim effluxerit. Fæces ſeruandæ ad uſus ut poſteà dicetur. Liquores omnes deſtillatos odoratiſſimos, & inſtar aquæ ardentis flammam concipientes pone in cucurbitas altas, & lento Balnei calore à phlegmate ſepara, & loco frigido in vitris probè obturatis ſerua. Poſtea igne aucto phlegma urge, & ab oleo ſeparatum ad uſus repone. Interim fæces ſuperius reſeruatas calcina in athanore, ſpacio quinq; dierum in vaſe undiq; clauſo. Deinde vaſe aperto detur ignis per gradus, ut fæces nigræ cineritij coloris fiant. A quibus ſal eliciatur cum phlegmate priori reſeruato, quod filtretur & coaguletur. Poſtea idem ſal diſſolue in phlegmate poſteriori ſeruato, donec purum euadat, quod calore moderato exſiccari debet. Huius ſalis accipe uncias duas, digere in B. per triduum. Poſtea leui B. calore deſtilla aquam inſipidam, quam ſeorſim ſerua. Itera eandem operationem, donec ſal in duplum ſui ponderis proprio ſale ar-

mo-

moniaco impraegnetur & augeatur, vel etiam paulo plus, vel donec ſpiritus tam acer aut fortis deſtilletur à ſuo ſale, atque cum impoſitus fuit. Tum ſal in vaſe idoneo pone ad ſublimandum in cineribus ſpacio duorum dierum, dando ignem per gradus. Ita ſublimabitur ad latera vaſis materia candidiſſima inſtar nivis, quæ dicitur verum philoſophorum ſal armoniacum. Huius ſalis armoniaci accipe unciam unam, ſpiritus rectificati uncias quatuor. Miſce ſimul, & per biduum digere. Deinde deſtilla cum cohobiis, donec totum ſal cum ſpiritu aſcenderit. Hæc materia triuna circulari debet, donec exaltatio voto reſpondeat. Sic habebis quintam corallorum eſſentiam, cæleſtem ſubſtantiam, ab omni fæce terrenâ immunem, mercurium vegetabilem, & mineralem, clauem philoſophicam, ſolidiſſima quævis corpora aperiētem, ad medicamenta virtutum admirandarum paranda, modo omnibus veris philoſophis noto. Tantum *Beguinus*.

Alius modus parandi quintam Coraliorum essentiam.

Accipe flores coraliorum, de quibus paulo pòst agetur. Contere subtilissimè, positisq; in cucurbitâ vel phialâ affunde sufficientem aceti destillati quantitatem. Digere vase clauso in cineribus, vel Balneo, igne lento, & videbis totum quasi corpus coraliorum in eo aceto (quod cæleste redditum septenâ destillatione & in pelicano attenuatū, foret optimum) solui & acquirere colorem sanguineum, paucis fæcibus. Hunc liquorem destilla per filtrum, vel chartam bibulam. Hinc in B. calente coagula per exhalationem. Tritam calcem in phialam immitte, affunde aquam stillatitiam simplicem, vel rosaceam. Digere in cineribus vase clauso, lento igne. Soluetur quasi tota, & colorabit aquam sanguineo colore. Filtra, coagula in sole vel lenissimo igne in puluerem miræ pulcritudinis. Si libet, solue spiritu vini ad olei consistentiam.

Non-

III.

Nonnulli hac ratione eſſentiam conficiunt: Accipe coraliorum aceto ſolutorum, & rurſus exſiccatorum puluerem, ſiue ſal. Perfunde illud aceto Naturæ, non iſto vulgari, ſed ſuavi, & aquam pluviam viribus imitante. Id acetum ſal coraliorum ita ſoluit, ut terrenæ fæces à ſubtilioribus partibus ſeparentur. Quod diſſolutum eſt, deſtillatur, & in fundo relictæ materiæ rurſus hoc acetum affunditur, ut eo ſoluatur. Solutio & coagulatio tamdiu iteranda, donec coralia defæcatiſſima, nihil terrenæ impuritatis habeant. Poſtea nullo negotio illa in oleum rubicundum ab artifice verti poſſunt, quod aliquis tincturam appellare meritò poſſet. Nota acetum Naturæ eſſe rorem Majo collectum.

Ioannes Poppius.

CAP. X.

De Coralliorum floribus, Cryſtallis, ſy-rupo: de coralis præparatis, confectione corallatâ, coralijs factitijs, & conſeruando illorum rubore.

QVi tenuiſſimam leuiſſimamque coralliorum ſubſtantiam expe-tunt, ea in puluerem redacta in ſum-mitatem alembici, vel ad latera cu-curbitæ ſublimant, & quod eleuatur florem vocant. Quod enim opti-mum & præſtantiſſimum eſt, flos ap-pellatur, quemadmodum flos vin dicitur vinum generoſum. *Cato de r. ruſtica* florem ſalis vocat optimam & candidiſſimam eius partem. Sic flo-res ſulphuris, antimonij, benioini pro ſubtiliſſima puriſſimaq; eorum parte accipiũtur. Flores corallorũ in hunc ferè modum conficies: Corallia re-dige in ſubtiliſſimum puluerem per contritionem in marmore, & elutio-nem, quomodo terræ ſolent ab im-puritatibus & craſſitie ſeparari. Po-teris nonnihil aceti deſtillati addere ut fiat offa, qualiter ſolent pictores

col c

colores ſuos terere. Offam iſtam in validam cucurbitam ex duplo vitro inijce. Affunde acetum ſtillatitium, ut emineat duos vel tres digitos tranſuerſos. Impone alembicum cæcum, & juncturas luto tenaciſſimo claude, ne aceti ſpiritus ſe proripiat. Colloca in Balneum mediocriter calens, ut digeratur, putreſcatq́; materia. Relinque in eo per tres, duas aut quatuor ſeptimanas ſemper calente. His elapſis pro cæco roſtratum affige alembicum, omneq́; acetum ſubtrahe, nec amoue à balneo, niſi poſt unum atq́; alterum diem, quo ſpiritus acres exhalauerint, & benè calcinata fuerint corallia. Videbis ſubtiliores partes nonnihil in vitro eleuari. Exemptas contere denuò ſuper marmore cum aceto ſtillatitio, & fac pulmentum tenerrimum. Hoc in cucurbitâ affuſo vt prius aceto, per octo aut decem dies macera ſub alembico cæco in balneo tepente. Acetum poſthac elice, & materiam præterea in quartum diem in balneo coque ut ferueat nonnihil. Videbis iterum flo-

rem quendam intumeſcere, & in vitro eleuari aliquando ad medium vitri, ſpecie capillamentorum tenuiſſimorum, & candidiſſimorum inſtar aluminis plumoſi. Si peritus es huius operæ, etiam tertio repete eundem laborem. Volatilem illam & ſubtilem materiam à craſſiore fæce cum pennâ ſepara, & ſeorſim ſerua. Craſſior pars nouo aceto pertundi, digeri & deſtillari poteſt, & plures exibunt flores, qui cum prioribus jungendi. Hi ſi denuò aceto ſtillatitio ſoluantur, & eo abſtracto, cum ſpiritu vini circulentur, in rubeum liquorem vertuntur.

Modus Secundus.

Accipe, minima coralliorum fragmenta, & poſita in fictili firmiſſimo vel crucibulo fac ut igne candeſcant. Ignita proijce in acetum ſtillatitium acerrimum. Effuſo in aliud vas aceto rurſus corallia igni impoſita in crucibulo candeſcant, & ignita in acetum inijciantur. Hoc opere decies facto, ceſſandum eſt. Acetum à corallis ſeparatum deſtilletur ad ſiccitatem

tatem. Accipe relictæ in fundo materiæ & salis ammoniaci æquale pondus, contere simul & sublima. Videbis pulcerrimos flores eleuatos, quos per aquam stillatitiam ablutos & edulcatos serua. Hi facile in liquorem abeunt.

Tertius modus.

Similiter & puluis corallorum subtilissimus cum pari pondere salis ammoniaci contritus & aliquoties cum eo sublimatus egregios flores prębet. Sic eâdem operâ flores salis ammoniaci, & coralliorum fiunt. Est & alius modus insignis sublimandi florem coraliorum, qui infra cap. de quinta essentia proponetur.

Flores sulphuris corallati.

Accipe Coraliorum libram unam, florum sulphuris uncias quatuor. Conterantur in puluerem tenuissimum. Immissa in cucurbitam ex arenâ sublimentur. Aquam profluentem seorsim pone. Ita flores sulphuris secum trahunt subtilissimam coraliorum partem. Hi flores cæteros

vulgares & ſimplices viribus longè antecellunt, ubi morbi vis exigit. Cæterum ſi quis iſtos terebinthinæ ſpiritu diſſoluat, haud dubiè balſamum pulmonis optimum, & ſimul præſentiſſimum roborando cordi remedium inueniet.

De Cryſtallis Coralliorum.

Sunt qui coralliorum magiſterium ſiue ſal puriſſimum & ab omni terrenâ fæce liberatum in lapillos perlucidos vel cryſtallos arte congelari poſſe exiſtimant. Hâc autem viâ procedunt: Magiſterium coralliorum in fictili mundo calcinant, ut ſal aceti ex ſolutione reſiduus uſtione conſumatur. Relictæ materiæ affundunt aquam conuenientem cum pauco ſpiritu vitrioli, eamq; ſoluunt. Diſſolutam filtro traijciũt, & ad medietatem vel plus deſtillando abſtrahunt. Quod reliquum manet, in loco frigido & humido poſitum in Cryſtallos concreſcet.

Alius modus.

Coraliis minutiſſimè contritis affunde

funde ſuccum limonum. In digeſtione per quatuor dies conſiſtant, ut ſoluantur. Poſtea affunde tantundem aceti deſtillati acerrimi, & rurſus digeſtioni per viginti dies committe. Tandem deſtillētur ſimul igne aperto. Primò prodibit aqua candida, deinde lutea, ultimò oleum rubrum, quod aquæ innatat. Aquam ante dictam in B. deſtilla, ut phlegma ſeparetur, reliquum pone in loco frigido, & lapilli concreſcent.

Cryſtalli corallorum cum nitro.

Accipe ſalis coralliorū drachmas duas, nitri probè purificati tantundem, affuſo aceto deſtillato ſolue, & dimidia parte per deſtillationem ſubtractâ, fac in loco frigido coagulentur. Erunt lapilli nitidiſſimi, qui in leuando febrium æſtu, & viribus inſtaurandis plurimum valent.

Cryſtalli coralliorum cum ſacchar9 Saturni.

Accipe ſacchari Saturni & ſalis coralliorum defæcatiſſimi æquale

pondus. Diſſoluta hæc aceto deſtillato vel aqua conueniente, per deſtillationem abſtracto quod ſuperfluum eſt, frigido loco concreſcent. Salutare hoc eſſe medicamentum puto, præſertim in febribus, ob Saturnum domitorem febrium.

DE SYRVPO CORALLORUM.

Syrupus corallorum Quercetani.

Oportet perfectæ ſuæ maturitatis tempore exprimere, filtare, & depurare perquam accuratiſſimè ſuccum berberis, aut limonū: nā acetoſi eiuſmodi & acidi ſucci, quò perfectius depurati, & à craſſâ terreâ ſubſtātiâ, quâ ſcatēt, exquiſitius ſegregati, eò aptiores erunt, & efficaciores ad diſſoluendum coralium craſſo modo contuſum. Ex cuius genere ad hunc ſyrupum conficiendum ſeligas omnium rubicundiſſimū, & elegantiſſimum. Hoc inijciatur in matracium vitreum & idoneum, affundatur aliquis prædictorum ſuccorum optimè

ptimè depuratorum, ut materia quatuor digitos aut paulò plus supernatet. Collum subere, vel cerâ Hispanicâ occludatur, & in balneum vaporosum fervidum collocetur, hoc est, matracium aquam non attingat, sed vapores ex aquâ bulliente ascendentes circumquaque illud feriant, ubi necesse est, ut vas aquam continens ex omnibus partibus probè muniatur, atque claudatur, ne vapores exhalent. Huius balnei calore, qui dies noctesq; per triduum integrum cōtinuabitur, totum coralium in illo liquore ferè dissolutū apparebit, idq; colore subrubro & sapore dulci. Effunde per inclinationem, quicquid dissolutum fuerit, fæcibus si ita videbitur, novuum succum depuratum rursus affundēdo, & in cęteris procedatur, ut supra. Ad librā unam dicti succi, corallinâ essentiâ optimè imprægnati, sufficit sacchari candi uncias sex adijcere, & ad syrupi consistentiam decoquere, in ipso quidem B. vaporoso, non tamen clauso, sed aperto: & vasis

loco accipere oportet alembicum, aut simile vas, cujus collum & orificium sit satis amplum. Vide *Quercetani Pharmacopœam restitutam.*

Syrupus corallorum Ioannis Langii.

Accipe aquæ stillatitiæ libras quatuor, spiritus vitrioli drachmã unam, affunde rosis rubris siccatis. Paucis horis tinctura in aquam migrat. Hãc novis rosis affunde & exalta. Tandem filtratæ tincturæ adde corallorum solutorum succo berberum unciam unam, vel q. v. sacchari q. s. & fiat julepus. Hic nihil aliud est, quàm tinctura rosarum ex coraliis composita.

Coralia præparata officinarum.

Selecta coralliorum fragmenta adhibita vino vel aquâ purè eluuntur, & in mortario contunduntur minutissimè, deinde super marmore vel lapide porphyrio in tenuissimum & vix tactu percipiendum pulverem rediguntur. Ne autem subtilior pars coralliorum contritione in auras eva-

nescat

nescat ac dissipetur, inter terendum semper aliquid aquæ communis aut rosarum adspergendum est, ut pultis speciem referant. Quæ exsiccata & frustillatim divisa ad usum serventur.

Confectio corallata, vel manus Christi corallata.

Accipe sacchari clarificati uncias octo, aquæ rosarum odoratissimæ uncias quatuor. Coquantur lege artis, & sub finem dimidiâ unciâ coralliorum pręparatorum aut magisterii eorum adjectâ, aliquot guttulæ olei cinamomi aspergantur, & inde conficiantur rotulæ.

De Coraliis factitiis & adulterinis.

Arte naturam imitante coraliorum frutices veris perquàm similimi formantur, qui ob eximium ipsorum decus à quibusdam in deliciis habentur. Itaq; jam ostendetur, quomodo conficiantur, & à veris discernantur, ne forsan imperitis rerum fucus fiat. Accipe ramenta cornu caprini albi & nitidi, à sordibus mundati & puriter

abluti. Dissolve ea lixivio facto ex cinere fraxini, quod aliquoties per filtrum transmissum sit & defæcatum. Duarum hebdomadum spatio fit, ut plane dissolvantur, & spissę pultis speciem habeāt. Posteà cinabaris quantum sufficit cum illis permisceatur & figurentur corallia, ut libet. Hæc torno & ferramento adhibito in nitorem dentur.

Secundus Modus.

Accipe calcis vivæ quantum libet, vino affuso extrahe lixivium. Posteà minii partes duas accipe, cinabrii unam, calcis quinque. Cum albumine ovorum & modico salis misce, ut fiat massa, unde formentur coralli. Postremò coquantur in oleo seminis lini ut splendorem capiant. *Paracelsus.*

III.

Accipe gypsi partes duas, calcis puræ partem dimidiam, minii & cinabaris, utriusq; partem unam, albuminis ovorum quantum sufficit. Figurentur coralli. Idem auctor.

IV.

Alii hoc modo conficiunt: Ramenta cor-

ta cornu cervi albiſſimi ponantur in calce vivâ, modico humore conſperſâ. Sic novem dies immota conſiſtant, Hinc igne coquantur, & bullientibus aliquid gummi tragacanthi & Arabici benè triti adjiciatur, omniaq; probè permiſceantur. Adde tantum cinabrii, quantum ad nativum colorem inducēdum neceſſe eſt. Maſsâ ab igne remotâ coraliorum formæ manibus fingantur.

V.

Aliqui ſumunt ſcobem cornu bovis albi, & in lixivio acerrimo poſitam quindecim dierum ſpatio diſſolvunt, poſteà vehementer coquunt, dum liqueſcat. Liquefactam percolant, & cinabari tingunt. Maſſam exſiccatam formâ coralliorum figurant, ac pulvere quodam Tripolitano confricantes nitidam reddunt.

VI.

Author eſt *Gallus Philoſophus*, corallium ſequenti modo diſſolutum in naturalem formam reduci poſſe. Fiat primò aqua fortis ex vitrioli librâ unâ, ſalis nitri pari pondere, adjectis cinabrii

brii unciis quatuor. In eâ dissolvatur corallus rubeus, minutissimè tritus, donec in pastam spissetur. Aquâ per declinationẽ separatâ, in ejus locum alia affundatur communis, idque toties fiat, dum nihil acre remaneat. De relictâ massâ quidvis conformari poterit. Quod formatum est, in pane è farina secalæ confecto per noctem condatur.

VII.

Cinabaris cum albumine ovorum supra marmor cõteratur per integrã horam. Deinde paulisper exsiccẽtur ad spissitudinem argillæ. Formentur ramuli pro lubitu in coraliorum speciem. *Paracelsus.*

VIII.

Omnium nobilissima est illa corallorum palingenesis, cujus meminit *Paracelsus in Archidoxis*, ubi inquit: Si tinctura corallorum reddatur ipsorum magisterio, posse ab artis Chymicæ perito pristinã illorum speciem planè restitui, corpore ipsorum dissoluto, & in limum mutato, deniq; formâ coralli figurato. Iam demonstratum

tum est, quomodo corallia adulterina formentur. Hæc autem vera & nativa non esse, indicium est, quod igni imposita facilè consumantur vel in puluerem dilabantur; veris maximè ignem sustinentibus.

Coraliorum rubeus color ut conseruetur, vel amittatur. vel amissus recuperetur.

Coraliorum coloris ratio non magis dari potest, quàm rosæ. Huius enim investigatio superat humanum captum, nec ad primas aut secundas qualitates referri debet, ut nasuti nonnulli existimant, qui omnium rerum caussas ex his qualitatibus venātur. Deus huiuscemodi coloribus res ornavit, ac eorum seminaria seminibus ita inseruit, ut alij ab insito spiritu architectonico produci non possunt. Ita statuit *Anselmus Boetius.*

Admirāda sanè est coralij natura, quod eius baccę à viro gestatę splendorem suum semper conseruent, sed fœminis adalligatæ pallore tandem

afficiantur, viresque amittant. Hujus rei causam proponit *Levinus Lemnius*, quòd suavis halitus à virili corpore emanans, illa recreet caloris nativi temperie, quâ præditi sunt mares. Contrà multis observationibus constat, si quis gravi morbo affectus, vel jam moriturus coralia collo gestet, illa nativo colore amisso pallescere. Unde à quibusdam Vates appellantur, quòd futura præsagiant. Cujus caussam dat *Cardanus*, quòd vapor ille qui nondum molestiam homini adferre potest, substantiam teneriorem coralli adfligat. Sed quanquam hæc ratio quodammodò verisimilis est; tamen satius & laudabilius mihi videtur, Naturæ abscondita admirari, quàm rationes incertas reddere.

Coraliorum rubedo reparatur, si pulvis juglandium veterum & salis nitri illis affricetur: Vel si semine sinapi obruta serventur, nitorem non amittunt, sed magis rubicunda evadunt. Quidam urinam puerorum antiquam, & quæ faces deposuit, per incli-

inclinationem in vas vitreum effundunt, & in eâ coralia mergunt, perq; dies aliquot relinquunt, donec pulcro rubore conſpicua reddantur. Alii coralia, ut priſtinum recipiant colorem, ſupra ſterquilinium ſuſpendunt, ita ut ſtercus non attingatur, ſed tantummodò vapor ejus admittatur.

CAP. XI.

De viribus Coraliorum.

ADmirentur alii, & laudibus efferant lapidum preciosiſſimos, *Adamantem, Smaragdum, Rubinum, Hyacinthum, uniones, &*

--gemmarum quicquid felicibus undis
Naſcitur, Eoi quâ maris unda rubet.

Me judice, coralium propè divinis viribus omnes gemmas ſuperat. Nec gemmis tantùm, ſed cunctis ēt herbis mihi præferendum videtur. Quid multis opus eſt? In uno coralio tot poteſtates cernũtur quot nõ in alio Terræ partu invenire poſſis. Fateor lapidẽ *Bezoar, margaritas, unicornu, cornu cervi,* & alia ejusmodi genera eximiæ

potestatis esse, sed remedium nullum ostendi poterit, quod multitudine & præstantiâ virium cum coralijs comparari possit, id quod paulò pòst multis rationibus atque exemplis probabitur. Cæterum si primas coralii albi & rubei qualitates perpendamus, aliqua differentia inter vtrumque apparebit. Album enim, ut Plateatius censet, frigidum magis est, quàm siccum: Rubeum frigidum minùs quàm siccum. Quod enim majorem ignis partem habet, fit rubrum: quod plus aquæ, album fit. *Avicenna*, coralia ait frigida esse in primo, sicca in secundo gradu. Verum ubi majori adstrictione opus est, alba rubris præferuntur. *Cornelius Celsus* coralium inter adurentia referens, ab *Hieronymo Rubeo* in editis ad illum notis reprehenditur, cùm potiùs refrigerent, adstringant, & ulcerum cava expleant. Verùm *Auicenna* eo loci intelligendum putat non ipsum coralium, sed anagallidem herbam colore phæniceo coralio similem. Ego verò existimo, *Celsum* verba
fa-

facere de vero coralio, non quidem crudo, ſed uſto, quod guſtantibus acerrimum & ſummè mordax deprehenditur. *Iacobus Zuingerus* coralia, inquit, duriora corpuſcula ſunt, nec vim ſuam liberè exercent. Si verò molleſcat durities, & quæ terrenas partes in unum cogit, vis valida ceu in arenam progrediatur, nihil eſt, quod amplius vel operationi illorum eximiæ, vel incredulæ multorum diffidentiæ obſiſtere queat. *Paracelſus* & quicunq; in eius verba iurârunt, eò maiorem vim ineſſe coralijs dicunt, quò maiora ſunt, & ramis conſpicua cæteris eminent. Hoc ſi ita eſt, eâdem de causâ margaritæ paruæ minus quoque habebunt virium grandioribus. Sed his omiſſis omnes coraliorum poteſtates, quas *Zoroaſtes*, *Metrodorus*, *Orpheus*, *Marbodus*, *Albertus Magnus*, *Paracelſus* & alii auctores grauiſſimi illis tribuerunt, ſingillatim enumerabo. Mederi autem illa dicuntur grauiſſimis capitis affectibus, Apoplexiæ, epilepſiæ, incubo, paralyſi, convulſioni,

contractioni, vertigini, maniæ, melancholiæ, terrori nocturno, insomnijs turbulentis, phrenitidi, delirio, stultitiæ: somnum adferunt: destillationes sistunt: aciem oculorum exacuunt, & reliqua eorum vitia corrigunt: Sanguinem è naribus, è pectore aut quacunq; parte profluentem cohibent: ardorem faucium & linguę restinguunt: dentes firmant, eosq; carie exesos eradicant: gingivæ mala remouent: Phthisi & pleuritidi resistunt: cor recreant, & eius tremorē, palpitationem, syncopen leuant: Venenum & pestem depellunt: à febri liberant: ardorem stomachi, & oxyreuma auferunt: Symptomata ex vitriolo assumto releuãt: dolores vẽtriculi, & intestinorũ leniunt: Eorum tonitru & murmur cõpescũt: hepar corroborant, hydropi medẽtur & fluorē hepaticum coërcẽt: lienteriã, dysenteriã, & omne alvi profluvium reprimunt: lienem absumunt, & eius infarctus expediunt: sanguinem mundant, concretum dissoluunt, & eius integritatem tuentur: Ver-

mes necant: Venerem excitant: calculum comminuunt, & expellunt: Immodicum ſanguinis menſtrui fluorem ſedant: Vteri robur firmant, fœtum reficiunt, gravidis vires addunt, monſtra & abortum fieri prohibent: vulnera conſolidant: morphæam, lepram, cancrum, herpetem & omnia ulcera ſanant: Cicatrices obducunt, earum veſtigia delēt, carnem excreſcentem conſumunt. Podagræ medentur: Typhones, fulmina, grandinem omnemq́; adverſam tempeſtatem avertunt: Dęmones & ſpectra fugant: incantamentis reſiſtunt: obſeſſos reſtituunt: ferarum incurſus inhibent: pericula fluminum declinant, & viatores à latronum inſidijs defendunt: odium inter domeſticos excitatum propulſant: Agris inſperſa fœcunditatem dant, & ab illis mures, locuſtas, erucas, & omne vermium genus arcent. Has omnes vires in coralijs eſſe antiqui crediderunt. Num autem tanta medelarum miracula illis fiant, & quomodo dictis

affectibus accommodata euentum præstent, iam ordine declarabitur.

Epilepsia, Apoplexia, Vertigo, incubus, capitis imbecillitas.

Maximorum capitis affectuum, nobile remedium coralium esse constat. *Paracelsus* coralium, ait, valetudinem hominis integram tuetur, ne quis incidat in morbum comitialem, velut insignis huius mali antidotus. *Trallianus* coralium comitialibus alligatum cum cerebro asini plurimum prodesse scripsit. Quanquam autem illud per se multum valet, tamen aliis eiusdem facultatis medicamentis permixtum, aut dissolutũ, multò potentius redditur, veluti si dissoluatur spiritu vittrioli antepileptico, cuius elegans descriptio hæc est: Vitriolum Hungaricum præstantissimum aquâ fontanâ soluitur. Quod solutum est, diebus octo in loco tepente positum relinquitur, donec excrementa in imo subsideant. Purum à fæcibus secretum per filtrum mittitur, idq; absumptâ per lentum calorẽ

maio-

maiori parte aqueæ humiditatis in loco frigido & humido in cryſtallos puriſſimas concreſcit. Hoc vitriolum ſole vel loco calido exſiccatur. Vbi exaruit, vaſi retorto luto tenaciſſimo obducto ingeſtū deſtillatur more ſolito. Profluit phlegma primùm, tùm ſpiritus, tùm oleum. Quæ omnia in Balneo nouâ deſtillatione ſeparātur. Oleum deniq; quod alembicum non aſcēdit, ex retortâ propellitur, & ſeparatim ſeruatur. Intereà ſemina pęonię, viſcū quernū, flores tilię, cornu cervi, craniū humanum, & alia epilepſiæ conferētia dicto phlegmate perfuſa decē dies cōſiſtant in loco calido. Spiritu autē coralia rubra cōtrita diſſoluātur. Deinde phlegma, quo medicamēta macerata ſunt, percolatū affunde vitriolo Hūgarico recenti probè defęcato, ut illud reſoluat. Deſtilla in B. ad ſiccū. Iterū atq; iterū cucurbitæ inrectū deſtilla ad ſiccitatē, quò corpus vitrioli penitiſſimè diſſoluatur. Tandē etiā ſuperfunde ſpiritum & oleum deſtillatione correctū. Immitte hęc ſimul in phialā longi

colli, & aptato alembico ſpiritum ex cineribus deſtilla, qui leuis & maximè penetrãs eſt, & colore viridi. Doſis ſcrupulus in aqua florum tiliæ, vel pæoniæ. Coraliorum pulvis infantibus recens natis cum lacte materno ingeſtus, eos ab epilepſiâ defendere, & per omnem vitam immunes ſeruare dicitur. Idq́; authoritate *Arnoldi de villa noua* confirmatur, qui grana decem coralij rubri infanti recens nato ante omnem alium cibum exhibita, tutum eum ab epilepſiâ reddere ait. Quod & *Camillus Leonardus* Medicus Piſaurenſis ſæpius ſe expertum eſſe teſtatur. Qui in hanc rem efficacius medicamentum deſiderat, poterit iſto compoſito uti:

♃. *Coralior. rubr. præp. ſcrup.* I.
margarit. præp.
fæculæ pæoniæ ana ſcrup. dimid.
fiat pulvis tenuiſſimus.

Tantum valet crudus coraliorum pulvis. Multò igitur plus efficaciæ erit magiſterio, vel tincturæ, vel eſſentiæ ipſorum. *Penotus* tincturam illorũ dimidiæ drachmę põdere epilepticis paulò

paulò ante paroxyſmum offerendam cenſet. Non autem in humano corpore tantum coralia hos effectus edunt, ſed & beſtias epilepſiâ correptas mirificè juuãt. Magna certè pars remediorum eſt, quorum inſignes vires animalium brutorum indicio humano generi innotuerũt. Et quæ illis aliquando auxilio fuêre, ea homines ſibi quoque profutura exiſtimârunt. Sic author libri de arte falconariâ refert, integras coraliorum baccas falconibus epilepſiâ affectis deuoratas præſentiſſimum eſſe mali remedium. Coralium & ſuccinum ut in mari ambo naſcuntur, ita virium ſimilitudine quodammodo conueniunt. Hanc ob cauſam, operę precium faciunt, qui illis permiſtis oleũ deſtillando eliciunt hoc modo: Coralia contuſa, & cum ſuccino mixta ſimul per vas retortum deſtillantur. Liquor profluens recentibus coraliorum fragmentis additus iteratâ deſtillatione exigitur. Denique ſpiritus ab oleo ſeparatur. Hoc oleum ſuccini corallatum vocatur, mirabili vi præditum, non

in

in epilepſiâ tantúm, ſed etiam cæteris capitis affectibus utile. Spiritus coraliorum quamvis per ſe præſtantiſſimum ſit remedium, ſi tamen artifex ulteriùs progreſſus Solem & Lunam eo diſſolvat, medicinam incomparabilis efficaciæ elaborabit. Coralium quoque tinctura cum aquâ ipſorum permixta ſimiliter capitis morbos miris modis obtundit.

Pulvis antepilepticus Angeli Salæ.

℞. Cranei humani
Coralior. rubr.
Vngulæ alcis calcinat.
Margarit. ana unc. dimid.
ſem. pæoniæ excortic. unc. ij.
Camphoræ ſcrup. j.
Ol. maioranæ gut. xij.
Aq. flor. tiliæ unc. viij.

Pulveratis pulverandis cætera adjiciantur, & conſiſtant in balneo calente octo diebus digerenda. Poſteà deſtillando humiditas abſtrahatur, relicto pulvere in fundo, qui denuò teratur, & ad uſum ſervetur, in vitro probè clauſo.

Pul-

Pulvis alius antepilepticus.

Coralia rubra in tenuissimum pulverem redacta dissolvantur liquore, qui ex crudo non autem calcinato vitriolo destillavit. Humore separato relicta coralia serva.

℞. *Coralior. hoc modo præp. unc. ij.*
C. C. usti unc. dimid.
Camphoræ gr. vj.
Ol. succini
majoranæ
lavendulæ ana gr. vj.
Ambræ gryseæ gr. viij.

Mixta in mortario vitreo tenuissimè conterantur, summâ diligentiâ. Erit pulvis suavissimi odoris, qui in vitro servandus est. Hic miræ potestatis contra epilepsiam infantium esse dicitur, si cum aquâ conveniente offeratur.

Pulvis Cratonis contra Epilepsiam & Vertiginem.

℞. *Cinabaris nativæ unc. dimid.*
Coral. rub. præp.
Margarit. præp. ana scrup. ij.
Fol. auri n. xv.

Croci

Croci ſcrup. j.

Mixta redigantur in pulverem.

Pulvis antepilepticus, quem pro ſecreto quidam habent.

℞. *Cinabaris antimonij*
Magiſter. Corall.
Perlar.
Cranii human. ana drachm.

Redigantur in pulverem. Doſis gr. 8 in aq. conueniente.

Epithema contra dolorem capitis à cauſâ calida:

℞. *Corall. rubr. præp. drachm. j.*
Margarit. præp. ſcrup. dimid.
ſal. ſaturni ſcrup. dimid.
Aq. roſar.
ſemperv. ana unc. j.

Paralyſis, convulſio, contractio.

Coralium paralyſis & convulſionis remedium eſſe *Paracelſus* & *Penotus* teſtãtur. Quod ſanè veriſimile eſt, cùm id Epileſiæ, & Apoplexiæ cæterisque capitis morbis cõferre paulò antè demonſtratum ſit. Non autem crudum id præſtat, ſed ejus eſſentia, aut tin-

ctu-

ctura præcipuè quæ *spiritu tartari, salis, vitrioli, terebinthinæ, ligni sancti* extracta sit: aut *oleum succini corallatum, aut magisterium corallorum spiritu tartari dissolutum*, quod & partes principes corroborat, & humorem noxium per sudorem depellit. Vel oleum hoc modo paratum valebit: Accipe coralliorum minutissimè contritorum libras duas, salis gemmæ libram unam. Hæc per vas retortum destillatione acta oleum proferunt, cujus sex guttulis quotidiè in aquâ convenienté sumptis exiguo temporis spatio convalescunt, quibus membra morbo contracta sunt.

Melancholia, mania, insomnia turbulenta, terror nocturnus.

Coralia dum cerebro, cordi, ventriculo & hepati robur addũt, sanguinisq; puritatem tuentur, fit ut melancholia & mania, cæteriq; ejus generis affectus hominem non invadant. Sed & occultâ quadam & peculiari vi pollent, adeò ut de collis puerorum suspensa, ipsos à nocturno terrore, &

inso-

insomniis turbulentis defendant. Dantur illa præmissis digestionibus & potionibus helleboratis; vel oxymelite helleborato cum aquis stillatitiis scolopendrii, cuscutæ, fumariæ melissæ, cum syrupo de fumaria, de epithymo, de polypodio; de pomis Regis Sabor.

PHRENITIS, DELIRIUM.

Pulvis ad phrenitidem Rondeletii.

℞. Corall. rubr. sesquidrach.
sem. coriandri drach. ij.
Flor. nymphææ drach. iij.
Violar.
Rosar. ana drach. ij.
sem. lactucæ
papaveris an. drach. j.
santali rubri scrup. ij.
Fiat pulvis tenuissimus, quo conspergatur pars capitis anterior.

Destillationes capitis.

Ob eximiam adstringendi & siccandi vim, quâ prædita sunt coralia, humores à capite in subjectas partes destil-

destillantes cohibere & reprimere dicuntur. Dantur in aquâ capiti dicatâ, præcipuè serpylli, quod in sistendis & exsiccandis destillationibus plurimùm valet. In hoc affectu primas tenet *coraliorum tinctura*, *spiritu ligni sancti*, *juniperini*, *querni*, *& buxini extracta*: Item *oleum succini corallatum* suprà descriptum, & confectio seu *manus Christi corallata*: *Oleum quoq; vitrioli corallatum*, quod hoc modo fit: Coraliorum & vitrioli æquum pondus destillando per vas retortum agitur. Spiritus primò, tùm oleum profluit, admirandæ potestatis, quod repetitâ destillatione corrigendum est.

Vigiliæ.

Plinius refert, coraliorum surculos ex vino potos, aut si febris sit, ex aquâ somnum adferre, non aliam ob caussam, opinor, quàm quia capitis affectus levando simul robur cerebro conferunt, nisi quis frigus ipsorum hujus rei caussam statuere malit.

Emulsio somnifera.

℞. *Corall. rub. præp. drach. j.*

Sem.papav.alb.drach.ij.
Aq.flo.nymphææ
Lactucæ an.unc.j.

Fiat s.a. emulsio, quæ vel extrinsecus capiti cum linteo admoveri potest, vel ore assumi.

Oculorum vitia. Visus obscuritas.

Narrat *Plinius*, coraliorum cinerem oculorum medicamentis misceri: Et *Ioannes Platearius* asserit, illa oculorum dolores lenire, panos & obscuritatem tollere & corruptelæ ipsorum subvenire, si in collyrio illis admoveantur. *Avicenna:* coralia abstergunt cicatrices oculorum, & foveas earum carne implent. Quidam magisterium coraliorum edulcatum, & omni salsedine liberum aquâ verbenæ dissolvunt, idque oculis vel instillant, vel cum linteolo applicant, ad augendam ipsorum aciem, fluxionesque sistendas aut absumendas. *Serapio* coralia lacrymis & lippitudini oculorum conferre inquit.

Essen-

Essentia coraliorum ophthalmica Paracelsi.

R. *Corall. trit. unc. ij.*
Aquæ ligustici lib. j.
salis gemmæ
Vitrioli albi an. unc. ij.

Digerantur calore debito per mensem. Rubram inde essentiam subtrahe, & coagula. Hæc in aqua ophthalmica dissoluta & oculis admota defluxiones mirificè compescere & pustulas discutere fertur.

Pulvis oculorum maculas tollens.

R. *Corall. rub. in tenuissimum pulverem redact.*
sacchari candi.
Cineris lacertorũ æquales partes.
fiat pulvis oculis inspergendus.

Dentium & gingivæ affectus.

Coralia in pulverem contrita dentes firmant, & candidos reddunt, si illis affricentur. Quinetiam, *Avicenna* teste: si cava dentium infirmorum illis impleantur, funditùs eradicantur, & corroboratur gingiva. Ulcerib.

quoque oris, & gingivis tabescentibus conferunt, si postquam os elutum est aquâ aluminosâ, unà cùm pulvere rosarum rubrarum gingivæ aspergantur. Præterea sanguinem è gingivis manantem cohibent, si cum rosis rubris & antherâ in pulverem redactis inspergantur, quemadmodum *Platearius* præcepit. In hunc finem varia dentifriciorum genera componuntur.

℞. *Corall. rubrorum*
alborum ana drach. ij.
Cineris nicotianæ
stipitum roris marini
C. C. usti
Rasuræ eboris ana drach. j.
Rad. ireos.
Aluminis roch.
Mastichis
Rosar. rubr. an. scrup. j.
Moschi gr. j.
silicum albiss. combust. unc. dim.
Mixta redigantur in pulverem.

Quidam loco pulverum stylos fricandis dentibus adhibent, qui sic parantur.

R. *Co-*

R. *Corall. rubr.*
alb.
Pumic. præp. an. drach. ij.
C. C. uſti præp. unc. dim.
galliæ moſchat. ſcrup. j.
moſchi
ambræ an. gr. ij.
gummi arab. in aq. roſarum
diſſoluti, & albuminis ovor. q. ſ.
Fiat maſſa, unde formentur ſtyli oblongi.

Ardor linguæ & faucium. Prunella. AEſtus internus.

Sunt qui in hoc affectu coralia ſucco berberum diſſoluta cum aquæ prunellæ miſcent, & ægrotis gargarizanda præbent. Eadem in aquâ nymphææ vel acetoſæ aut ſucco ſempervivi aſſumpta ardorem quemvis internum reſtinguere dicuntur, hâc de cauſsâ febrib. ſalutaria, ut paulò pòſt oſtendetur. *Albertus Magnus* compertum eſt, inquit, coralia ſanguinis fervorem reſtinguere.

Hæmorrhagia. Sputum ſanguinis.

Non manifeſtâ tantùm vi adſtrin-

gente & exſiccante, ſed etiam abditâ coagulandi facultate coralia ſanguinem è naribus aut faucibus erumpẽtem cohibere ſtatuit *Paracelſus*. *Plinius* author eſt, ea ſanguinem reijcientibus & exſcreãtibus mederi. Quidam cenſent, coralia manibus incluſa hæmorrhagiam ſiſtere. *Baſilius Valẽtinus* in curru triumphali antimonij ſcripſit, magiſterium antimonij cum tinctu â coraliorum aſſumptum in omnibus morbis, quibus ſanguis reiectatur, eos ad miraculum leuare. Album coralium, *ait Boëtius*, de collo ſuſpenſum ita ut pectus contingat, hæmorrhagiam ſiſtit, multorum experientia. Ob has vires expetuntur coralia ad *trochiſcos de terrâ ſigillatâ, de coralio, de charabe, & ad diacodium Actuarij*. Offerri autem debent ex aquis vel ſuccis ad affectum præſentem accommodatis. Quòd ſi hæmorrhagia oriatur ex partibus nutritioni dicatis, coralia præparata, vel eorum magiſterium probè edulcatum exhibeatur cum aquâ plantaginis, portulacæ, equiſeti, burſæ pa-

ex paſtoris. Vel ut *Platearius* monet, coralia tenuiſſimè puluerata cum ſucco plantaginis ſubigantur, & inde formentur trochiſci paulatim deglutiendi. Si verò ex vitio pectoris malum exiſtat, idem auctor iubet trochiſcos concinnari ex coraliorum puluere & tragacantho in aquâ hordei diſſoluto. Addit hos aliquantulum ore detinendos, & ubi diſſoluti ſunt, deuorandos eſſe. Si quis ſanguinem è naribus manantem ſiſtere cupit, ex eiuſdem auctoris præſcripto, coraliorum puluerem cum ſucco plantaginis bombyce inuolutum naribus immittat.

Pilulæ ſanguinem ſiſtentes.

℞. *Pulveris coralior. drachm.* j
ſucci ſanguinariæ q. ſ.
fiant pilulæ naribus immittendæ.

Potio ad hæmorrhagiam.

℞. *Syrupi coraliorum unc.* j
Aquæ folior. querc. unc. ij
ſucc. plantag. drachm. ij
fiat hauſtus frigidè ſumendus.

Benedicti Victorii Fauentini potio contra sputum sanguinis.

℞. succi portulacæ
plantaginis an. unc. j.
Corall. rub. præp. drach. j.
Lapid. hæmatit. pulv. drach. dim.
Misce, fiat haustus.

Eclegma Varandæi hæmoptoicis utile.

℞. Boli armen.
Terræ sigillat.
Coralli utriusq; an. drach. dim.
sacchari rosac. unc. dim.
cum albumine ovi agitentur, & fiat eclegma.

Vnguentum sanguinem sistens.

℞. ol. myrtill. unc. ij.
mastichin. unc. j.
sang. draconis
Cortic. thuris an. drach. j.
Boli armen.
Corall. rubr. an. drach. ij.
Ceræ alb. q. s.
Fiat unguentum, quo frons, aut pectus illiniatur.

Epithema sanguinem sistens.

℞. Pulv. corall. rub. drach. j.

Bol.

Bol. armen.
ſang. dracon. ana drach. dimid.
Aq. plantag. unc. ij
Album ovor. n. j.
F. epithema.

Phthiſis.

Coralia phthiſi reſiſtere *Paracelſus* experientiâ edoctus ait, quòd ſanguinis eruptionem cohibeant, ulcera conſolident, & deſtillationes in pectus illabentes reprimant, ſubſtantiam deniq; corporis inviolatam ſervent. Cum igitur ex Hippocratis decreto ſanguinis ſputo ſputum puris ſuccedat, & humore acri diu multumque ad pulmones defluente eosque erodente phthiſis oriatur, meritò id pro remedio illius habetur, quod ipſius cauſſam prohibet. Itaq; monet *Paracelſus* ut coraliorum uſus à tabeſcentibus continuetur, donec urina ipſorum non amplius ſpumoſa conſpiciatur. At ſi huic tàm gravi morbo depellendo coralia haud ſufficiunt, *flores ſulphuris corallati* ſuprà deſcripti adhibeantur. Si quis autem nobilius remedium quærit, iſtos flo-

res adiecto ſpiritu terebinthinæ leni calori commiſſos aliquantiſper digerat, donec tinctura proueniat, quæ *balſamum ſulphuris* appellatur. At cordiale ſimul & pectorale optimum comparabis, ſi hâc viâ proceſſeris. Coralia contrita cum ſulphure probè calcinentur, ut ſuprà monitum eſt, & flores ſulphuris minimum ter eleuentur, ut puriſſimi exiſtant.

R. *Horum coraliorum*
florum ſulphuris ana unc. iij

Superfuſo ſpiritu terebinthinę diligenter correcto rubeus color ſpiſſus extrahatur, qui dici meretur *balſamum ſulphuris corallatum.*

Pleuritis.

Petræus cenſet ab ſignaturam coralia pleuritidi conferre. Id adfirmat *Platearius medicus Salernitanus. Quercetanus* quoque illorum mirabiles affectus ſatis prædicare nequit, præſertim ſi talis compoſitio fiat.

R. *ſalis prunellæ drach. ij*
pulv. florum papav. rhæad.
coralior. rubr. ana drach. j.

ſacchari

ſacchari violati unc. dimid.
Redigantur in puluerem.

Doſis drachmæ duæ ex aqua papaueris rhæadis vel cardui benedicti. Experientiâ teſte ſequens quoque emulſio multis pleuriticis profuit.

℞. *Nuc. avellanarum rubr. drachm. iij*
Aquæ papav. rhæad. unc. iij
fiat ſ. a. emulſio
adde
Coralior. rubrorum præp. drach. j
Mãdib. Lucij piſcis drach. dimid.
fiat potio.

Pulvis antipleuriticus.

℞. *Magiſt. corall. rubr.*
Margarit. ana ſcrup. j
oculor. cancr.
Mãdibulæ Lucij piſc. ana ſcrup. ij
Mixta redigantur in puluerem.

Cordis affectus. Tremor cordis. Deliquium animi. Virium directio.

Quæcunque remedia adhibentur ad cordis mutandam intemperiem, ea nec nimio æſtu incãdeſcere debẽt, aut frigore torpeſcere: verùm genuinâ quadam moderatione ac tẽperie parti

parti huic principi abblandiri debent: quin & putredinem arcere, recreare ſpiritus vitales, ac tenuem calorem cordis excitare, aut tueri, facilem quoq; ſpirationem conciliare debent. Aut hæc auxilia talia ſint, quæ totâ vi Naturæ ſuam operam dicârunt, non à temperie profectâ facultate, ſed ex abditâ vi, ſenſibusque omninò incompertâ. Itaq; coralia cũ tales habeant vires, meritò cæteris cordialibus aut præferuntur, aut præſtantiſſimis æquiparantur. Hanc ob cauſſam concurrunt ad plurimas cõpoſitiones officinis uſitatas, quales ſunt, *ſpecies pro epithemate cordis*, *ſpecies de hyacintho*, *de gemmis*, *diamargariton*. *Auicenna* coralium, ait, proprietate corroborat cor, quam adjuvat illuminatio, exſiccatio, & ſolidatio cum vi adſtrictoriâ. *Cornelius Agrippa* coralia Veneris imperio, alij Solis poteſtati ſubdita eſſe ob effectus eorum ſolares cenſent. Aduerſus tremorem cordis præcipuè commendatur oleũ coraliorum cũ ſalè ex retorto vaſe deſtillatum, quod ſuprà deſcriptũ fuit.

Sua-

Suavissima est illa confectio *Cratonis* corroborans.

R. *Coralior. rubr. præp. scrup. j.*
Moschi gr. ij
ol. Caryophyll. g. iiij
sacchari albiss. in aquâ rosarum dissoluti unc. iij. fiant orbiculi.

Egregium cordiale hoc modo cõfici potest: Coralia contrita soluantur aceto suaveolenti, non destillato. Eo percolato rosæ rubræ & Caryophyllei flores perfundãtur ut fiat *acetum corallatũ*, quo ubi opus est, nares, cor & arteriæ irrigandæ sunt, aut linteolum illo madefactum his locis admovendum est.

Tinctura cordialis preciosa.

Coraliorum pulueratorum uncia conteratur cum foliorum auri drachmis duabus per integrum diem, ut fiat pulvis lęvissimus & tactu vix percipiendus. Hic in crucibulo vehementi calcinetur, donec colore fuscus vel purpureus evadat. Postea affuso spiritu salis eliciatur rubicunda tinctura, quàm auri potabilis vicem supplere quidam arbitrantur.

Pul-

Pulvis cordialis preciosus.

R. *Corall. rub.*

Margarit. ana unc. ij.

Hæc ſuper marmore lævigentur cum aquâ roſarum, vel alia convenienite, & ſiccentur. Rurſus ſuper lapide terantur, paulatim affuſo ſpiritu ſalis, quo aurum fuit ſolutum. Poſteà injectis in matracium ſpiritus vini æthereus ſuperfundatur, ut ſimul circulando aliquantiſper digerantur. Ille deniq; blando calore ad ſiccitatem deſtillando abſtrahendus eſt. Quod in imo manet, in pulverem redigatur.

Boëtius refert, ſe aliquando febri ardente correptum ſex guttis tincturæ coraliorum cum decocto violarũ aſſumptis ita refectum fuiſſe, ut natura ipſius ſumto robore morbum facilè ſuperaverit. Ad cordis affectus offerenda ſunt coralia quomodocunq; parata cum aquis cordialibus, meliſſæ, roſarum, violarum, bugloſſæ, boraginis.

Epithema cordiale Guintherii Andernaci.

R. *Coralii utriusq;*

ſan-

ſantalorum omnium an.ſesquidr.
Croci ſcrup.dimid.
Caphuræ gr.iij.
Aceti unc.dim.
Aq.roſ.unc.iiij.
acetoſæ
bugloſſæ an.unc.dim.

Aliud epithema eiuſdem auctoris.

℞. *Corall.rub.ſesquidr.*
ſantal.omnium an.drach.ij.
roſ.rub.
flo.bugloſſ.
borag an.drach.j.
Been albi & rubri an.ſesquidr.

Hæc minutim contuſa & incluſa ſacculo ſerico, & aquâ roſarum, bugloſſæ, boraginis modicè irrigata cordi admoveantur.

Venenum.

Veneni ea natura eſt, ut corpori ingeſtum, aut extrinſecus admotum ad cor nobiliſſimum viſcus penetrare properet, perniciem ejus moliens, cujus ſtatu integro corpus valet, & eo periclitante languet. Quare omnium primò corroborandum eſt,

ut

ut hoſti ſuo ſufficere poſſit. Id quod maximè coraliis poſſumus præſtare, quæ non tantum ingens cordi rubor addunt, verum etiam veneno vehementèr reſiſtunt. Quod *Orpheus* noſter pluribus pronunciavit verſibus:

Vulnera quæ fecit per acumina ſcorpio caudæ,
Lethalesq́; notas ſerpentū dēte paratas
Coralij virtus ſacro medicamine tollit.
idem:
Illa venenatos pellunt è corpore potus,
& in fine:
Diſce quod in vino ſoleāt prodeſſe bibēti,
Quem pupugit ſerpēs, vel acuto vipera telo.

Quam ob cauſſam *Quercetanus* coraliorum tincturam inſeruit ſuę Theriacæ diateſſaron regiæ, quæ ſic habet:

R. *Tincturæ auri*
Coraliorum
omnium lapid. precioſ.
viperarum ana unc. j.
nepenthes maioris unc. ij

Doſis eſt pilula una grani piperis magnitudine.

Para-

Paracelsus in archidoxis suis hoc remediũ commendat.

R. *Corall. præp. scrup. V.*
Theriacæ unc. dimid.
Radic. lapathij mai. ad pondus omnium.
Alkool vini libr. dimid.

Stent in digestione octo dierum, & destillentur. Dosis à gr. xv. ad scrup. ij.

Pestis.

Inter remedia, quæ hominem à peste defendunt, coralia multum eminent. Ob id nonnullis compositis pesti resistentibus immiscentur, ut *pulveri rubeo Pannonico, pulveri bezoartico Nicolai, electuario de bolo, Electuario Papæ, confectioni de hyacintho, confectioni liberantis & alijs*, Quorum descriptiones in dispensatorio Augustano extãt. Tinctura vel essentia coraliorum contra pestem offertur ex aquâ theriacali, vel aceto alexiterio. Aiunt hominem à pestilenti aëre tutum esse, si quotidiè salis coraliorũ dimidiam drachmam in aquâ idoneâ sumat. Paracelsus hanc potionem in peste laudavit.

R. *liquoris corall. ſcrup. j.*
oſſis de C. C. ſcrup. dimid.
ſpodii ſcrup. dim.
Aquæ bethonicæ q. ſ.
f. hauſtus.

Potio ſudorifera contra peſtem.

R. *Aq. theriacalis unc. j. & dim.*
ſpir. tartari correcti drach. j.
ſpir. vitrioli drach. dim.
ol. margar. g. vj.
Coraliorum ſcrup. j.
terebinthinæ g. v.
bacc. juniperi g. iiij.
Eſſentiæ chelidoniæ drach. dim.
Aq. radic. tuſſilag.
Eryngii an. unc. j.
flor. ſambuci
Violarum lutear. an. un. dim.
Vini rubri duciſſimi unc. ij.

Miſceantur & fiat potio, non quidem unâ vice ſumenda, ſed pro judicio Medici, in duas vel tres partes dividenda.

Potio contra peſtem incerti authoris.

R. *liquoris Corall.*

mar-

margarit.an.scrup.j.
ol.myrrh.
ossis de C.C.an.scrup.dim.
nuc.mosch.stillat.g.v.
Aq.hirundinariæ
bethonicæ an.unc.j.
Misce, fiat potio.

Flores sulphuris compositi contra pestem.

R. *Flor.sulph.lib.dimid.*
Corall.rub. minutiss. trit. sesqui-(lib.
Vitrioli calcinati unc.iij.
Thuris
Myrrhæ alexand. an.unc.j.
aloës succocitrin.unc.j.
masticis unc.dim.
Croci drach.j.

Omnia contrita & permista sublimentur.

Rotulæ contra pestem.

R. *Extract. angelicæ scrup.j.*
magisterii corall.
margarit. an scrup.dim.
sacchari in aquâ acetosæ dissoluti unc.iij.
Fiant orbiculi.

Contra febrim pestilentem nobilis medicina:

R. *olei succini corallat. g. vij.*
rutæ destillat. g. V.
Spir. sulphuris per campan. g. vij
Aq. Valerianæ unc. ij
Misce, fiat haustus.

Cornu cervi philosophicè præparatum contra pestem:

R. *C. C. philosophicè calcinati unc. ij*
Magisterij corall.
Boli armeni an. drach. j.

Conterantur hæc super marmore in pulverem tenuissimum, qui spiritu vitrioli paulatim irrigetur. Tandem exsiccata formâ quavis figurentur, quemadmodũ pharmacopœi coralia vel cornua cervi pręparãt. Dosis scrupulus dimidius in vehiculo idoneo.

Alia potio contra pestem.

R. *Sal. coralior. drach. dimid.*
Mixturæ simpl. drachm. j.
Aq. Valerianæ unc. ij.
Misce, fiat haustus.

Febris.

Cum febris sit calor præter naturã

ex

ex corde per arterias in totum corpus derivatus, eius remedium erit, quicquid contrariâ qualitate correficit, & ſimul eius robur tuetur. Igitur coralia temperie frigida & maximè cordialia meritò in numero medicaminum antipyreticorum ponũtur. Inprimis autem *tinctura coraliorum cum nitro facta* hîc ex uſu erit. E. g. Coralia cum nitro calcinantur, & ſpiritu guaiaci correcto rubicundus color elicitur, cuius drachma in aqua cichorij, centaurij minoris, cardui benedicti exhibetur.

Potio febrilem æſtum leuans.

R. *Coralior. tritor. unc. ij*
ſucci berberum libram
Spiritus vitriol. unc. ij

Quæ confuſa ſi efferveſcere incipiunt, ex uno vaſe in aliud fundenda ſunt, donec feruor ceſſet. Poſteà in loco calido conſiſtant 24. horis, vel donec ſolutio ſit perfecta. Filtrentur per chartã bibulam. Hæc cum aquâ fontanâ permiſceantur ad acorem. Poteſt addi ſacchari cochlear unũ &

alterum, ut ſuavitas ſaporis concilietur. Cryſtalli quoq; coraliorum cum nitro ſuprà deſcriptæ febribus donandis utiles ſunt.

Tartarus corallatus antipyreticus.

R. *Corall. rubr. unc.* iij
Cohob. antimon. lib. j

Coralia tenuiſſimè trita in dicto antimonij liquore, qui à phlegmate ſit liberatus, diſſolvantur. Solutioni defæcatæ inſtilletur oleum tartari, donec præcipitatio ceſſet. Subtracto liquore pulvis ſervetur. Doſis ſcrupulus unus.

Ventriculi imbecillitas, Ardor ſtomachi, oxyreuma, & alia vitia.

Coralia inter ſtomachica remedia plurimum eminere præſtantiſſimorum autorum teſtimonio & experientiâ probatur. *Cardanus* ait: E directo ventriculi ſuſpenſus corallus, illum vehementèr confirmat. *Quintherius Andernacus* cenſet omnibus etiam decoctis ſtomachicis permiſcenda eſſe coralia, cùm peculiari proprietate ventriculi morbis conferant

rant. *Avicenna* Coralia inquit, omnibus morbis ſtomachi conferunt, etiam extrinſecus eius regioni admota. Et *Galenus* experientiâ edoctus affirmat, coralium è collo ſuſpenſum usque ad os ventriculi hominem liberâſſe grauiſſimo illius dolore affectum, ſed remoto coralio dolorem redijſſe. *Avicenna*: Qui benè valens coralium de collo ſuſpenſum gerit, de dolore ſtomachi ſecurus eſt. Hanc ob cauſam collis puerorum applicatur. *Hieronymus Mercurialis* de morbis puerorum Extrinſecus, ait, utile eſt geſtare collo appenſum corallum rubrum, quem experientia comprobavit ſecretâ qualitate corroborare ventriculum, ſi illum extrinſecus tangat. Vnde non malè faciunt matres, quæ puerorum colla & pectora corallis ornare ſolent. Ob eximiam eorum vim quibuſdam ſtomachicis compoſitionibus inſeruntur, ut *Emplaſtro de cruſta panis*, & quæ ſequuntur.

Pulvis ventriculum roborans.

R. *ſpec. diatrion. ſantal.*

diatragacanth. frigid. an. dr. j.
Rosarum rubrarum
sem. coriandri præp.
Corall rubr. præp. ana scrup. j.
sem. portulacæ scrup. dimid.
sacchar. rosar. tabulat. unc. ij
Permixta redigantur in pulverē.

Morsuli contra ardorem stomachi, Finkij.

R. Cretæ præp. unc. j.
oculor. cancr. unc. dimid.
abluantur aq. borraginis & violarum.
Boli armeni scrup. ij
Coral. rubr. scrup. ij
Margarit. præp. scrup. j.
macis torrefact scrup. dimid.
Cinnamom. incis. scrup. j.
sacchari cand. in aq. ros. dissoluti unc. viij. Fiant morsuli.

Vnguentum stomachicum.

R. Corall. rubr. præp. drach. dimid.
ol. nuc. moschat. express. drach. j.
menth. destill. scrup. j.
mastichis q. s.
Redigantur ad formā unguenti.

Dolor

Dolor ventriculi, intestinorum. Dolor colicus. Rugitus, tonitru, murmur ventris.

Coralia pota cum aqua contra torminum mala auxiliari *Plinius* memorat. Cui recentiores quidam assentiuntur, qui in ventris dolore, & rugitu ea adhibenda censent. *Paracelsus* tonitru, ab ipso sic dictum, hoc remedio curavit:

R. *Corall. rub. unc. vj.*
Cineris cumin. roman.
fabarum an. unc. iij.
Alum. præp. ad pondus omnium.
Digerantur in dimidiâ librâ alkohol vini per biduum, deinde exsiccentur.

Item R. *Corall. præp. drach. ij.*
spec. diacym. drach. iiij.
sang. hirci præp. ad pond. omn.
Fiat tragéa sacchar o permixta.

Vermes intestinorum.

Coralia vermes necare experientia testatur. Ea de caussâ miscentur pulveri contra vermes usitato. Dantur in aqua graminis, vel decocto cornu cervini. Tinctura croaliorum spi-

ritu vitrioli producta, vel ſpiritus vitrioli corallatus, vel butyrum corallorum hîc multum valet.

Pulvis contra vermes Iouberti.

R. *Corall. rubr.*
Corallinæ
C. C. uſt.
Raſuræ eboris
ſem. caul.
acetoſ.
portulac.
coriand. præp. ana unc. dimid.
Rat. dictamni alb.
filicis maſc. ana drach. ij
ſem. citri drachm. ij
ſant. drach. j.

Pulverata irrigentur aceto acerrimo & in umbra ſiccentur.

Pulvis contra vermes Quercetani.

R. *Pulueris lumbric. drach. iij.*
Rhabarb.
C. C. præp.
ſpodij
corall. rubr.
ſem. acetoſ. ana ſcrup. j.

coriand. præp. ſcrup. ij.
f. pulvis.

Diarrhæa, lienteria, cœliaca affectio, dyſenteria.

Omne ventris profluvium coralia compeſcunt. Quam ob cauſſam inferuntur *trochiſcis de coralio, de terra ſigillata, de charabe, athanaſiæ magnæ*, & alijs multis. *Avicenna* hæc inteſtinorum ulcera conſolidare teſtatur. In dyſenteriâ præmiſſis mundificationibus & diverſionibus debitis, humore acri & erodente inhibito præbetur magiſterium & tinctura coraliorum, cum ſyrupo granatorum, myrtino, ſymphiti, cum conſerua roſarum, ſucco ribium, berberum. Efficaciſſimus eſt ſyrupus coraliorum. *Paracelſus* in omnibus conclamatis alvi profluvijs præſentiſſimum dixit eſſe remedium, quod ſequitur.

R. *Flor. centaur. min. unc. j.*
Hyperic. unc. dimid.
Corall. rubr. drach. j.
ſucci papav. alb. q. ſ.
Fiat mixtura. Doſis ſcrup. 4.

Pulvis

Pulvis antidysentericus.

R. *terræ sigill. drach. j.*
Corall. rub. præp. drach. dim.
margarit. præp.
bol. armen. an. scrup. j.
C. C. sine ustione præp. drach. j.
Lap. Bezoar.
Smaragdi præp. an. scrup. dim.
Fiat pulvis.

Pulvis antidysentericus Benedicti Faventini.

R. *Thuris masculi*
masticis an. drach. ij.
bol. armen. drach. j.
Corall. rub.
C. C. ust. an drach. dim.
Lapid. hæmatit. scrup. ij.
Misce, fiat pulvis.

Rotulæ antidysentericæ.

R. *Corall. rub. præp. drach. j.*
Margarit. præp. drach. dim.
spec. rosat. novell.
Rad. tormentill.
bol. armen.
smaragd. præp. an. scrup. dim.

sacchari alb. in aq. rosar. dissoluti unc. ij.
F. rotulæ.

In dysenteriâ iubet quidam offerri pulverem coraliorum ex ovo sorbili, vel clysterem inijci ex pulvere ipsorum & aquâ plantaginis. *Galenus* in sanguineo fluore coralium ustum gummi permistum cum aquâ frigidâ præbuit. Hîc monendum est, ne quis in dysenteria utatur magisterio coraliorum, nisi purissimè loto, & acrimonia destituto. Vbi enim acer & erodens ille sapor remanet, ab illius usu malum augetur, & oleum camino additur. In alijs autem affectibus non opus est, ut magisterium tantâ industriâ edulcetur, quippe sal aceti aperiendi vim habens interdum ex usu esse potest, quicquid alij nugarum de vi ipsius corrodente garriant.

Hepatis affectus. Fluor hepaticus. Hydrops.

Coralia cùm vi adstringente valeant, & abditâ potestate, sicuti cordi & ventriculo, ita hepati amica sint & familiaria, adeò robur ejus tuetur atque

que

queaugent, ut nullo affectu id impli
cari patiantur. Itaq; ubi coraliorum
usu jecur firmatum est, neq; hydrops
neque ulcus, neque fluor hepaticus
aut aliud malum irruere potest. Spiritus salis quamvis per se sumptus hydropem depellat: si tamen coralium eo solvatur, vel tinctura ipso eliciatur, medicamentum existit, unde non tantùm hepat ingens robur sumit, sed etiam aquosus languor tollitur. Contra imbecillitatem jecoris & fluorem hepaticum solet offerri coraliorum tinctura, aut syrupus, aut julapium sequens.

R. *Syrupi coral.*
Aq. plantag.
rosar.
eupatorii an. unc. j.

Tragea ad affectus hepatis Quercetani.

R. *Corall. rub.*
spodii
spec. diatragacanth. an. drach. ij.
pulveris hepaticæ
sem. acetos.

por-

portulac.

berberis an. drach. j.

Croci martis optimè præp. drach. ij. & dimid.

Croci ex ol. sulph. parati scrup. ij.

sacchari rosat. q. libuerit.

Misce fiat pulvis. Dosis drach. j.

Tragéa anthydropica Ioannis Poppii.

R. *sal. corall.*

perlar. an. unc. dimid.

Vnicornu veri drach. j.

auri diaphoret. drach. j.

antimonii diaphoret. drach. ij.

Croci drach. j.

ol. cinnamom.

macis an. g. xij.

Misce f. tragea.

De quâ singulis diebus æger drachmam unam sumat.

Pulvis pro epithemate hepatis.

R. *Corall.*

spodii

ros. an. drach. j.

santali rubri, albi, citrini an. unc. dimid.

Camphoræ scrup. j.

Redi-

Redigantur in pulverem, qui cum aqua endiviæ, roſarum, acetoſæ, & modico aceti applicandus.

Splenis tumor.

Si Plinio & Dioſcoridi & Avicennæ credimus, longo coraliorum uſu lien abſumitur. Quorum authoritatem ſequutus Paracelſus illa ſplenis mala depellere pronunciavit, quod ignem maximè ſuſtineant. Omnia enim fixa, & ignibus diu repugnantia ſplenetica eſſe. Cur autem lienis tumorem diſcutiant, non aliam cauſam eſſe puto, quàm quòd humidum illius ſiccando abſorbeant, & viſcus ipſum adſtringendo roborent.

Vnguentum ad tumorem lienis Rondeletii.

℞. *Coral. rub. uſt.*
ſcoriæ ferri an. ſesquidrach.
Ol. nardini
de abſinth. an. unc. dim.
ſem. agni caſti
portulacæ
ſem fraxini an. drach. ij.
apii

petro-

petroselini
Cumini aceto macerati ana dr. j.
Ceræ q. ſ. f. Vnguentum.

Sanguinis vitia. Sanguis concretus. Cacochymia. Cachexia. Lepra.

Sanguineum colorem, & ramulos venarum inſtar diffuſos Natura prudens coraliis ideò dediſſe creditur, quod ſanguinis illa vitijs emendandis deſtinata ſunt. Id quidem dictu mirabile eſt, coralia viribus contrariis prædita, ſanguinem profluentem coagulare, & eundem concretum diſſoluere poſſe. Sed hoc non abſurdum videbitur cogitanti, unam eſſe in coraliis poteſtatem: quâ ſanguinis ſtatus integer conſeruatur, vel amiſſus recuperatur. Vnde fit, ut effectus eorum contrarij videantur. Coralia dum id efficiunt, ſimul omnes morbos ex ſanguine immundo genitos prohibent. *A Baſilio Valentino* proditum eſt, oleum antimonij cum tincturâ coraliorum ſumptum mundare ſanguinem, & lepram, omnemque ſcabiem ſanare.

Hoc loco coraliorum tinctura, & syrupus cum vino vel aquâ idoneâ præbeatur.

Pulvis cachecticus Quercetanj.

R. *Limaturæ chalybis præp. unc. j.*
Fæcul. rad. ari. drach. j. & dimid.
Ambræ griseæ sesquidrach.
Essentiæ corall.
margarit. ana drach. ij.
succini præpar.
Cinnamom. ana scrup. iiij
sacchari q. s. fiat pulvis palat
gratus.

Vteri imbecillitas, suffocatio. Abortus. Monstrum. Fœtus imbecillitas.

Quemadmodum coralia omnem sanguinis eruptionem è naribus, e ore, omne etiam alvi profluvium co hibent: sic etiam omnem immode ratum sanguinis menstrui fluorem comprimunt. Quinet albam ute fluxionem, & nullo ordine, nec cert periodo manantem sistunt, & in st tum naturalem reducũt. Vnde etiam menses suppressos cõcitare dicuntu

dum

dum uterum & partes principes roborant, ſanguinemq́; incorruptum tuentur. Eandem ab cauſſam abortus & monſtra prohibent, grauidis auxilio ſunt, fœtum uteri reficiunt atq́ue firmant, facilem deniq́ue partum præſtant. Ea quoq́ue in ſuffocatione ab utero *Paracelſus* commendavit. In nimio menſium fluore *Platearius præcepit ex* athanaſia, puluere coraliorum, & ſucco plantaginis peſſum uterinum fieri: Vel puluerem illorum cum ſucco plantaginis & bombyce collo uteri inferri. *Serapio*: coralium cum cornu cervi potum in aquâ tepidâ confert fluxioni menſtruorum. *Mercurialis* de morbis mulierum contra abortum corallos rubros pulveratos in ouo ſorbili præbuit, & hoc unguento ventrem obliniri iuſſit.

R. *ol. maſticis*
myrtill. ana unc. j.
Bol. armen.
Corall. rubr. ana drach. ij.
Miſce f. unguentum.

Vteri affectibus præcipuè conducit oleum ſuccini corallatum, ſyrupus & tinctura coraliorum cum liquore cornu cervini, cum aquâ meliſſæ, artemiſiæ. In albo fluore dantur cum aq. tormentillæ, decocto guaiaci & ſimilibus.

Præparatio coraliorum ad menſtruum fluorem cohibendum, Paracelſi.

℞. *Corall. rubr. unc. j.*
ol. myrtill. ſeſquiunc.
olibani unc. X.
ſalis fuſi unc. ii
Mixta calcinentur per horas 12. igne reverberante. Abluantur aquâ plantaginis.

Pulvis contra abortum vulgaris.

♃. *Coralli utriusq; præparati*
Margarit. præp. ana ſcrup. j.
Granorum Kermes drach. j.
ſantali rubri drach. dimid.
Caryophyll. ſcrup. j.
Nucis moſchat. ſcrup. ij
Rad. tormentill. drach. dimid.

Fol. aurin. iij.
Manus Christi perlatæ drach. iij
F. pulvis.

Gonorrhœa. Mictio involuntaria.

Eâdem ratione, quâ coralia sanguinis fluxionem sistunt, gonorrhœę, mictui sanguinis, & permictioni involuntariæ medentur. Exhibentur autem in gonorrhœâ Neapolitanâ cum decocto ligni sancti, aliàs cum decocto santalorum, visci querni, cuscutæ, agrimoniæ. Hîc magnam vim habẽt crystalli coraliorum cum saccharo Saturni compositæ.

Electuarium ad permictionem involuntariam Rulandi.

℞. *Mucilaginis sem. cydonior. unc. ij*
Myrobalan. citrin.
oss. dactyl.
corall. rubr. ana drach. ij
sacchari q. s. F. electuarium.

Calculus. Vesicæ mala.

Contra vesicæ & calculorum mala, *inquit Plinius*, coralia in pulve-

rem igne redacta & cum aquâ pota auxiliantur. *Avicenna* urinæ difficultati conferre ait. *Encelius* libro de re metallicâ compertum se habere scribit, quòd coralia rubra adusta maximam vim frangendi calculum habeant. Offeruntur cum aqua saxifragia, & syrupo de althæa Fernelij.

Veneris ignavia.

Coralia Venerem stimulare sunt qui credant. Quamobrem id fiat, caussam nullam adferunt. Aiunt autem has illis vires esse, si collo aut brachio adalligata gestentur. Quod si ita se habet, haud scio cur fœminis licentia permittatur coralia collo & brachiis gestandi, cum vel sine illis satis appetentes videantur. Adhæc in quibusdam locis gestamen illud puellarum tantùm est, & indicium virginitatis. Atqui si libidinem excitat, apud illas præteritæ virginitatis tantummodò monumentum erit, quo rei amissæ memoria conseruatur.

Arthritis. Podagra.

Dum coralia destillationes capitis siccan-

ſiccando abſorbent,& adſtringendo reprimunt, præterea etiam viſcera principalia roborant, & ſanguinem mundant, cauſſa arthritidis & podagræ nulla datur. Ergò coralia inter arthritica numerantur. Ad conſumendas arthriticas fluxiones nihil præſtantius eſſe dicitur eſſentiâ coraliorum cum liquore vel aceto ſuccini ſumpta, vel cum oleo ſuccini corallato. Nonnulli commendant ſpiritum vitrioli corallatum, qui ſic præparatur: Coralia cõtrita cum pari pondere vitrioli permiſta aperto deſtillantur igne. Vnde prouenit ſpiritus rubicundus, cuius decem guttulæ quotidiè in aquâ idoneâ ſumantur, ubi corpus probè purgatum fuerit. Quidam purgato corpore tincturam per complures dies podagricis offerentes, bonam illis valetudinem pollicentur. Tinctura autem illa cæteris præferenda, quæ ſpiritu ſalis, vitrioli, ligni querni, guaiaci extracta eſt. Datur etiam tinctura coraliorum cum ſpiritu vitrioli permiſta.

Alexander Trallianus in arthritide diacorallium per centum dies continuos exhibuit, deinde ad recuperandas vires ægris triginta dierum inducias permisit. Postea rursus illud præbuit diebus centum continuis, & triginta dierum intermissionem fecit. Ultimò nõ quotidiè, sed alternis diebus per centum & sexaginta dies dedit. Ejus descriptio talis est:

R. *Corall. drach. ij.*
Myrrhæ unc. iij.
Caryophyll. unc. dim.
Rhapontic. unc. j.
Folii unc. dim.
Rad. pæoniæ unc. j.
Aristoloch. long. & rotund. unc. ij

Mixta redigantur in pulverem tenuem. Cujus scrupulus unus tempore matutino horis sex ante prandium offeratur.

Symptomata ex vitriolo assumpto.

Si quis vitriolo incautè sumto erosione intestinorum, vomitu, secessu immoderato, linguæ crassitie & nigredine, difficilique respiratione inquie-

quietatur, coraliorum duas drachmas
um vino bibat. Salubre hoc eſſe re-
nedium à *Foreſto* proditum eſt.

Vlcera.

Ulceribus inſperſus coraliorum
ulvis, ea ſanare dicitur. *Hollerius* in
udendi ulceribus præſtantiſſimum
oraliorum cinerem eſſe ſcripſit. *Pa-
acelſus* meminit cujusdam emplaſtri
le corallis, ulceribus conferentis, ſed
jus deſcriptionem ſilentio præter-
niſit. Idem auctor ait, hæc ulceribus
uis venereæ ſanguine manantib. ad-
nota ſaluti eſſe. Idem ſentit *Plinius*,
imirum hæc ulcerum cava explere.
Arcanum ſive tinctura coraliorum,
nonente Paracelſo, ſic offerri debet
lis, qui ulceribus antiquis & manan-
ibus affecti ſunt: Miſcẽda eſt ſeſqui-
ncia tinctura decem unciis aquæ ci-
horii vel chamædryos. De illâ di-
nidiam unciam quotidiè æger bibat
uinq; horis ante paſtum, idque octo
iebus continuetur. Ubi largo hu-
nore ex ulceribus profuſo fluor ceſ-
at, & dolor ſedatus eſt, ſatis bibitum
ſſe intelliges.

Vulnera.

Non tantum ulcera, ſed & vulnera conſolidare coralia creduntur. *Müllerus* in miraculis Chymicis ſequentem pulverem propoſuit, cujus uſu viginti quatuor horis vulnera coaleſcere dicuntur:

R. *Corall. rubr.*
alb.
olibani
myrrhæ
ariſtoloch. rotund.
gall. parv.
baccarum lauri partes æquales.
Terantur in pulverem.

Unguentum ad vulnera venenata.

R. *ol. carab.*
Terebinth. an. unc. j.
juniperi drach. ij.
ſem. urtic.
Rad. gentian. an. drach. ij.
ol. ſulph. vitriolati ſeſquidrach.
Corall. rubr. dr. j. F. unguentum.

Cicatrices. Caro excreſcens.

Serapio coralia carnem excreſcentem auferre, cicatrices abſtergere &

ex

extenuare tradidit. Idem affirmat *Plinius* & *Dioſcorides*, & *Avicenna*.

Incantamenta. Dæmones. Spectra. Obſeſſi.

Coralia incantamentis reſiſtere, obſeſſos liberare, dæmones & ſpectra fugare poſſe, *Paracelſus* tantùm non jurat. Verùm primi hujus opinionis authores fuerunt, *Zoroaſtes*, *Metrodorus*, *Orpheus*, quorum monumenta *Albertus Magnus* & *Paracelſus* ſcriptis ſuis inſeruerunt. Itaque *Libavius* videtur injuriam feciſſe *Paracelſo*, ſcribens illum ex anicularum circulis hanc doctrinam hauſiſſe. Quanquam autem hæc tanquã vana & ficta multi derideant, tamen vim aliquam coraliis ineſſe contra incantationes experientia teſtis eſt. Memini enim Medicum quendam magni nominis multos morbos à Veneficiis incuſſos ſequenti pulvere profligâſſe.

R. *Corall. rubr.*
alb.
Dentium hominis mortui an. dr. j.
Herbæ & ſem. anthirryni dr. ij.

Hæc

Hęc mixta in pulverem vertantur, Ejus particula prunis injecta fumum reddit, quem vel toto corpore, vel parte affectâ excipiant ægri. Idq; sæpiùs repetatur, si unâ vice nihil profeceris. *Paracelsus* seqentib. remediis obsessos restitui, incantationes & malos spiritus prohiberi autor est:

R. *Corall. unc.iij.*
Visci querni
Hyperici an. unc.iiij.
Styracis calamit.
Ladani an. sesquidrach.
Vrinæ destillatæ lib.ij.

Decoquantur clauso vase per diem & noctem, & destillentur.

Aliud.

R. *Corall. præp. drach.ix.*
Angelicæ drach.xv.
Visci querni sesquidrach.
F. mixtura cum aq. hyperici.

Fulmina. Typhones. Tempestas. Grando. Sterilitas agrorum.

Orpheus & *Metrodorus* coralia typhonibus resistere, & fulmina declinare prodiderunt. *Albertus Magnus* cora-

coralium geſtatum ait tempeſtatem ſedare, & fluviorum pericula propulſare. Hanc ob cauſſam Jovi olim id ſacrum fuiſſe perhibent. An autem hæc vero ſint conſentanea, ſapientes judicent. Equidem vera eſſe exiſtimo, ſi fulmina & tonitrua microcoſmi, non autem tela triſulca Jovis hîc intelligantur. Nam coralia tonitru microcoſmi lenire jam patet. *Zacharias à Puteo* Medicus Venetus geſtatus, inquit, corallus præcipuè cum hydrargyro & hyperico, vel ubicunque poſitus in domo manes, dæmones, fulmina, ventos fugat. *Albertum Magnum*, quòd ſcripſerit arbores coralio conſperſas pomoſiores fieri, deridendum proponit *Alardus Amſtelrodamus*, qui ſtultè, inquit, faceret qui ſuper pomiferas arbores vel herbas fabaceas coralia in pulverem redacta aſpergeret, pomorum aut fabarum copiam ſperans. Eam lucri ſpeciem ſi quis affectârit, Alberto gratias referat, qui id ſecretum poſteris reliquit. Cæterùm coralia agros fæcundos reddere, & ab illis vermes, locuſtas,
eru-

erucas, mures arcere, & viatores defendere, vanum est & dictu incredibile, & quod nullâ probatione ostendi possit.

DEO GRATIAS.

